

IZVJEŠTJE O RADU - prijedlog

Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava

od osnutka (11. veljače 1992.)

do rujna 1999. godine

Zagreb, rujna 1999. (*scenarij kolovoz 2002*)

1. UVOD

Zakon o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata donio je Hrvatski državni sabor, tada Sabor Republike Hrvatske, 08. listopada 1991. Njime je osnovana Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata, koja se sastoji od predsjednika, tri dopredsjednika i 21 članova iz reda zastupnika te 40 članova iz redova povjesničara, pravnika, liječnika i drugih znanstvenih, stručnih i javnih radnika. Komisija je konstituirana i započela s radom 11. veljače 1992. godine.

I. PREDMET ISTRAŽIVANJA

Donošenjem Zakona o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata ("Narodne novine", broj 53/A/91) postavljena je Komisiji za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava zadaća provedbe utvrđivanja cjelovite istine o:

a) stvarnom broju smrtno stradalih osoba u II. svjetskom ratu i nakon njega na području Republike Hrvatske i na područjima gdje su se nalazile vojne i oružane snage zaračene strana kao i na drugim mjestima. ukoliko je došlo do stradanja uzrokovanih ratom i poratnim operacijama (članak 1. i 5. Zakona),

b) okolnostima tih stradanja (članak 1. i 5. Zakona),

c) mjestima stradanja (članak 1. Zakona).

Nadalje, zadaća je Komisije otkrivanje, istraživanje, obnova i održavanje grobova i grobišta vojnika, kao i svih žrtava, te dostojno obilježavanje i mogući prijenos posmrtnih ostataka te dostojan ukop na drugom mjestu:

Projektom istraživanja koji je Komisija donijela 11. veljače 1992. detaljno je utvrđen i raširen predmet istraživanja Komisije, na in njenog rada te potrebna podrška drugih subjekata u ostvarenju ovih zakonskih zadaća.

Stoga se daju osnovne naznake iz tog projekta.

Osnovna zadaća Komisije (utvrditi stvarni broj ratnih i poratnih žrtava) postiže se utvrđivanjem svakog pojedinačnog slučaja (gdje je to moguće), i to za bitno područje o kojemu je riječ u članku 3. Zakona.

II. OPSEG ISTRAŽIVANJA

Zakon određuje prostorni i vremenski okvir istraživanja:

a) utvrđivanje gore navedenih činjenica proteže se na cijelo područje Republike Hrvatske i na područja "gdje su se nalazile vojne ili oružane snage zaračene strana kao i na drugim mjestima. ukoliko je došlo do stradanja uzrokovanih ratom i poratnim operacijama" (članak 3.).

b) vremenski se istraživanje odnosi na ratne žrtve koje su smrtno stradale u II. svjetskom ratu (od 06. travnja 1941. do 09. svibnja 1945.) (lanak 2., stavak 1.), kao i na poratne žrtve koje su smrtno stradale poslije 09. svibnja 1945. (lanak 2., stavak 1.), pa sve do trenutka kada Komisija završava svoj rad.

Dakle, u rad Komisije uvrštene su i žrtve Domovinskog rata.

Utvrđuju i pojam "poratnih žrtava" kako je gore navedeno, predmet istraživanja Komisije je sljedeći:

1. **Ratne žrtve** (od 06. travnja 1941. do 09. svibnja 1945.) u koje su svrstane sljedeće kategorije žrtava:

- a) ratne žrtve koje su se u bivšem režimu smatrale žrtvama "okupatora i njegovih pomagača", a koje je istraživala "Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njegovih pomagača" (usporedi: ZAVNOH, Zbornik dokumenata 1944./III., 28-30, 103-104, 262-267, 353, 504-546);
- b) osobe koje su smrtno stradale kao pripadnici partizanskih jedinica;
- c) osobe koje su smrtno stradale kao pripadnici vojnih formacija Nezavisne Države Hrvatske;
- d) osobe koje su smrtno stradale od partizanske vojske i komunističke vlasti u ratnom razdoblju.

2. **Poratne žrtve** - žrtve komunističkog sustava

U istraživanju žrtava komunističkog terora Komisija je utvrdila vremenske odrednice, i to za ova razdoblja:

1. razdoblje od 09. svibnja 1945. do otprilike 1953. godine:

- a) žrtve koje je likvidirala komunistička vlast odmah nakon završetka rata, bilo da su sudjelovali u ustaškim i domobranskim jedinicama ili su ih smatrali "izdajnicima"
- b) žrtve velikih stradanja kao što je Bleiburg
- c) žrtve poslijeratnog komunističkog skupnog i individualnog terora
- d) žrtve u razdoblju Informbiroa (1949: 1953.).

2. razdoblje od 1953. do 30. svibnja 1990. (uspostave demokratske vlasti u Hrvatskoj):

- a) istraživanje pojedinih montiranih procesa i ljudi koji su tom prilikom stradali
- b) politička ubojstva u inozemstvu

3. **Žrtve Domovinskog rata**

Komisija za sada ne istražuje žrtve Domovinskog rata, jer je metodologija istraživanja drugačija. O žrtvama Domovinskog rata službenu evidenciju vodi više državnih institucija, tako primjerice Ministarstvo obrane, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo branitelja Domovinskog rata, jedinice lokalne samouprave i drugi.

III. IZVORI

Zakon je u člancima 5.-7. utvrdio osnovne kategorije izvora, bez daljnje specifikacije:

1. pisana dokumentacija koja se čuva u arhivima, muzejima, crkvenim institucijama, političkim organizacijama, poduzećima, državnim organima vlasti i drugim institucijama, organizacijama i tijelima (članak 6.),
2. usmeni izvori koje Komisija prikuplja od građana (članak 7.) i
3. antropološki izvori do kojih se dolazi otkrivanjem i istraživanjem grobova i grobišta (članak 5., stavak 3.).

I. PISANA I DRUGA DOKUMENTACIJA

Ratne žrtve koje su se u bivšem režimu nazivale "žrtvama okupatora i njegovih pomagača" iscrpno su istraživane na najrazličitijim razinama (istraživanja što su ih provodili SUBNOR, Institut za historiju radnog pokreta Hrvatske, uključujući i odgovarajuće institute za Slavoniju i Dalmaciju; istraživanje Historijskog arhiva u Karlovcu za Kordun, Liku i Baniju te bivšeg arhiva Hrvatske - sada Hrvatski državni arhiv - za područje Zagreba (u okviru projekta "Dotršina").

Za tu kategoriju žrtava postoji iscrpna dokumentacija što se čuva u Arhivu Hrvatske te u povijesnim arhivima (općinske, kotarske i okružne komisije za ratne zločine, Zemaljska komisija i Državna komisija). Te su komisije izradile, među ostalim dokumentacijom, imenike žrtava i imenike zločinaca.

Za istraživanje **ratnih žrtava koje su nastradale od partizana kao civili ili kao pripadnici ustaških i domobranskih formacija i poratnih žrtava** glavni su izvor usmene izjave građana. Ovom osnovnom izvoru pridodaju se:

- a) dokumentacija iseljene Hrvatske (arhiv Zavoda svetog Jeronima, arhiv veleasnog Cecelje, arhiv Matice hrvatskih iseljenika i druge institucije te podaci koje su skupili dr. Krunoslav Draganović, gospodin Ante Beljo i drugi),
- b) dokumentacija i arhivska grada crkvenih ustanova (župni uredi u kojima se čuvaju matične knjige, Župne spomenice, godovnjaci koji su se čitali na nedjeljnim misama kao i druga arhivska građa župnih ureda; pojedini biskupski ordinarijati i provincijalati, kao i pojedini samostani, koji čuvaju potpunu evidenciju o ubijenim svećenicima, redovnicima, redovnicama i klericima),
- c) Hrvatski državni arhiv i povijesni arhivi (podaci o ovoj kategoriji ratnih žrtava mogu se naći u fondovima NOO-a, u fondovima vojnih jedinica te u fondovima nastalim radom pojedinih ministarstava i župa NDH)
- d) arhivi MUP-a i policijskih uprava
- e) arhivi civilnih i vojnih sudova
- f) arhivi zdravstvenih ustanova i mirovinskog osiguranja
- g) arhivi partijskih organizacija, uključujući i građu u CK SKH
- h) tisak iz razdoblja NDH
- i) arhivi drugih država (prvenstveno Arhiv oružanih snaga u Beogradu i njemački arhivi).

2. USMENI IZVORI

Ova vrsta izvora u bitnim je crtama dotaknuta u prethodnoj točki. Komisija je svojim Poslovnikom odredila način prikupljanja svjedočanstava i davanja izjave te kriterije koje će jamčiti njihovu vjerodostojnost. U ovu skupinu valja uvrstiti i izjave kao i svjedočanstva što su već prikupljena u zemlji i iseljenoj Hrvatskoj.

3. ANTROPOLOŠKI IZVORI

Jedan od izvora za utvrđivanje žrtava je otkrivanje i identifikacija grobova i grobišta vojnika i civila. Najveći dio svoga rada Komisija je posvetila otkrivanju i utvrđivanju grobova i grobišta na kojima su komunističke vlasti potajno likvidirale zarobljene vojnike, pripadnike ustaških i domobranskih jedinica, te civile.

2. UTVRĐIVANJE RATNIH I PORATNIH ŽRTAVA

Sukladno odredbi članka 5. Zakona, Komisija temeljem dokumenata, svjedočanstava i na drugi pogodan način utvrđuje povijesnu istinu o stvarnom broju ratnih i poratnih žrtava.

Komisija, koju je imenovao Hrvatski državni sabor, po svome je sastavu reprezentativna i nije predviđeno da kao takva sudjeluje u operacionalizaciji, odnosno izvršenju zadaća koja je utvrđena Zakonom. Stoga je utvrđena djelatvorna organizacija poslova. Iskustvo na realizaciji sličnih projekata upućuje na nužnost stvaranja skupina, odnosno ekipa koje će se profesionalno ili barem velikim dijelom svoga radnoga vremena morati angažirati na ostvarenju postavljenih zadataka. Stoga su za rad na pojedinim područjima kao i za pojedine predmete osnovana posebna vijeća.

Kako su u ranijim istraživanjima utvrđene žrtve koje su stradale kao pripadnici partizanskih jedinica i žrtve koje su u bivšem režimu smatrane žrtvama "okupatora i njegovih pomagača", Komisija je najveću aktivnost usmjerila na istraživanje i popisivanje žrtava pripadnika vojnih formacija NDH, kao i žrtava stradalih od partizanske vojske i komunističke vlasti.

I. PRISTUP RJEŠAVANJU PROBLEMA UTVRĐIVANJA RATNIH I PORATNIH ŽRTAVA

POPISIVANJE ŽRTAVA

Da bi se došlo do što temeljitijih podataka o žrtvama i okolnostima njihova stradanja, sastavljen je upitnik nazvan "Karton ratne - poratne žrtve II. svjetskog rata". Upitnik je tiskan na papiru formata A3 i ujedno služi kao omot u koji se ume u drugi pisani dokazi o žrtvi kao i druga građa (preslice dokumenata, izvadci iz presuda, fotografije, pisma i slično) i on potpisom svjedoka ujedno ima značenje svjedočanstva. Upitnik sadrži sve bitne podatke o žrtvi.

Popisivanje žrtava II. svjetskog rata i pora a putem prikupljanja svjedo anstava odvija se po teritorijalnom principu (po županijama).

U svim županijama osnovana su istraživa ka središta, a jedno i izvan Republike Hrvatske, u Bosni i Hercegovini. Ujedno, zada a istraživa kih središta je i prikupljanje podataka o grobištima. Na ovaj na in u popisivanje je uklju en velik broj osoba (u pojedinim fazama rada Komisija je imala i do tisu u popisiva a). U popisivanju su izniman doprinos dali lanovi udruge "Hrvatski domobran" i Hrvatskog društva politiki zatvorenika, jedinice lokalne uprave i samouprave (op ine i gradovi) te sve enici i redovnici.

Nakon što se prikupe sva dostupna svjedo anstva u pojedinom naselju, kartoni se dostavljaju u Službu Komisije u Zagreb, gdje se obra uju i unose u ra unalo. Tako obra eni podaci, u obliku posebnih popisa vra aju se istraživa kom središtu popisiva u na dodatnu provjeru i mogu u dopunu koja se provodi u suradnji s matini i župnim uredima. Nadalje, za tako evidentirane žrtve traže se mogu i dodatni pisani izvori, u prvom redu arhivska grada Hrvatskog državnog arhiva, MUP-a i policijskih uprava, crkvenih ustanova (župnih, biskupijskih, provincijalnih i samostanskih) i arhiva partijskih organizacija. Tek nakon svih provjera odre enu osobu - žrtvu stavljamo na kona ni popis žrtava.

PREGLED ISTRAŽIVA KIH SREDIŠTA

Iako je Komisija konstituirana 11. velja e 1992., zbog ratnih zbivanja bilo je teško organizirati rad na terenu (posebice na podru jima Vukovarsko - srijemske, Osje ko baranjske, bivše Zadarsko - kninske, Šibenske, Li ko - senjske, Sisa ko - moslava ke te Karlova ke županije).

Osim rada na terenu, bio je onemogućen uvid u dokumente institucija na tom podru ju te izrada "Upisnika grobišta". Dio središta organizirao je rad u progonstvu po gradovima i mjestima gdje su bili smješteni prognanici s tih podru ja.

Stoga, ali i zbog materijalnih poteško a za pra enje rada, istraživa ka središta u Hrvatskoj po ela su se osnivati tek po etkom 1995.

Nakon što su središta osnovana, rad je u njima kvalitetno organiziran.

1. Sisak

Istraživa ko središte Sisak pokriva podru je Sisa ko - moslava ke županije. Voditelj središta je gospodin Adam Zahirovi . Ovlaštenje za voditelja dobio je u svibnju 1995. godine.

Od uspostave središta zaprimljeno je oko 4.300 svjedo anstava i 21 kompletiran "Upisnik grobišta".

2. Oto ac

Istraživa ko središte Oto ac pokriva podru je Li ko - senjske županije te podru je bivših op ina Gra ac, Korenica i Donji Lapac.

U ožujku 1996. godine osnovano je središte u Gospi u, a voditelj je bio gospodin Ranko Šimi . Od travnja 1998. godine voditeljica je gospo a Blaženka astek, a središte je u Oto cu.

Od uspostave središta zaprimljeno je oko 8.000 svjedo anstava i 9 kompletiranih "Upisnika grobišta".

3. Karlovac

Istraživa ko središte Karlovac pokriva područje Karlova ke županije. Središte je osnovano u suradnji s karlova kim ogrankom "Hrvatskog društva političkih zatvorenika". Voditelj je gospodin Mladen Šomek, a ovlaštenje je dobio u lipnju 1996. godine.

Od uspostave središta zaprimljeno je oko 4.400 svjedo anstava i 35 kompletiranih "Upisnika grobišta".

4. Rijeka

Istraživa ko središte Rijeka pokriva područje Primorsko - goranske županije. Središte je po elo djelovati u svibnju 1996. godine, a voditelj je bio gospodin Sre ko Fužinac. Od travnja 1997. godine voditeljica je gospo a Helena Muhsinovi .

Od uspostave središta zaprimljeno je oko 1.000 svjedo anstava i 5 kompletiranih "Upisnika grobišta".

5. Pula

Istraživa ko središte Pula pokriva područje Istarske županije. Središte je osnovano po etkom 1996. godine, a voditelj je gospodin Stipan Trogrli .

Od uspostave središta zaprimljeno je oko 500 svjedo anstava i 4 kompletirana "Upisnika grobišta".

6. Oroslavje

Istraživa ko središte Oroslavje pokriva područje Krapinsko-zagorske županije. Voditelj središta je gospodin Stanislav Gorupec, a ovlaštenje je dobio u ožujku 1995. godine.

Od uspostave središta zaprimljeno je oko 2.800 svjedo anstava i 9 kompletiranih "Upisnika grobišta".

7. Varaždin

Istraživa ko središte Varaždin pokriva područje Varaždinske županije. Središte je osnovano po etkom 1995. godine, a sustavno je po elo djelovati u travnju 1997. godine kada je ovlaštenje za voditelja dobio gospodin Franjo Talan.

Ukupno je zaprimljeno oko 3.400 svjedo anstava i 20 kompletiranih "Upisnika grobišta".

8. Bjelovar

Istraživa ko središte Bjelovar pokriva područje Bjelovarsko-bilogorske županije.

Voditelj središta je dr. Rudolf Miculini , a ovlaštenje je dobio u studenom 1996. godine.
Od uspostave središta zaprimljeno je oko 1.500 svjedo anstava i 17 kompletiranih "Upisnika grobišta".

9. akovec

Istraživa ko središte akovec pokriva podru je Me imurske županije. Središte je osnovano u srpnju 1995. godine, a voditelj je bio gospodin Mihajlo Bedenicky, lan Komisije. U sije nju 1998. godine ovlaštenje za voditelja dobio je gospodin Josip Klari .

Od uspostave središta zaprimljeno je oko 500 svjedo anstava i 2 kompletirana "Upisnika grobišta".

10. Požega

Istraživa ko središte Požega pokriva podru je Požeško-slavonske županije. Voditelj središtaje gospodin Marko Mandi , a ovlaštenje je dobio u srpnju 1997. godine.

Od uspostave središta zaprimljeno je oko 3.500 .svjedo anstava i 11 kompletiranih "Upisnika. grobišta".

11. Slavonski Brod

Istraživa ko središte Slavonski Brod pokriva podru je Brodsko-posavske županije. Središte je osnovano u srpnju 1996. godine, a voditelj je gospodin Mato Tustani .

Od uspostave središta zaprimljeno je oko 1.000 svjedo anstava i 1 kompletirani "Upisnik grobišta".

12. Osijek

Istraživa ko središte Osijek pokriva podru je Osje ko-baranjske županije. Središte je osnovano u lipnju 1996. godine, a voditelj je gospodin Josip Jakovac.

Od uspostave središta zaprimljeno je oko 2.300 svjedo anstava i 2 kompletirana "Upisnika grobišta".

13. Vinkovci

Istraživa ko središte Vinkovci pokriva podru je Vukovarsko-srijemske županije. Središte je osnovano u studenom 1996. godine, a voditelj je gospodin Davor Runti . Gospodin Šimun Penava organizirao je rad po gradovima i mjestima gdje su bili smješteni prognanici s podru ja Vukovarsko-srijemske županije.

Od uspostave središta zaprimljeno je oko 5.100 svjedo anstava.

14. Virovitica

Istraživa ko središte Virovitica pokriva podru je Viroviti ko-podravske županije. Središte je osnovano u studenom 1996. godine, a voditelj je gospodin Dragutin Pelikan koji je ujedno i predsjednik udruge "Hrvatski domobran"- ogranak Slatina.

Od uspostave središta zaprimljeno je oko 3.300 svjedo anstava i 13 kompletiranih "Upisnika grobišta".

15. Koprivnica

Istraživa ko središte Koprivnica pokriva podru je Koprivni ko-križeva ke županije. Središte je osnovano u sije nju 1997. godine, a voditelj je gospodin Stjepan Vrban. Od uspostave središta zaprimljeno je oko 4.500 svjedo anstava .

16. Split

Istraživa ko središte Split pokriva podru je Splitsko-dalmatinske i bivše Šibenske županije. Središte je osnovano u ožujku 1995. godine, a voditelj je bio gospodin Marko Kalajži . Od rujna 1997. voditeljica je gospo a Mirjana Urli . Od uspostave središta ukupno je zaprimljeno oko 20.200 svjedo anstava i 2 kompletirana "Upisnika grobišta".

17. Dubrovnik

Istraživa ko središte Dubrovnik pokriva podru je Dubrova ko-neretvanske županije. Središte je osnovano u ožujku 1995. godine, a vodio ga je gospodin dr.Augustin Frani , lan Komisije.....
Od lipnja 1997. voditeljica središta bila je gospo a Ana Zajec, a od kraja 1998. godine prikupljanje podataka o žrtvama vodi gospodin Joško Radica.
Od uspostave središta zaprimljeno je oko 2.400 svjedo anstava.

18. Zadar

Istraživa ko središte Zadar pokriva podru je bivše Zadarsko-kninske županije. Središte je osnovano u suradnji sa zadarskim ogrankom udruge "Hrvatski domobran" u lipnju 1996. godine, a voditelj je bio gospodin Stjepan Butkovi .
U travnju 1998. godine poslove voditeljice središta preuzela je gospo a Marija Butkovi .
Od uspostave središta zaprimljeno je oko 4.600 svjedo anstava i 11 kompletiranih "Upisnika grobišta".

19. Zagreb

Istraživa ko središte Zagreb pokriva podru je Zagreba ke županije i Grada Zagreba. Središte je osnovano u suradnji s udrugom "Hrvatsko društvo politi kih zatvorenika", po etkom 1995. godine. Voditelj središta je gospodin Jure Knezovi , a ovlaštenje je dobio u ožujku 1995. godine.
Od uspostave središta zaprimljeno je oko 1.500 svjedo anstava.

20. Ljubuški

Istraživa ko središte Ljubuški pokriva područje Bosne i Hercegovine. Osnovano je tijekom 1994. godine. Od uspostave središta zaprimljeno je oko 14.000 svjedočanstava.

Dakle, iz istraživačkih središta u Republici Hrvatskoj ukupno je zaprimljeno oko 74.800 svjedočanstava, a iz istraživačkog središta Ljubuški oko 14.000 svjedočanstava, ili ukupno 88.800 svjedočanstava.

PISANINI IZVIVORI

Broj ukupno evidentiranih žrtava podrazumijeva broj žrtava koji je dobiven iz svih dostupnih izvora. Osim svjedočanstava, u Komisiji su obrađeni i sljedeći pisani izvori:

1. Knjige i publikacije objavljene od 1945. do 1999. godine.
2. Izvorna arhivska građa nastala u razdoblju od 1941. do 09. svibnja 1945. godine i nakon 09. svibnja 1945. godine.

I. Knjige

a) U razdoblju od 1945.-1990. godine objavljen je veliki broj knjiga, kao rezultat istraživanja društvenih organizacija i institucija kao što su SUBNOR, Vojno-istorijski institut Beograd, Institut za povijest radničkog pokreta, i dr.

Jedan dio tih izdanja donosi popise poginulih pripadnika partizanskih jedinica, prema popisu koji je organizirao Glavni odbor Saveza udruženja boraca NOR-a, 1980. godine ("... popis poginulih, ubijenih, nastradalih ili nestalih koji su bili na strani NOP-a, i NOB-a u Drugom svjetskom ratu").

Do sada su u Komisiji pregledane i obrađene sljedeće knjige:

1. Nikola Anić : "Dvanaesta dalmatinska (Prva otočka) udarna brigada", Supetar 1984., s ukupno 328 žrtava,
2. Tomo Baćanić : "Podravsko - Slatinski kraj", Podravska Slatina 1981., s ukupno 258 žrtava,
3. Miodrag Bijelić : "Požeški narodnooslobodilački partizanski odred", Slavonski Brod 1981., s ukupno 60 žrtava,
4. Bogdan Bosiović : "21. Slavonska udarna brigada", Beograd 1981., s ukupno 1 026 žrtava,
5. Josip Butorac: "Utjecaj revolucionarnih kretanja na krapotski kraj u bivšoj Jugoslaviji i poeci ustanka 1941.", Krapovo - Klenovica 1978., s ukupno 33 žrtve,
6. Đuro Fumić : "Borba za oslobođenje Zaglina", Slavonska Požega 1987., s ukupno 126 žrtava,
7. "Grobiština u radničkom pokretu i revoluciji", Centar za historiju radničkog pokreta i NOR-a Istre, Rijeka 1981., s ukupno 912 žrtava,
8. "Hrvatsko zagorje u revoluciji", Zagreb 1981., s ukupno 2 285 žrtava,
9. Jovan Kokot: "Dvanaesta proleterska slavonska brigada", Beograd 1987., s ukupno 1188 žrtava,

10. Sre ko Ljubljani : "Spomenici revolucije", Slavenska Požega 1968., s ukupno 638 žrtava,
11. "Narodni heroji Jugoslavije (knjiga prva)", s ukupno 950 žrtava,
12. "Narodni heroji Jugoslavije (knjiga druga)", s ukupno 876 žrtava,
13. "Op ina Ozalj, revolucija i razvoj", Ozalj 1989., s ukupno 331 žrtvom,
14. "Otok Rab u radni kom pokretu i NOB", Rijeka - Rab 1985., s ukupno 210 žrtava,
15. "Pali nepobe eni 1944.-1964.", Savezni odbor za proslavu dvadesete godišnjice Službe unutrašnje bezbednosti, Beograd 1965., s ukupno 712 žrtava,
16. Marinko Peri : "Sinj i Cetinska krajina u borbi za slobodu", 1974., s ukupno 1 840 žrtava,
17. Tomislav Peri : "U spomen revoluciji", s ukupno 1 210 žrtava,
18. Stevo Pravdi - Nail Redži : "16. Slavenska omladinska brigada Joža Vlahovi ", Beograd 1976., s ukupno 817 žrtava,
19. Jerko Radmilovi : "Otok Bra u NOB-u", Beograd 1982., s ukupno 150 žrtava,
20. Milan Rako - Slavko Družijani : "Jedanaesta dalinatinska udarna brigada", Split 1987., s ukupno 297 žrtava,
21. Rade Roksandi - Zdravko Cvetkovi : "Borbeni put 18. Slavenske NOU brigade 1943.-1945.", Zenica 1977., s ukupno 347 žrtava,
22. "Spomenica pravoslavnih sve enika 1941.-1945.", Beograd 1960., s ukupno 84 žrtve,
23. Josip Stani Griša: "Radni ki pokret i socijalisti ka revolucija na podnožju Omiša 1900.-1950.", Makarska 1979., s ukupno 60 žrtava,
24. "Stazama asti 1941: 1945.", Split, s ukupno 482 žrtve,
25. "Tridesetdruga divizija NOVJ Jugoslavije", Zagreb 1988., s ukupno 1 760 žrtava,
26. Gordana Tudor: "U temelj života životom su stali (Otok Hvar)", Split 1986., s ukupno 544 žrtve,
27. Ante Ujevi : "Imotska krajina u NOB-u 1941.-1945.", s ukupno 984 žrtve,
28. Velimir Urli : "Dali su život za sunce slobode", s ukupno 735 žrtava,
29. Zoran Vasiljevi : "Sabirni logor akovo", Slavenski Brod 1988., s ukupno 466 žrtava,
30. Zbornik - "Biokovo u NOB i socijalisti koj revoluciji 1941.-1945.", s ukupno 1 003 žrtve,
31. Zbornik br.9. - "Osma kordunaška udarna divizija", Karlovac 1977., s ukupno 2 653 žrtve,
32. Zbornik br.13. - "Kotar Gra ac u NOR-u 1941.-1945." (knjiga I.), s ukupno 3 228 žrtava,
33. Zbornik br.15. - "Duga Resa; radovi iz dalje prošlosti NOB-e i socijalisti ke izgradnje", Karlovac 1986., s ukupno 1 480 žrtava,
34. Zbornik br.16. - "Op ina Gornje Dubrave, Radovi iz dalje prošlosti i NOB-e", Karlovac 1987., s ukupno 420 žrtava,
35. Zbornik br.18. - "Kotar Slunj i Kotar Veljun u NOR-u i socijalisti koj izgradnji", (knjiga prva i knjiga druga koja je još u obradi), s ukupno 7 992 žrtve,
36. Zbornik br.20. - "Kotar Gospi i Kotar Peruši u NOR-u 1941.-1945.", Karlovac 1989., s ukupno 3 364 žrtve,
37. Marin Žaneti Pudari : "U spomen palim Bla anima u NOR-u i socijalisti koj revoluciji 1941.-1945.", Blato 1982., s ukupno 326 žrtava,
38. "Žrtvama do pobjede i slobode", Šibenik 1978., s ukupno 1 182 žrtve.

b) Nakon demokratskih promjena i stvaranja Republike Hrvatske, utvrđivanje stvarnih ljudskih gubitaka tijekom II. svjetskog rata, kao i stradanja Hrvata u poratnom razdoblju ukazalo se kao prioritetni zadatak.

U skladu s time neke znanstvene institucije i udruge građana kao "Hrvatski domobran" i "Društva hrvatskih političkih zatvorenika", započele su s prikupljanjem podataka i njihovom obradom. To je rezultiralo velikim brojem knjiga i publikacija objavljenih od 1990.-1999. godine, od kojih su do sada obrađene:

1. Ante Beljo: "YU - genocid", Zagreb - Toronto 1990., s ukupno 1 400 žrtava,
2. Ivan Đikić - Andrija Zirdum: "Stradanja Hrvata Plehanskog kraja", Derwent 1991., s ukupno 3 900 žrtava,
3. Tonči Erjavec: "Španovica", Zagreb 1992., s ukupno 154 žrtve,
4. Ivan Jurić: "Borbe i stradanja Hrvata kotara Metkovići 1918.-1945.", Ploče 1997., s ukupno 1 308 žrtava,
5. Vladimir Krpan - Ivan Rizmaul - Davor Salopek: "Petrinjski žrtvoslov", Petrinja 1995., s ukupno 1 870 žrtava,
6. Ranko Šimić: "Gospićki spomen zbornik", Gospić 1995.; s ukupno 3 453 žrtve,
7. Rozario Šutrin: "Dvanaestorica naše umorene braće", Zadar 1995., s ukupno 12 žrtava,
8. "Trijebanj (hrvatski stradalnici u proteklim ratovima)", Mostar 1998., s ukupno 102 žrtve,
9. Mato Tustanić: "Žrtve - Oriovac", Oriovac 1995., s ukupno 130 žrtava.

U obradi su sljedeće knjige:

1. Ivan Aralica: "Četverored", Zagreb, 1997.,
2. Anto Baković: "Stradanje crkve u Hrvata u II. svjetskom ratu", Zagreb 1994.,
3. Anto Baković: "Dječak s Drine", Zagreb, 1996.,
4. Anto Baković: "Drinske mučenice", Zagreb; 1991.,
5. Fra Petar Bezina: "Franjevci provincije Presvetoga Otkupitelja žrtve rata 1942.1948.", Split 1995.,
6. dr. Srećko Božićević: "Jame (kao) grobnice", Zagreb, 1991.,
7. Petar Peko Čota: "Svjedočenja", Zagreb, 1994.,
8. Tibor Cseres: "Krvna osveta u Bačkoj", Zagreb 1993.,
9. Fra Ante Čavka: "Građana za suvremenu povijest Drniške krajine", Split 1995.,
10. Zdravko Dizdarević - Mihael Sobolevski: "Prešutni etnički zločini u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini 1941.-1945.", Zagreb 1999.,
11. "Doprinos Hrvatske pobjedi antifašističke koalicije", (grupa autora), Zagreb 1995., Odbor za obilježavanje 50. obljetnice pobjede antifašističke koalicije u Europi i svijetu Hrvatskog državnog sabora.
12. Zvonimir Dusper: "U vrtlogu Bleiburga", Rijeka 1993.,
13. Zvonko Farago i drugi: "Garešnički žrtvoslov", Garešnica, 1997.,
14. Zlata Gvozdić - Filjak - Juraj Lončarić: "Srijemska kalvarija Hrvata", Zagreb 1995.,
15. Stjepan Herceg: "Samobor mali Bleiburg 1945". Samobor 1996.,
16. Mihovil Horvat: "Goli otok", Zagreb 1996.,
17. "Hrvatski žrtvoslov", zbornik radova; knjiga I. Hrvatski žrtvoslovni kongres. Zagreb, 19. - 21. lipnja 1998.,

18. "Jasenovac - žrtve rata prema podacima statističkog zavoda Jugoslavije", Zürich - Sarajevo, 1998.,
19. Josip Jurčević : "Nastanak jasenovačkog mita", Zagreb 1998.,
20. Ivan Košuti : "Hrvatsko domobranstvo u II. svjetskom ratu", I. dio, Zagreb 1992.,
21. Ivan Košuti : "Hrvatsko domobranstvo u II. svjetskom ratu", II. dio, Zagreb 1994.,
22. Stjepan Kožul: "Spomenica žrtvama ljubavi zagrebačke nadbiskupije", Zagreb, 1992.;
23. Jure Krišto: "Katolička crkva i NDH", Zagreb 1998.,
24. Vjekoslav Lujović : "Pakao je poeo u Bleiburgu", Rijeka, 1994.,
25. Mato Lujović : "Ratna poema", Trnava 1996.,
26. Fra Andrija Nikić : "Mučenici hercegovačke franjevačke provincije u II. svjetskom ratu", Mostar 1995.,
27. Vinko Nikolić : "Bleiburška tragedija u hrvatskoj domovinskoj književnosti", Barcelona 1998.,
28. Vinko Nikolić : "Bleiburg - uzroci i posljedice", Barcelona 1998.,
29. Vinko Nikolić : "Tragedija se dogodila u svibnju", Zagreb 1995.,
30. Ivan Ott: "Ukradeno djetinjstvo", Zagreb 1999.,
31. Luka Pavić : "Kronika stradanja Hrvata južne Like", Zagreb 1996.,
32. Luka Pavić : "Kronika stradanja Hrvata južne Like - dopuna i ispravak", Zagreb 1997.,
33. Josip Perić : "Srpski mit o Jasenovcu", Zagreb 1997.,
34. Dragutin Pelikan: "Slatina u vjetrovima povijesti", Slatina 1997.,
35. Miljenko Perić : "Bleiburg 1945.-1995.", Zagreb 1995.,
36. Franc Perme: "Slovenija - zamoljeni grobovi in njihove žrtve", Ljubljana - Grosuplje, 1998.,
37. Fra Martin Planinić : "Uz Kavranov zlatni jubilej", Veljaci 1998.,
38. Mihael Sobolevski: "Između Jasenovca i Bleiburga", Zagreb 1993.,
39. "Spomenica povodom 50. obljetnice Bleiburga i Križnog puta 1945.-1995.", Zagreb 1995.,
40. Josip Suton: "Posuški žrtvoslov", Zagreb, 1998.,
41. Aleksandar Vojinović : "NDH u Beogradu", Zagreb 1995.,
42. Jure Zovko: "Križni put i dvadeset godina robije", Zagreb 1997.,
43. Želimir Žanko - Nikola Šolić : "Jazovka", Zagreb, 1990.,
44. Vladimir Žerjavić : "Opsesije i megalomanije oko Jasenovca i Bleiburga", Zagreb 1992.,
45. Josip Žilić : "Stradalnici bez krivnje (0 50-oj obljetnici zločina nad Poljanima)", Rijeka 1994.,
46. Fran Živić : "U vječni spomen", Zagreb, 1998.

Komisija je financijski pomogla ili na drugi način sudjelovala u pripremi i objavljivanju većeg dijela gore navedenih knjiga.

2. Publikacije

1. Pregledom i obradom sudskih rješenja o proglašenju nestalih osoba umrlima, objavljenih u Narodnim novinama od 1946. do 1996., evidentirano je **24 500** žrtava.

2. Iz glasila "Hrvatski domobran" i "Zatvorenik" evidentirano je oko 1 200 žrtava.
3. Iz glasila "Fra Rafo Kalini - žrtva svoga sve eništv", br.7. iz 1996. godine, evidentirana je 341 žrtva.
4. Prema popisu stradalih u II. svjetskom ratu i pora u, iz glasila "Novogradiški glasnik", br.4. i br.5. iz 1991. godine evidentirana je 131 žrtva.
5. Iz lista imotskih župa "Grad na. gori", br.1. iz 1997. godine evidentirane su 202 žrtve, i 144 žrtve iz broja 2. navedenog asopisa iz 1995. godine.

U Službi Komisije organizirano je kontinuirano pra enje tiska, te je iz toga izvora evidentirano 240 žrtava.

3. Arhivska gra a

U arhivima Republike Hrvatske nalazi se izvorna arhivska grada iz razdoblja 1941.1945., kao i dio gra e iz poslijeratnog komunisti kog razdoblja.

Iz te arhivske gra e Komisija je do sada evidentirala:

1.) **Iz partizanskih zapisa i iz kartona SUBNOR-a o poginulim, ubijenim i nestalim** evidentirano je 6. 266 žrtava.

2.) Sudovi

- a) Iz upisnika vojnih sudova grada Zagreba evidentirano je 2 987 žrtava.
- b) Prema popisu smrtnih presuda vojnih sudova evidentirano je ukupno 1 799 žrtava.
- c) Iz izvoda presuda Ogulinskog vojnog podru ja evidentirano je 85. žrtava.

3.) Groblja

- a) Prema popisu iz "Knjige ukopa" na Varaždinskom groblju (javno komunalno poduze e "Parkovi" d.d. Varaždin) upisano je ukupno 388 žrtava.
- b) Iz arhiva gradskog groblja "Mirogoj" u Zagrebu, evidentirano je 1 300 žrtava pokopanih u vojnom dijelu groblja.
- c) Prema podacima iz "Knjige umrlih" op ine Koprivnica, evidentirana j e 481 žrtva.

U tijeku je obrada popisa žrtava koji je izradio Beogradski savezni zavod za statistiku 1964. godine. Popis žrtava je nepotpun, nije do kraja dora en, ponavljaju se imena žrtava, a nacionalna pripadnost esto je pogrešno napisana ili izostavljena.

Do sada se nije mogla provjeriti to nost svih podataka, pa se ne može ni dati to an broj žrtava za svaku županiju. Treba naglasiti, da su neke žrtve evidentirane više puta (radi više izvora saznanja), no kako svaka žrtva ima svoj identifikacijski karton, a kartoni e se me usobno uspore ivati, ne e postojati mogu nost da se jedna žrtva, zbog navo enja u više izvora, "umnaža" nekoliko puta.

Tek pri izradi kona nog popisa žrtava za odre eno podru je, slijede temeljite provjere svih izvora podataka o žrtvama, a dobiveni broj više nije sporan i uzima se kao ukupan (najmanji) broj žrtava tijekom II. svjetskog rata i pora a za to podru je.

Pregled evidentiranih žrtava po županijama

I.	Zagreba ka županija i Grad Zagreb	2.971
II.	Krapinsko - zagorska županija	6.757
III.	Sisa ko - moslava ka županija	9.696
IV.	Karlova ka županija	22.733
V.	Varaždinska županija	5.348
VI.	Koprivni ko - križeva ka županija	6.397
VII.	Bjelovarsko - bilogorska županija	2.905
VIII.	Primorsko - goranska županija	3.206
IX.	Li ko - senjska županija	13.015
X.	Viroviti ko - podravska županija	4.921
XI.	Požeško - slavonska županija	5.649
XII.	Brodsko - posavska županija	2.492
XIII.	Zadarska županija	10.201
XIV.	Osje ko - baranjska županija	4.055
XV.	Šibensko - kninska županija	11.214
XVI.	Vukovarsko - srijemska županija	5.687
XVII.	Splitsko - dalmatinska županija	28.029
XVIII.	Istarska županija	1.431
XIX.	Dubrova ko - neretvanska županija	5.071
XX.	Me imurska županija	922

 UKUPNO: **153.700**

BOSNA I HERCEGOVINA I DRUGE DRŽAVE

U Bosni i Hercegovini prikupljeno je oko 14.000 svjedo anstava, a iz drugih izvora utvr eno je 85.228. žrtava. Dakle, ukupno je u Bosni i Hercegovini do sada evidentirano 99.228 žrtava.

S podru ja ostalih država evidentirano je 8.486 žrtava.

Pregled ukupnog broja utvr enih žrtava:

- Republika Hrvatska	153.700 žrtava
- Bosna i Hercegovina	99.228 žrtava
- ostale države	8.487 žrtava

UKUPNO: **261.415** žrtava

Tablica 1. STRUKTURA ŽRTAVA RATA I PORAČA PREMA DRŽAVI ROĐENJA

	REPUBLIKA HRVATSKA	BOSNA I HERCEGOVINA	OSTALE DRŽAVE	NEPOZNATO	UKUPNO
Jugoslavenska armija	147	26	5	0	178
Partizani	38.732	5.259	1.202	15	45.208
OS NDH s nepoznatom udjelbom	9.133	3.388	72	16	12.609
Ustaška vojnica	18.814	6.050	590	13	25.467
Hrvatsko domobranstvo	13.908	3.386	240	19	17.553
Srpske paravojne formacije	2	0	0	0	2
Četničke formacije	85	7	5	3	100
Savezničke vojne snage	22	2	0	0	24
Sile osovine	9	0	0	0	9
Njemačka vojska	1.621	550	1.022	2	3.195
Talijanska vojska	206	10	15	0	231
Vojska stare Jugoslavije	101	36	5	1	143
Civilne osobe	38.000	44.027	2.098	26	84.151
Nepoznata pripadnost	32.920	36.487	571	2.567	72.545
UKUPNO	153.700	99.228	5.825	2.662	261.415

Tablica 2.a Struktura žrtava rata i porača u Republici Hrvatskoj prema pripadnosti oružanim snagama

ORUŽANE SNAGE	BROJ ŽRTAVA
Jugoslavenska armija	147
Partizani	38.732
OS NDH s nepoznatom udjelbom	9.133
Ustaška vojnica	18.814
Hrvatsko domobranstvo	13.908
Srpske paravojne formacije	2
Četničke formacije	85
Savezničke vojne snage	22
Sile osovine	9
Njemačka vojska	1.621
Talijanska vojska	206
Vojska stare Jugoslavije	101
Civilne osobe	38.000
Nepoznata pripadnost	32.920
UKUPNO	153.700

Tablica 2.b Struktura žrtava rata i poraća u Republici Hrvatskoj, prema nacionalnoj pripadnosti

	Hrvat	Srbin	Crnogorac	Makedonac	Slovenac	Albanac	Austrijanac	Bugar	Čeh	Grk	Mađar	Nijemci
Jugoslavenska armija	58	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Partizani	14.710	4.399	0	0	7	0	1	0	16	0	5	2
OS NDH s nepoznatom udjelbom	5.702	5	0	0	0	0	0	0	5	0	5	1
Ustaška vojnica	16.662	34	0	0	1	0	0	1	10	1	21	13
Hrvatsko domobranstvo	11.851	11	0	0	0	0	2	0	20	0	32	10
Srpske paravojne formacije	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Četničke formacije	14	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Savezničke vojne snage	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sile osovine	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Njemačka vojska	1.128	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	192
Talijanska vojska	125	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vojska stare YU	54	7	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Civilne osobe	21.581	9.096	1	0	8	0	1	0	31	1	45	490
Nepoznata pripadnost	7.416	4.798	0	0	0	0	0	0	9	0	3	44
UKUPNO	79.318	18.410	1	0	16	1	4	1	98	3	119	752

	Poljak	Rom	Rumunj	Rus	Rusin	Slovak	Talijan	Ukrajinac	Vlah	Židov	Nepoznat	UKUPNO
Jugoslavenska armija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	85	147
Partizani	4	5	0	2	13	7	7	1	0	7	19.546	38.732
OS NDH s nepoznatom udjelbom	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3.413	9.133
Litvanska vojnica	3	4	0	0	2	31	1	4	0	2	2.024	18.814
Hrvatsko domobranstvo	2	0	0	0	2	27	1	2	1	0	1.947	13.908
Srpske paravojne formacije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Savezničke formacije	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	20	85
Sile osovine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	22
Njemačka vojska	0	0	0	0	3	10	0	0	0	0	269	1.621
Talijanska vojska	0	0	0	0	0	0	20	0	0	0	59	206
Vojska stare YU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	101
Civilne osobe	1	637	1	4	6	12	34	2	0	203	5.846	38.000
Nepoznata pripadnost	0	55	0	1	0	6	2	0	0	81	20.505	32.920
UKUPNO	11	701	1	7	26	94	65	10	1	293	53.768	153.700

Tablica 2.c Struktura žrtava rata i poraća u Republici Hrvatskoj prema vjeroispovijedi, bračnom stanju i spolu

Tablica 2.c Struktura žrtava rata i poraća u Republici Hrvatskoj prema vjeroispovijedi, bračnom stanju i spolu

	VIJEROISPOVIJED					BRAČNO STANJE					SPOL						
	katolik	pravoslavac	musliman	židov	protestant	nepoznato	ukupno	oženjen	neozženjen	udata	neudata	nepoznato	ukupno	muško	žensko	nepoznato	ukupno
Jugoslavajska armija	55	0	0	0	0	92	147	10	29	0	0	108	147	145	1	1	147
Partizani	9.577	158	1	6	0	28.990	38.732	1.928	3.229	102	133	33.340	38.732	36.709	1.903	120	38.732
OS NDH s nazož. udjelbom	5.136	1	0	0	0	3.996	9.133	1.670	1.709	1	1	5.752	9.133	9.112	8	13	9.133
Ustaška vojnica	14.824	20	1	0	3	3.966	18.814	5.255	5.812	9	17	7.721	18.814	18.711	76	27	18.814
Hrvatsko domobranstvo	11.470	8	0	0	4	2.426	13.908	4.436	4.242	0	1	5.229	13.908	13.856	21	31	13.908
Srpske parav. formacije	1	1	0	0	0	0	2	0	0	0	1	1	2	1	1	0	2
Četničke formacije	14	14	0	0	0	57	85	4	9	0	0	72	85	85	0	0	85
Savezničke vojne snage	6	0	0	0	0	16	22	3	3	0	0	16	22	22	0	0	22
Sile osovitav	7	0	0	0	0	2	9	5	2	0	0	2	9	9	0	0	9
Njemačka vojska	1.328	4	0	0	2	287	1.621	355	602	0	0	664	1.621	1.614	4	3	1.621
Talijanska vojska	141	2	0	0	0	63	206	57	74	0	0	75	206	204	1	1	206
Vojaska snage YU	51	1	0	0	0	49	101	22	21	0	0	58	101	101	0	0	101
Civilne snage	20.401	464	3	165	9	16.958	38.000	8.358	3.038	2.460	792	23.352	38.000	27.440	10.504	56	38.000
Nepoznata pripadnost	5.921	53	1	160	2	26.783	32.920	1.658	918	319	65	29.960	32.920	27.950	4.892	78	32.920
UKUPNO	68.932	726	6	331	20	83.685	153.700	23.761	19.688	2.891	1.010	106.350	153.700	135.959	17.411	330*	153.700

* U 330 slučajeva gdje žrtvama nije upisan spol najčešće se ne može zaključiti je li ime muško ili žensko, a spol nije naveden; ili se radi o imenima koja mogu biti i muška i ženska. Neke žrtve sa evidentirane (djecu) sumo pod prezimenom te se ni u tim slučajevima nije moglo zaključiti o kojem je spolu riječ.

Tablica 2.d Struktura žrtava rata i pora a u Republici Hrvatskoj prema godinama stradanja žrtava

Tablica 2.d Struktura žrtava rata i porača u Republici Hrvatskoj prema godinama stradanja žrtava

	1941.	1942.	1943.	1944.	1945.	1946. +	Nepoznato	Ukupno
Jugoslavenska armija	0	1	7	13	57	41	28	147
Partizani	438	2.513	13.642	13.379	5.925	60	2.775	38.732
OS NDH s nepoznatom udjelbom	164	788	1.038	1.166	4.917	46	1.014	9.133
Ustaška vojnica	148	908	1.788	3.727	8.679	147	3.417	18.814
Hrvatsko domobranstvo	296	1.070	1.921	2.634	5.888	91	2.008	13.908
Srpske paravojne formacije	0	0	1	1	0	0	0	2
Četničke formacije	1	3	6	23	9	3	40	85
Savezničke vojne snage	3	1	6	7	3	0	2	22
Sile osovine	0	0	0	6	3	0	0	9
Njemačka vojska	7	57	235	385	562	15	360	1.621
Talijanska vojska	16	40	97	14	17	1	21	206
Vojska stare YU	79	2	4	3	2	0	11	101
Civilne osobe	5.171	5.403	7.494	9.247	5.551	2.938	2.196	38.000
Nepoznata pripadnost	3.188	4.167	4.747	4.716	5.806	619	9.677	32.920
UKUPNO	9.511	14.953	30.986	35.321	37.419	3.961	21.549	153.700

Tablica 2.e Struktura žrtava rata i porača u Republici Hrvatskoj prema poiniteljima odgovornima za smrt žrtava

Tablica 2.e Struktura žrtava rata i poraća u Republici Hrvatskoj prema počiniteljima odgovornima za smrt žrtava

	Vlasti ENRJ-SFRJ	Partizani	Vlasti NDH	Ustaše	Domobranci	Srpska parav.	Četnici
Jugoslavenska armija	16	5	0	2	0	0	0
Partizani	8	345	272	1.589	206	0	697
OS NDH s nepoznatom udjelom	37	5.845	5	13	0	1	236
Ustaška vojnica	94	11.732	3	56	2	2	327
Hrvatsko domobranstvo	62	7.492	2	45	9	3	514
Srpske paravojne formacije	0	1	0	0	0	0	0
Četničke formacije	2	36	0	0	0	0	0
Savezničke vojne snage	0	1	0	0	0	0	0
Sile osovine	0	1	0	0	0	0	0
Njemačka vojska	6	622	1	4	0	0	15
Talijanska vojska	0	91	0	0	0	0	1
Vojska stare YU	0	2	0	4	0	0	5
Civilne osobe	3.220	7.402	47	8.784	20	14	1.628
Nepoznata pripadnost	642	4.306	22	5.208	13	2	780
UKUPNO	4.087	37.881	352	15.705	250	22	4.203

	Saveznička vojska	V. sila osovine	Njemačka vojska	Talijanska vojska	Vojska Stare YU	Nepoznato	UKUPNO
Jugoslavenska armija	0	0	8	1	0	115	147
Partizani	9	1	3.224	880	1	31.500	38.732
OS NDH s nepoznatim udjelom	20	0	11	4	0	2.961	9.133
Ustaška vojnica	53	0	30	9	2	6.504	18.814
Hrvatsko domobranstvo	29	0	55	7	2	5.688	13.908
Srpske paravojne formacije	0	0	0	1	0	0	2
Četničke formacije	0	0	1	0	0	46	85
Savezničke vojne snage	0	0	4	0	0	17	22
Sile osovine	0	0	0	0	0	8	9
Njemačka vojska	34	0	7	0	0	932	1.621
Talijanska vojska	24	0	2	3	0	85	206
Vojska stare YU	0	0	16	4	1	69	101
Civilne osobe	482	11	4.652	1.740	14	9.986	38.000
Nepoznata pripadnost	43	0	968	577	5	20.354	32.920
UKUPNO	694	12	8.978	3.226	25	78.264	153.700

Tablica 2.f Struktura žrtava rata i poraća u Republici Hrvatskoj prema uzroku smrti

	Poginuo u borbi	Ubijen izvan borbe	Nesretan slučaj	Nestao	Nestao na Križnom putu		Umoren u zatvoru / logoru		Jasenovac
					8	44	1	1	
Jugoslavenska armija	21	34							
Partizani	27.531	3.474	258	3.348	35	601		226	
OS NDH s nepoznatom udjelbom	2.732	2.596	31	345	2.492	89		2	
Ustaška vojnika	4.474	4.540	111	1.544	5.503	248		5	
Hrvatsko domobranstvo	3.735	3.516	95	1.543	3.101	179		8	
Srpske paravojne formacije	0	2	0	0	0	0		0	
Četničke formacije	10	34	0	4	1	0		0	
Savezničke vojne snage	14	5	0	1	0	1		0	
Sile osovine	1	1	0	6	0	0		0	
Njemačka vojska	575	320	11	264	239	19		0	
Italijanska vojska	31	96	0	34	2	4		0	
Vojska stare YU	24	32	2	24	0	6		0	
Civilne osobe	294	29.103	871	731	492	1.720		975	
Nepoznata pripadnost	3.288	11.214	246	6.906	1.434	1.927		1.021	
UKUPNO	42.730	54.967	1.633	14.994	13.300	4.797		2.238	
	Umro od rat. poslj.	Osuđeni na smrt	Polit. ubojstvo	Ubijen u J.A.	Ubijen u inozemstvu	Nepoznato		UKUPNO	
Jugoslavenska armija	14	0	0	9	0	12		147	
Partizani	2.067	66	0	0	1	1.125		38.732	
OS NDH s nepoznatom udjelbom	212	70	1	0	0	363		9.133	
Ustaška vojnika	540	82	2	0	2	1.763		18.814	
Hrvatsko domobranstvo	542	17	1	0	0	1.171		13.908	
Srpske paravojne formacije	0	0	0	0	0	0		2	
Četničke formacije	1	4	0	0	0	31		85	
Savezničke vojne snage	1	0	0	0	0	0		22	
Sile osovine	1	1	0	0	0	0		9	
Njemačka vojska	24	2	0	0	2	165		1.621	
Italijanska vojska	13	1	0	0	0	25		206	
Vojska stare YU	3	0	0	0	0	10		101	
Civilne osobe	2.361	189	70	4	1	1.189		38.000	
Nepoznata pripadnost	1.719	1.131	1	1	0	4.032		32.920	
UKUPNO	7.498	1.562	75	14	6	9.886		153.700	

OBJAVLJIVANJE POPISA ŽRTAVA

Po završetku rada na popisu žrtava II. svjetskog rata i pora a na odre enom podru ju, Komisija, kroz odgovaraju e publikacije, pod nazivom spomenica, objavljuje popise žrtava.

Prvi objavljeni popis - knjiga je "Spomenica Ljubuškim žrtvama". Ona bilježi sve glavne podatke o 2 360 osoba smrtno stradalih ili nestalih u II. svjetskom ratu i pora u s podru ja op ine Ljubuški. Popisana su i objavljena imena svih žrtava neovisno o njihovoj pripadnosti vojnim snagama i nacionalnosti. Uz svaku žrtvu zabilježeni su i osnovni podaci kao mjesto i datum ro enja, imena oca i majke, pripadnost oružanim snagama, kao i okolnosti stradanja.

U pripremi su izrade spomenica za podru ja Imotske krajine, zlatarskog kraja, požeškog. kraja, Sisa koslava ke županije, Koprivni ko-križeva ke županije. Isto tako, u pripremi su i spomenice za neke bosansko - hercegova ke op ine, i to: Grude, Posušje, itluk, Rama i isto na Hercegovina.

PORATNE ŽRTVE - POLITI KA UBOJSTVA U INOZEMSTVU

Uvod

Komisija za utvr ivanje ratnih i poratnih žrtava donijela je 28. travnja 1992. odluku o osnivanju Vije a za utvr ivanje poratnih žrtava komunisti kog sustava u inozemstvu (u daljnjem tekstu: Vije e). U Vije e su imenovani Gordana Turi kao predsjednica, Vice Vukojevi kao lan i Bože Vukuši kao tajnik. Vije e je radilo sukladno odredbi lanka 8. Poslovnika Komisije kojim je propisano: "Vije e u svom djelokrugu na temelju dokumenata, svjedo anstava i na drugi pogodan na in utvr uje povijesnu istinu o stvarnom broju žrtava, o okolnostima i mjestu stradanja..."; pa da sukladno posebnom napatku treba "istražiti i utvrditi stvarni broj smrtno stradalih osoba - žrtava komunisti kog sustava u inozemstvu, a osobito u razdoblju od 1953. do 1990., te utvrditi stanje njihovih grobova i poduzeti potrebne mjere za njihovo dostojno obilježavanje i eventualni prijenos posmrtnih ostataka u domovinu".

Istražuju i navedenu problematiku Vije e je najprije prikupilo saznanja objavljena u emigrantskom, jugoslavenskom i stranom tisku, stru nim publikacijama i raznim drugim knjigama. Ovako dobiveni podaci provjeravani su i upotpunjavani kroz razgovore s brojnim osobama iz kruga znanaca, suradnika i rodbine žrtava.

Temeljem lanka 6. Zakona o utvr ivanju ratnih i poratnih žrtava kojim je propisano da Komisija ima ovlaštenje zahtijevati od arhiva, muzeja, crkvenih institucija, politi kih organizacija, poduze a, državnih organa i drugih institucija, organizacija i tijela da joj stave na uvid dokumentaciju kojom raspolažu, a koja bi mogla biti od zna enja za njenu zada u, a institucije, organizacije i tijela iz stavka I. ovoga lanka dužni su postupiti po zahtjevu Komisije, pristupilo se prou avanju dokumentacije

bivše Službe državne sigurnosti (SDS) Republike Hrvatske (RSUP) Socijalističke Republike Hrvatske (SRH), koja se nalazi u Pismohrani Ministarstva unutarnjih poslova RH i u Hrvatskom državnom arhivu.

Najveći dio dokumentacije SDS-a značajna za rad Komisije uništen je. Prema izjavama svjedoka, "pročišćavanje" dokumentacije SDS-a od kompromitirajućeg materijala za rad SDS-a, njegovih dužnosnika i službenika te suradnika, zbivalo se u više navrata u godinama prije prvih višestranačkih izbora u Hrvatskoj, a glavno uništavanje takve dokumentacije dogodilo se neposredno prije višestranačkih izbora. Prema izjavama svjedoka, ta se dokumentacija uništavala u krugu RSUP-a SRH, Centra SDS Zagreb, u spalionici Sabora SRH, u pećima tvornice ferolegura u Dugom Ratu itd. Svjedoci iz BiH govore o uništavanju dokumentacije iz Republike centralne SDB-a u Sarajevu, koja je kamionima odvožena u tvornicu celuloze u Maglaju i tamo bacana u kiselinu.

U suradnji sa suborcima, rodbinom i pravnim zastupnicima poratnih žrtava komunističkog sustava ubijenih u inozemstvu te uz pomoć diplomatsko-konzularnih predstavništava (DKP) RH u inozemstvu, Vijeće je pristupilo i prikupljanju dokumentacije i saznanja od nadležnih državnih tijela (sudovi, državna odvjetništva, kriminalistička policija i sl.) zemalja u kojima su se dogodili ti zločini. Najopsežnija dokumentacija prikupljena je o djelovanju jugoslavenske tajne službe protiv hrvatskih emigranata u Njemačkoj, Francuskoj, SAD i Australiji.

Nakon toga, u suradnji s drugim državnim tijelima RH, pripremljeni su i obavljeni brojni razgovori s nekadašnjim rukovoditeljima i djelatnicima jugoslavenskih tajnih službi. Ovi razgovori bili su vrlo koristan izvor saznanja općenito o tehnologiji rada jugoslavenskih tajnih službi, ali i konkretnih podataka za pojedine slučajeve likvidacije hrvatskih emigranata.

"HRVATSKA NEPRIJATELJSKA EMIGRACIJA" - "HNE"

Pod terminom hrvatske neprijateljske emigracije (HNE) Udba je podrazumijevala hrvatske emigrantske političke, društvene, kulturne, športske i vjerske organizacije te razne političke aktivne grupe i pojedince.

Imaju li u vidu postupke odlučivanja, organiziranja i izvođenja otmica i likvidacija hrvatskih emigranata, te operacije jugoslavenskih tajnih službi mogu se podijeliti u nekoliko razdoblja. U godinama neposredno nakon završetka Drugog svjetskog rata OZNA je napadala prvenstveno one hrvatske emigrante koji su imali dobre veze sa saveznicima (npr. Drago Jilek) ili su uživali neokrnjen ugled u narodu u Domovini (npr. dr. Ivo Protulipac). Padom Aleksandra Rankovića 1966. i relativnim omekšavanjem represivnog sustava unutar Jugoslavije naglo se povećao broj "ofanzivnih akcija" prema hrvatskim političkim emigrantima, odnosno broj otmica i likvidacija u emigraciji. Od pada Rankovića do kraja 1971., dakle u razdoblju za koje se pretpostavljalo da su u Zagrebu vlast preuzeli hrvatski orijentirani komunisti, ubijena su dvadeset i četiri hrvatska emigranta, a desetorica su slučajem preživjela atentate i jedan je otečen. Ta crna serija nastavila se i nakon 1971., a naročito neposredno nakon Karađorđeva, dakle tijekom 1972. godine te u razdoblju nekoliko

godina prije i poslije smrti Josipa Broza Tita, a trajala je praktički do pred sam raspad Jugoslavije.

Prema dosadašnjim saznanjima, jugoslavenska je tajna služba diljem svijeta u vremenskom razdoblju od 1946. do 1990. godine likvidirala šezdeset i osam hrvatskih emigranata. Isto je tako utvrđeno da je u tom istom razdoblju pet hrvatskih političkih emigranata netragom nestalo, te se može opravdano pretpostaviti da su bili oteti i na nepoznatom mjestu likvidirani.

Vijeće je također registriralo trideset pokušaja ubojstva te tri uspjele i dvije neuspjele otmice hrvatskih političkih emigranata u razdoblju od 1946. do 1990. godine.

NASTANAK I POVIJEST UDBE

Povijest tajnih službi komunističke Jugoslavije započinje nekoliko godina nakon osnivanja Komunističke partije Jugoslavije 1919. godine, iji su članovi i funkcionari bili izravno ovisni o tada jedinjoj komunističkoj državi u svijetu - SSSR-u. To nije rečeno, nalazili su se u različitim oblicima organizirane suradnje s obavještajnim službama SSSR-a i Kominterne. Najpoznatiji su: Simo Marković, Petko Miletić, Milan Gorki, Mustafa Golubić, Dragiša Vasić, Blagoje Nešković, Josip Broz Tito, Ivan Stevo Krajačić, Ivo Lola Ribar, Ivan Antonov Srebrenjak, Josip Kopinić, Vazduh, Zdenka i Boris Kidričić i drugi.

Prema nekim izvorima, Tito je od 1922. do 1924. pohađao visoku akademiju NKVD-a u Moskvi i dobio čin general majora.

Tijekom događaja početkom Drugoga svjetskog rata nametnuo je Josipu Brozu Titu potrebu osnivanja vlastite tajne službe. On je 10. kolovoza 1941. izdao tzv. Uputstva partizanskim odredima glede sigurnosnih pitanja. Te su upute bile općenite naravi, a njihova glavna poruka glasila je da "izdajice i provokatore treba smjestiti likvidirati". Nakon toga započinje osnivanje tzv. partizanskih straža, narodnih straža, narodne milicije i sl. pri partizanskim odredima. Tek 1943. Tito donosi odluku o razdvajanju obavještajne i kontraobavještajne službe.

CK KP Slovenije prvi je osnovao Varnostnu in obveščevalnu službu Oslobodilne fronte. U izvješću Titu u ožujku 1942. godine Edvard Kardelj, pod konspirativnim imenom "drug Bevc", napisao je: "Egzekucioni aparat sastoji se iz oko 50 momaka. Ti momci rade svake stvari. Nekoliko primjera: skoro dnevno padaju denuncijanti, okupatorske sluge itd."

Tek sredinom 1944. godine, to nije 13. svibnja 1944., Tito je odlučio osnovati Odelenje za zaštitu naroda (OZNA). Pet dana kasnije, 18. svibnja, Aleksandar je Ranković u Drvaru potpisao Uputstvo o formiranju Ozne. Pored Tita i Rankovića, osniva ima Ozne mogu se smatrati i ruski obavještajci Vladimirovič Burtakov i Vasiljevič Tiškov Timofejev. Za svoga zamjenika na čelu Ozne Ranković je postavio Svetislava Stevanovića - Bebe u.

Ozna se sastojala od četiri odjela. Prvi se bavio obavještajnim poslovima, a na čelu mu je bio Maksimilijan Bašić, zvan Maks ili Mili. Drugi odjel bavio se kontrašpijunažom; na čelu mu je bio Crnogorac Pavle Pekić. Treći odjel bavio se vojnom kontrašpijunažom, a vodio ga je general Jefko Šašić. Četvrti odjel, na čelu s Mijatom Vuletićem, rukovodio je tehnikom i vezom.

Prvi načelnik Ozne za Hrvatsku bio je Ivan Stevo Krajačić (zamjenik mu je bio Marijan Cvetković). Prvi načelnici bili su: u Srbiji Slobodan Penzić - Krstun; u Sloveniji Ivan Matijević - Matija; u Bosni i Hercegovini Uglješa Danilović; u Crnoj Gori Veljko Milatović; u Makedoniji Bane Andrejev.

Sva pojedinačna i masovna ubojstva koja je izvršila jugoslavenska vojska neposredno prije formalnog kraja Drugog svjetskog rata i mjesecima nakon njegovog završetka, a posebice vezano za događaje poznate pod nazivom Bleiburška tragedija i Križni put, događala su se pod patronatom Ozne. Naime, Tito je 15. kolovoza 1944. potpisao Uputstvo o osnivanju vojnih jedinica Korpusa narodne obrane Jugoslavije (KNOJ) kao formacija zaduženih za "borbu s antinarodnim ustanicima i likvidiranje antinarodnih bandi, išćenje oslobođenih teritorija od ostataka razbijenih neprijateljskih jedinica, špijuna i diverzanata". KNOJ je bio podređen direktno Titu, ali je on njime rukovodio preko načelnika Ozne Aleksandra Rankovića. Prvi komandant KNOJ-a bio je Jovo Vukotić, a njegov zamjenik Nikola Ljubić. Prvi politkomesar KNOJ-a bio je Vlado Janjić, a prvi obavještajni oficir Mesud Hotić.

U ožujku 1946. Ozna je reorganizirana, to jest razdvojena na civilne i vojne službe, koje dobivaju nova imena: Uprava za istraživanje i dokumentaciju (LTID) i Uprava državne bezbednosti (UDBA) te Vojnoobavještajna služba (VOS) i Kontraobavještajna služba (KOS). KOS je 1955. preimenovan u Organ bezbednosti (OB) Jugoslavenske narodne armije (JNA), a Udba 1966. godine, nakon tzv. Brijunskog plenuma, u Službu državne bezbednosti (SDB), odnosno Službu državne sigurnosti (SDS).

OB JNA djelovao je pri Saveznom sekretarijatu narodne odbrane (SSNO). Organizacijska struktura OB prilagođena ustroju JNA. Pri armijskim oblastima, garnizonima, pukovima itd., odnosno odgovarajućim jedinicama u mornarici i zrakoplovstvu, postojale su tzv. Kontraobavještajne grupe (KOG), dok je pri Teritorijalnoj odbrani (TO) djelovala tzv. Bezbednost teritorijalne odbrane (BTO). VOS je također bio podređen SSNO, a svoju aktivnost razvijao je preko vojnih misija i diplomatskih predstavništva SFRJ u inozemstvu.

UID, koji je kasnije preimenovan u Službu za istraživanje i dokumentaciju (SID), bio je u sastavu Saveznog sekretarijata inostranih poslova (SSIP). Djelovao je uglavnom preko jugoslavenskih diplomatsko-konzularnih (DKP) i vanjskotrgovinskih predstavništava u inozemstvu.

SDB, kao civilna kontraobavještajna služba, nalazila se u sastavu Saveznog sekretarijata unutrašnjih poslova (SSUP). Sastojala se od više uprava (odjela), a svoju organizacijsku mrežu razvijala je putem Republičkih sekretarijata za unutrašnje poslove (RSUP), a ovi preko centara SDB-a i njihovih ispostava. Unutrašnji organizacijski ustroj republičkih centrala i centara SDI3-a bio je sukladan strukturi saveznog SDB-a.

Radom svih službi koordiniralo se iz kabineta J. B. Tita, a nakon njegove smrti iz kabineta Predsjedništva SFRJ.

Nakon raspada Jugoslavije velik broj osoba iz jugokomunisti ke tajne policije nastavio je svoj posao u službama novih država.

POSTUPAK DONOŠENJA ODLUKE O "OFANZIVNIM AKCIJAMA"

Otmice i ubojstva hrvatskih političkih emigranata nazivale su se u žargonu jugoslavenskih tajnih službi "ofanzivnim akcijama" ili "specijalnim zadacima". U proceduru obavještajnog izvištanja, planiranja, organiziranja i izvođenja otmica i likvidacija hrvatskih emigranata bile su najvažnije sve tri glavne jugoslavenske tajne službe.

Prema saznanjima Komisije, a posebno iz izjava svjedoka iz vrha struktura hrvatske, bosansko-hercegovačke i savezne beogradske Službe državne sigurnosti, oko 70% rada Udbe protiv emigracije odnosio na hrvatsku emigraciju, a ostalih 30% na srpsku, albansku i muslimansku emigraciju. U Drugu upravu SSUP-a stizale su informacije iz svih republičkih središta vezano uz osobe od saveznog interesa. Ta je uprava bila glavno mjesto gdje se odlučivalo o "ofanzivnim akcijama" prema hrvatskim emigrantima.

Postupak donošenja odluke o likvidaciji nekog političkog emigranta te njenom izvođenju bio je neslužben, ali precizno razrađen. Procjena o stupnju nepoželjnosti ili opasnosti nekog emigranta po jugoslavensku državu te prijedlog njegove otmice ili likvidacije u principu je dolazio iz savezne centrale SDB-a u Beogradu, ali je mogao doći i iz republičke centrale SDS-a, pa čak i iz samoga centra SDS-a u kojem je vođena tzv. obrada dotičnog emigranta.

Za organizaciju tih akcija također je bila nadležna Druga uprava SSUP-a, uz koordinaciju s minimalnim brojem osoba iz nadležnih republičkih središta i regionalnih centara SDS-a. O namjeri da se izvede "ofanzivna akcija" izvještavalo se saveznog sekretara za unutrašnje poslove. U vrijeme kad je Franjo Herljević bio savezni sekretar za unutrašnje poslove, budući da je bio u izvrsnim osobnim odnosima s Josipom Brozom Titom, mogao je k njemu doći kad je htio. Svjedoci izjavljuju da bi mu obično u ožujku ili travnju mjesecu svake godine opširno referirao o sigurnosnoj situaciji i saznanjima o planovima emigracije. Tada bi mu naveo imena nekolicine emigranata prema kojima bi se eventualno trebale poduzeti "ofanzivne akcije". U tu svrhu Herljević je čak predlagao osnivanje Odjela za posebne zadatke pri Drugoj upravi SSUP-a, ali taj prijedlog nije realiziran je zaključeno da bi se time povećala opasnost dekonspiracije službenika SDB-a. Ukoliko bi Tito odobrio akciju, savezni sekretar za unutrašnje poslove izvještavao bi svog kolegu na republičkoj razini s kojim je područja bio podrijetlom dotični emigrant. Tada je odgovarajuću suglasnost za "ofanzivnu akciju" morala dati republička vlast. Republički sekretar za unutrašnje poslove tražio je suglasnost republičkog i partijskog rukovodstva.

Izjave svjedoka iz vrha struktura hrvatske, bosansko-hercegovačke i savezne Službe državne sigurnosti potvrđuju ostala saznanja da SDS nije mogla poduzeti nijednu ozbiljniju akciju bez odobrenja državnog i partijskog vrha republike i saveza. Iz sažetka tih izjava može se zaključiti da je Služba državne sigurnosti bila politička policija, odnosno u funkciji politike vladajuće partije Saveza komunista. Svjedoci doslovno izjavljuju da se nije smjelo ništa dogoditi što nije odgovaralo partiji. Služba nije smjela izvoditi ni bezazlenije akcije ukoliko bi time narušavala neki interes politike. Partija je davala zapovijedi i smjernice za rad, a SDS je bila samo izvršitelj. U izvršnim komitetima i predsjedništvima SK postojale su osobe, npr. jedan od izvršnih sekretara, koji su nadgledali i usmjeravali rad SDS-a. I pri predsjedništvu republika i Predsjedništvu SFRJ postojao je Savjet za zaštitu ustavnog poretka. Taj Savjet je odobravao posebne aktivnosti organima unutarnjih poslova, posebno Službi državne sigurnosti, uz prethodnu konzultaciju i suglasnost republičkog i saveznog političkog i državnog vrha. U "Saveznom savetu" bili su predstavnici svih republika i najviših saveznih struktura. Dugogodišnji i najznačajniji članovi "Saveta" bili su Vladimir Bakarić iz Hrvatske, Edvard Kardelj iz Slovenije, Branko Mikulić iz BiH, Lazar Koliševski iz Makedonije i Vidoje Žarković iz Crne Gore te savezni ministri unutarnjih poslova Franjo Herljević, Stane Dolanc i Dobroslav Ćulafić. Glavna osoba uz Tita zadužena za državnu sigurnost dugo je godina bio general Ivan Mišković Brk.

Što se tiče "specijalnih sredstava", tj. samokresa, prigušivača, bombi, otrova i sl., koja su korištena u "specijalnim akcijama", ona su se uglavnom izrađivala u beogradskom "Institutu za bezbednost", a rijetko na nekom drugom mjestu. "Specijalna sredstva" na dva su načina prenošena u inozemstvo: krijumčarenjem i diplomatskom poštom. "Specijalna sredstva" koja su prebacivana ilegalno i diplomatskom poštom pohranjivana su u zgradama DKP Jugoslavije u inozemstvu ili kod "suradnikobaza" do trenutka njihove uporabe.

Uvidom u dokumentaciju SDS RSUP-a SRH i SDB RSUP-a SR BiH te u izjave više dužnosnika, službenika i suradnika jugoslavenskih tajnih službi, kao i u sudske dokumente sa suđenja suradnicima jugoslavenske SDS u inozemstvu, identificirano je više desetaka državnih i partijskih dužnosnika i službenika u SFRJ, kao i suradnika jugoslavenskih tajnih službi - kao potencijalnih sudionika ili svjedoka u procesu predlaganja, odobravanja, planiranja i izvođenja atentata na hrvatske emigrante.

LIKVIDACIJE HRVATSKIH POLITIČKIH EMIGRANATA

U nastavku donosimo opis nekoliko karakterističnih i relativno dobro istraženih slučajeva ubojstva ili otmice sa smrtnim posljedicama hrvatskih političkih emigranata.

Otmica Drage Jileka sa smrtnim posljedicama

Dana 16. ožujka 1949. iz Rima je tajanstveno nestao hrvatski emigrant Drago Jilek, rođen 2. svibnja 1912. u Sarajevu, šef Ustaške nadzorne službe (LTNS) u NDH.

Propagandisti jugoslavenskih tajnih službi, primjerice nekadašnji novinar Vjesnika *Orlina* u knjizi "Dvadesetioviijek" (izdava: Centar za informacije i publicitet, Zagreb 1979.), tvrdili su da su Jileka "u Argentini ubili njegovi suradnici". Stvarna istina o Jilekovoju sudbini sve donedavno bila je nepoznata hrvatskoju javnosti. Tek poneki spomen jugoslavenskih autora, primjerice Mile Milatovi a i Vladimira Dedijera, koji su se, optužuju i Andriju Hebranga, pozivali na sadržaj tzv. Jilekove torbice, dao je naslutiti daje Jilek bio otet i odveden u Jugoslaviju.

Me utim, sadržaj dosjea Drage Jileka, koji je pohranjen u Hrvatskom državnom arhivu, otkriva pravu istinu o njegovoju sudbini. Iz tog dosjea nepobitno proizlazi daje Jilek bio otet u Rimu i doveden u Beograd gdje je dugo godina držan zatvoren i ispitivan, a potom najvjerojatnije likvidiran. U dosjeu se, izme u ostaloga, nalazi Jilekova izjava koju je, pod pseudonimom Drago Duvnjakovi , dao 8. ožujka 1950. u Beogradu.

Ubojstvo trogodišnje Dinke Doma inovi

Zlo ina ku narav Udbe najbolje ilustrira teroristi ki napad bombom na prostorije Hrvatskog doma u ulici Salta br. 1241 u Buenos Airesu. Bombu su, oko 22.00 sata 16. srpnja 1960., prema izjavama o evidaca, postavile dvije nepoznate osobe, koje su pobjegle automobilom koji ih je ekao u susjednoj ulici. O evidci tvrde da su teroristi prije izvo enja bombaškog napada zavirivali u dvoranu gdje se mladež zabavljala proslavljaju i posljednji dan školskih praznika, te su morali biti svjesni svog zlo ina kog ina.

Dan nakon atentata, unato najve oju brizi koju su poduzeli argentinski lije nici, preminula je trogodišnja Dinka Doma inovi od posljedica ranjavanja krhotinom u glavu. Pored nje poginuo je Argentinac, osamdeset godišnji David Martinez, a ranjeno je još sedamnaest mlaih ljudi izme u devet i trideset tri godine.

Otmica sa smrtnim posljedicama Geze Paštija

Sredinom 1951. godine Jugoslaviju je napustio ak osje ke Realne gimnazije Geza Pašti, ro en 1934. godine u epinu, kako bi izbjegao uhi enje zbog pisanja antijugoslavenskih parola na državnim zgradama. Nakon dolaska u Australiju, Pašti se vrlo brzo politiki aktivirao u Hrvatskom oslobodila kom pokretu (HOP). Jedno vrijeme ure ivao je glasilo HOP-a, mjese nik Spremnost, a onda je s Josipom Seni em i Jurom Mari em 1961. godine osnovao Hrvatsko revolucionarno bratstvo (HRB). Tijekom 1962. godine Glavni revolucionarni stan HRB-a donio je odluku da je situacija sazrela za ustrojavanje organizacije u Europi, te je odlučeno da se u Europu uputi Geza Pašti.

Uvidom u dosje Geze Paštija, koji je pohranjen u pismohrani MUP-a RH, može se vidjeti da je Udba istodobno donijela odluku: "Centar Državne Bezbednosti Osijek je 15. OI. 1965. napisao plan obrade Pašti Geze i prosljedio ga RSUP-u Zagreb radi korištenja. Planom je predvi eno u initi slijede e: Raditi u cilju likvidacije u inostranstvu ili hvatanju pri dolasku u zemlju: predlažemo da u razradi uzme u eš a i služba DSIP-a".

Navečer, 17. srpnja 1965., oko osam sati, vlasnica kuće u Nici, u kojoj je Pašti stanovao, pozvala je Paštija na telefon. Razgovor s nepoznatom osobom, vjerojatno ženskom, trajao je vrlo kratko. Nakon toga je Pašti žurno izašao, rekavši stanodavki kako ide na jedan sastanak. Nakon toga više ga nitko nikada nije vidio.

Nešto manje od dvije godine nakon ovog događaja, prema dosjeu Geze Paštija koji je pohranjen u pismohrani MUP-a RH, vodstvo osjeke Udbe napisalo je sljedeću informaciju: "U Osijeku 11. 04. 1967. Predlog: Pašti Geza, predlog za brisanje iz obrade: Njegove veze smo našim mjerama pasivizirali tako da ne predstavljaju interes. Imaju i u vidu ove momente i sugestiju druga Š. iz RSUP-a predlažem da brišemo iz evidencije lice pod obradom. Vođa operativne grupe . D.; operativni radnik K. D.; saglasan na elnik Centra DB Z.G." (Napomena: iz citata izostavljena su puna imena i prezimena te su dani samo inicijali).

Prema izjavama visokih dužnosnika Udbe, Pašti je bio otet, doveden u Jugoslaviju, mučen, ispitivan i likvidiran.

Ubojstvo Marijana Šimundića

Marijan Šimundić, rodom iz Lovreča kod Imotskog, ubijen je 13. rujna 1967. kod Stuttgarta. Priprema ubojstva započela je nasrtljivim udvaranjem ljepušaste Njemice koja se predstavljala kao Doris Andreas. Gotovo svakodnevno je navraćala u Šimundićev restoran. Šimundić, koji je inače bio veoma oprezan, nije posumnjao da njome manipulira Udba preko njegovog zemljaka Joze Cvitanovića iz Prološca Donjega kraj Imotskoga. Doris je uspjela ostvariti zadatak: namamiti Marijana Šimundića na mjesto gdje će ga Cvitanović moći i nesmetano ubiti.

Uvečer 13. rujna 1967., dok su Doris i Šimundić bili u automobilu na jednom parkiralištu pored grada Weilimdorfa kod Stuttgarta, ubojica Jozo Cvitanović približio se automobilu i kroz otvoreni prozor ispalio šest hitaca iz samokresa kalibra 7,56 u Šimundića. Doris Andreas je zajedno s Cvitanovićem istoga dana pobjegla u Jugoslaviju.

Njemačke policije relativno brzo razjasnila cijelu slučaj. Utvrdila je da je pravo ime Doris Andreas zapravo Brunhilde Koblenz. Državni odvjetnik iz Stuttgarta Dieter Jung zatražio je 1969. godine od Jugoslavije njeno izručenje kao i izručenje Joze Cvitanovića. Odgovor je stigao iz Beograda tek nakon godinu dana. U njemu se Cvitanović uopće nije spominjao, a za Koblenzovu se tvrdilo da se zahtjev njemačkog Državnog odvjetništva ne može udovoljiti, jer je Brunhilde Koblenz u međuvremenu postala jugoslavenska državljanka.

Jozo Cvitanović umro je u svojoj 56. godini u Splitu, a pokopan je 4. lipnja 1984., na groblju u Prološcu Donjem. Brunhilde Koblenz, osjećajući se zapostavljena i u nadi da će njezin slučaj zaboravljen, odlučila se već u srpnju 1984. vratiti u Njemačku. Iako je dobila jugoslavensku putovnicu na lažno ime, njemačka policija znala je za njezin dolazak, i uhićena je već u zračnoj luci u Stuttgartu. Zemaljski sud u Stuttgartu osudio ju je na devet godina zatvora.

Ubojstvo Branka Jelića

Još za vrijeme Kraljevine Jugoslavije, Beograd je razmišljao o ubojstvu Branka Jelića, organizatora ustaškog pokreta, rođenog 28. veljače 1905. u Docu Donjem u podnožju Mosora. Milan Stojadinović, poznati srpski političar iz toga vremena, napisao je u svojim memoarima kako je knez Pavle Karadorjević namjeravao zatražiti od Hitlerove vlade Jelićevu izručenje, da bi ga, prilikom transporta u Jugoslaviju, izbacili iz zrakoplova negdje nad Karavankama u Sloveniji.

Nakon Drugog svjetskog rata, 1950. godine, Udbe je pokušala oteti, sada jednog od najvažnijih emigrantskih vođa, dr. Branka Jelića u Duesseldorfu. Otmicari, koji su oko pet sat ujutro upali u Jelićev stan u Friedrichstrasse 95, bili su kamuflirani u odore engleskih vojnika. Jelić je slutio da se nešto sprema protiv njega te je dan prije pokušaja otmice napustio stan i odselio se iz Duesseldorfa u Berlin.

Po etkom 1968. godine u blizini Branka Jelića pojavio se Vinko Sindić. Jelić je u njega stekao ogromno povjerenje. Međutim, Sindić je ubrzo poeo suradivati s jugoslavenskom Vojnom misijom u Berlinu. Zbog opasnosti dekonspiracije suradnje Vojna je misija Sindića predala na vezu Centru SDS Rijeka. Prema "Informaciji br. 168 od 5. travnja 1968. Centra SDS Rijeka", koja se nalazi u dosjeu Branka Jelića pohranjenom u Hrvatskom državnom arhivu, Vinko Sindić je 3. travnja 1968. doputovao u Rijeku i započeo suradnju s operativcem riječke Udbe Jerkom Draginom, koji mu je dao pseudonim "Mišo". Već nakon nekoliko mjeseci "Mišo" je postao jedan od najplodonosnijih agenata jugoslavenske tajne službe, ali i spreman na "ofanzivne akcije".

U "Informaciji br. 88" Centra SDS Rijeka od 23. svibnja 1969. o sastanku s "Mišom" u Rijeci, koja se nalazi u dosjeu Branka Jelića pohranjenom u Hrvatskom državnom arhivu, na kojem su bili prisutni "načelnik I sektora Službe DS RSUP SRH drug Melkior Baranović, šef op. grupe Centra SDS Rijeka drug Gajić Dane, i operativni radnik Centra SDS Rijeka drug Dragin Jerko", među ostalim stoji: "Miši" je stavljeno u zadatak da temeljito prouči sve moguće nositelje jedne ofanzivne akcije prema dr. Branku Jeliću u kojoj bi on bio i jedino ucestvovao, tim prije jer "Mišo" već sada apsolutno prihvata takvo rješenje".

Nekoliko mjeseci kasnije, kako proizlazi iz "Informacije 51" Centra SDS Rijeka od 26. ožujka 1970., koja se nalazi u dosjeu Branka Jelića pohranjenom u Hrvatskom državnom arhivu, "Mišo" je bio spreman za akciju: "Mišo" je priložio i fotografije Jelićeve ordinacije, adresa i nekih karakterističnih dijelova puta, kojim se ovaj svakodnevno kreće od stana do ordinacije".

Dr. Branko Jelić je 10. rujna 1970., kao i obično, rano ujutro napustio stan i uputio se do svoje liječnice ordinacije u Uhlandstrasse 141 u Berlinu. Kad je stupio na nogostup, eksplodirala je bomba. No, eksplodirao je samo manji dio postavljenog eksploziva pa je Jelić bio samo lakše ranjen. Policija je utvrdila da je eksploziv postavljen dva tjedna ranije. Atentatori su proveli žicu, dugu više od tristo metara, preko ulice u jednu dvorišnu zgradu, odakle su promatrali Jelićev dolazak.

Udba nije odustajala. Novi pokušaj bombaškog atentata uslijedio je 5. svibnja 1971. Tog dana, ujutro ubrzo iza osam sati, opet je eksplodirala bomba zakopana na pločniku pred ulazom u Jelićevu liječnicu u ordinaciju. Istraga je pokazala da je bila aktivirana automatskim paljenjem iz udaljenosti od oko dvjesto metara. Jelić je zadobio teže ozljede na nogama i desnom ramenu te je prevezen u berlinsku bolnicu.

Dva dana kasnije, 7. svibnja, dok je ležao u bolesni kom krevetu, na Jelića je pokušao novi atentat. U bolnici sobu, koja je bila danonoćno čuvana, pokušala je u i devetnaestgodišnja Dragica Jeremić, udata Friedrich, iz Zrenjanina, već policijski registrirana kao prostitutka u Berlinu. Policija je kod nje pronašla samokres s prigušivačem, nekoliko ručnih bombi i putovnicu na lažno ime koju joj je izdala jugoslavenska Vojna misija u Berlinu. Osuđena je na dvije godine zatvora.

Branko Jelić se ponovno odselio na sigurnije područje, u glavni grad Bavorske München. Međutim, Udba je i tamo uskoro uspjela filtrirati svoga suradnika u njegovu blizinu. To je bio agent Centra SDS Osijek pod pseudonimom "Boem", kojeg je na vezi držao tadašnji inspektor osječke Udbe J.P. Branko Jelić je preminuo 31. svibnja 1972. od posljedica trovanja, neposredno pred početak Bugojanske akcije, koju je financijski i organizacijski pomagao.

Likvidacija Josipa Senića

Josip Senić, rođen 18. ožujka 1936. u Novoj Gradiški, još kao maloljetnik postao je član organizacije Hrvatski nacionalni pokret i tako došao u sukob s jugokomunističkom vlašću. Godine 1956. bio je osuđen na dvije godine uvjetne kazne zbog neprijateljske djelatnosti. Senić je 1957. godine pobjegao u Italiju, a odatle je odselio u Australiju, gdje je pristupio skupini mladih hrvatskih emigranata koja je osnovala HRB, u kojemu je zauzeo jednu od vodećih dužnosti. Nakon nestanka Geze Paštija, Senić je 1965. godine došao u Europu da nastavi tamo gdje je Pašić stao.

U dosjeu Josipa Senića, kojije pohranjen u Hrvatskom državnom arhivu, stoji: "29. 5. 1969.: Konzultacija u Osijeku po pitanju operativno - tehničkih mjera prema Seniću. Prisutan S.Š. Osnovni zadatak: likvidacija kao jedina ispravna mjera. U tu svrhu radi se na pronalaženju pogodne osobe. Ima se u vidu mogućnost veze "Prijatelj" iz Australije. Spremni smo ga najljepše primiti i osigurati ugodan boravak...". Zatim: "Osijek, 2. 3. 1971. Neposredno u vezi s ciljem obrade - izvršenje specijalnog zadatka - angažiramo se na pronalaženju podesne osobe za izvršenje ovoga zadatka. Prethodna kombinacija s vezom "Prijatelj" je u toku. "Prijatelj" se sada nalazi u SR Njemačkoj. Operativni radnik D.I." (Napomena: iz citata izostavljena puna imena i prezimena te dani samo inicijali.)

Prema "Informaciji br. 48" Centra SDS Rijeka, koja se nalazi u dosjeu Josipa Senića pohranjenom u Hrvatskom državnom arhivu, o Senićevom kretanju i namjerama redovno je Udbu izvještavao Vinko Sindić, suradnik pod pseudonimom "Mišo". U spomenutoj "Informaciji" stoji: "Na sastanku u Zagrebu dana 3. III. 1972. g. suradnik "Mišo" dao namje detaljan plan gostionice HRB-a u Wieslochu".

Kad je 10. ožujka 1972. upravitelj dotične gostionice u Wieslochu kod Heidelberga ušao u sobu u kojoj je Senić spavao, zatekao je Senića mrtvog: s prerezanim

grkljanom i dva taneta iz samokresa u glavi. Nakon što je ubio Senia, ubojica je pregledao njegove stvari i neke dostavio centrali hrvatske Udbe u Zagrebu.

Ubojstvo obitelji Stjepana Ševe

Među u opasnije vođe HRB-a u Europi Udba je ubrojila i Stjepana Ševu, rođenog 1937. godine u Hamzi, ima kod Širokog Brijega. Ševo je emigrirao 1966. godine. Vrlo brzo postao je politički aktivan i povjerljiva osoba u hrvatskim emigrantskim krugovima. Iz izvješća suradnika riječke Udbe Vinka Sindića i suradnika splitske Udbe pod pseudonimom "Mosor", bilo je poznato da je Ševo bio jedan od glavnijih logistara HRB-a u Europi.

Ševo je - sa ženom Tatjanom, rođenom 1946. godine u Varaždinu, i pokrštenom Rosemarie, rođenom 1963. godine u Stuttgartu - živio u Stuttgartu. Te 1972. godine obitelj je planirala godišnji odmor u Italiji, pa su 18. kolovoza 1972. doputovali u gradić San Doria di Piave kod Venecije, gdje su odsjeli u pansionu Bar Ristorante Centrale.

Tjedan dana kasnije, 24. kolovoza 1972., Ševini su otišli na željezničku postaju u San Dona di Piave, gdje su dočekali budući ubojicu koji je doputovao vlakom Simplon Express. Na povratku s kolodvora, oko 21.30 sati, Ševo se zaustavio blizu tržnice. Piljarica Antonia Mazaletto, kasnije je izjavila policiji kako se u automobilu nalazio jedan muškarac s crnim naočalama. Obitelj Ševo i ubojica odatle su, sporednom cestom, krenuli u pravcu Venecije. Ševo je vozio, do njega je sjedila Tatjana, a otraga ubojica i mala Rosemarie. Na jednom zavoju, kad je Ševo usporio, ubojica mu je ispalio tri hica u zatiljak. Ševo je na mjestu ostao mrtav. Automobil se zanio i sletio u jarak. Tatjana je, premda vezana sigurnosnim pojasom, zgrabila ubojicu i samokres i otrgla prigušivač zvuka. Ubojica je ispalio više hitaca prema njoj i smrtno je ranio. Nakon toga je ispalio dva hica u glavu devet godišnjoj Rosemarie i trenutno je usmrtio. Prilikom napuštanja automobila ubojica je vidio da je Tatjana još živa, pa je stavio novi okvir u samokres i hitav ispucao u veće polumrtvo Tatjanino tijelo. Nakon toga je, pod zaštitom gustog mraka, pretrčao vinograd i sjeo u automobil koji ga je tu čekao te nestao u pravcu Trsta.

U blizini zločina nalazila se talijanska vojarna. Do zločina Francesco Lombardi i vojnik Salvatore di Garbo, koji su uzrokovali pucnjavu i potražili prema mjestu odakle se izašla, kasnije su izjavili: "Iako smo vojnici, kad smo došli na mjesto zločina, bili smo potreseni i ostali smo bez riječi. Prizor je bio jeziv". Nakon ubojstva obitelji Ševo, njihov navodni prijatelj Vinko Sindić pobjegao je u Jugoslaviju. Nastavio je raditi za Udbu pod novim pseudonimom "Pitagora".

Ubojstvo Brune Bušića

Bruno Bušić ubijen je 16. listopada 1978., između 23 i 23,15 sati, u dvorištu zgrade koja se nalazi na adresi 57. rue de Belleville, Paris 19eme. Na tijelu su utvrđene dvije ulazne rane: na desnoj strani glave iznad sljepoočnice i na prsima, u blizini lijeve bradavice. Rana u lubanji imala je silaznu putanju; zrno se zaustavilo u desnoj strani glave. Drugo zrno prošlo je kroz srce, aortu, trbuh i gušteraču te se zaustavilo u

kralježnici izme u tre eg i etvrtog pršljena; izazvalo je unutarnji izljev krvi. Radi se o dva identična taneta, kalibra 7,65, bijelog metala, proizvoda tvrtke Hirtenberger (Austrija). Svjedoci su izjavili da je jedna osoba dotrčala za žrtvom, pucala u nju i pobjegla. Na ulici se čula škripa automobilskih guma. Šturi opis te osobe: mladčovjek, europski tip, niski rast oko 1,70 cm, srednja razvijenost, kestenjasta kratka kosa, odjeven u jaknu.

Upravo se otkriva po etak glavne rasprave pred Županijskim sudom u Zagrebu protiv Vinka Sindičića, osumnjičenog za ubojstvo Brune Bušića. Vjerojatno je se tijekom suđenja saznati još brojne nove pojedinosti o tom slučaju, ali i o drugim akcijama SDS-a. Zaslugom Vijeća i Komisije koja je podnijela krivičnu prijavu protiv poinitelja ubojstva Brune Bušića i Državnom odvjetništvu RH dostavila dokumentaciju i saznanja o mogućim izvršiteljima, koju je prikupila uglavnom u suradnji sa Službom za zaštitu ustavnog poretka (SZUP) MUP-a RH, pokrenuta je istraga koja je dovela do izručenja Vinka Sindičića iz Škotske i podizanja optužnice. Vijeće i Komisije pripremiло je cjelovit elaborat o saznanjima vezanim uz ubojstvo Brune Bušića i osumnjičenog poinitelja Vinka Sindičića za nadležna redarstvena i pravosudna tijela te ih redovito izvještava o novim saznanjima.

Ubojstvo Nikole Miličevića

U jutarnjim satima 13. siječnja 1980., na parkiralištu ispred svog stana u Frankfurtu, ubijen je hrvatski emigrant Nikola Miličević-Beban, bliski suradnik Brune Bušića i jedan od osnivač Ujedinjenih Hrvata Njemačke. Iza sebe je ostavio udovicu i petero djece izme u 4 i 12 godina starosti. Ime Nikole Miličevića nalazilo se na popisu šestorice Hrvata koje je izručenje Beograd 1978. godine tražio u zamjenu za četvero njemačkih terorista uhićenih u Zagrebu. Kad ta trgovina nije uspjela, Beograd se odlučio na likvidaciju. Njemačka je policija utvrdila da oružje iz kojeg je Miličević ubijen potječe iz iste radionice u Maraskoj, u kojoj je bilo pripravljeno oružje i za raniji pokušaj ubojstva Stipe Bilandžića.

Glavni razlog za ubojstvo Nikole Miličevića vjerojatno je bio onemogućavanje otkrivanja stvarne pozadine ubojstva jugoslavenskog konzula u Frankfurtu Edvina Zdovca. Prema nekim pokazateljima, Miličević je naišao na trag da je suradnik hrvatske Udbe pod pseudonimom "Oskar", kojeg su na vezi držali inspektori Drugog odjela SDS-a RSUP-a SRH L. i J.P., organizirao ubojstvo Zdovca po nalogu Udbe, odnosno tadašnjeg Titovog zamjenika Stane Dolanca, s kojim je Zdovac bio u osobnom sukobu.

Ubojstvo Stanka Nižića

U noć, 24. kolovoza 1981., ubijen je samokresnim hicima iz najneposrednije blizine, na svom radnom mjestu u zuriškom hotelu Kindli, trideset godišnji hrvatski emigrant Stanko Nižić, član HRB-a.

Kao i u mnogim drugim slučajevima, glavni doušnik u blizini Stanka Nižića bio je agent splitske Udbe "Šimun". On je, preko Blagoja Zelića, Udbi dojavljivao stvarne i izmišljene namjere Stanka Nižića, među ostalim da planira ubojstvo Josipa Broza Tita

i da nabavlja diverzantski materijal za izvoenje diverzantsko-terorističkih akcija u Jugoslaviji. Te su prijave Niži a dovele na vrh Udbine liste za odstrijel i na kraju ga stajale života.

Prema izjavama visokih dužnosnika SDS-a, u likvidaciji Stanka Niži a sudjelovali su suradnici Udbe pod pseudonimima "Pitagora" i "Cico 2".

Ubojstvo uro Zagajskog

U noći od subote na nedjelju, 26. na 27. ožujka 1983., ubijen je emigrant uro Zagajski, rodom iz Zagreba. Njegovo mrtvo tijelo, razmrskane lubanje, pronaeno je na otvorenom polju u munchenskom parku Vrt fazana. Zagajski je bio prijatelj i suradnik prethodno ubijenih Stanka Niži a i Antuna Kostić a. Mjesecima prije ubojstva uro Zagajskog, suradnik zagrebačke Udbe pod pseudonimom "Karlo", dostavljao je izvješća o aktivnostima hrvatskih emigranata u Njemačkoj i Švicarskoj. Glavna osoba u tim izvješćima bio je uro Zagajski. U izvješću od 29. srpnja 1982., "Karlo" je optužio Zagajskog da priprema diverzantske akcije protiv Jugoslavije. Iza pseudonima "Karlo" krio se uvijek kojeg je Zagajski poznao iz Zagreba i kojem je vjerovao, jer nije znao da je Udba "Karla" poslala u inozemstvo na "specijalne zadatke". "Karla" su na vezi držali službenici Centra SDS Zagreb M. M. i M. D., a izvješća o suradnji s "Karlom" dostavljali su tadašnjem šefu F. V.

Ubojstvo Ante Ćapića

Brat hrvatskog emigranta Ante Ćapić a danima nije ništa čuo o njemu. To ga je uznemirilo, i 29. lipnja 1989. pošao ga je potražiti u stan. Pozvonio je, ali nitko nije odgovarao. Raspitivao se kod njegovih prijatelja i znanaca, ali je od svih dobivao odgovor da ga ve danima nisu vidjeli. Nakon toga je zamolio kućepazitelja da otvori stan. Kad su ušli u stan u ulici Karl-Jatho-Weg 10 u Nuernbergu, bili su zaprepašteni. Nasred stana ležao je u lokvi krvi Ante Ćapić , izboden nožem i razbijene glave. Jedna od rijetkih osoba u koju je Ante Ćapić imao povjerenje i bez rezerve je primao u stan - bio je ve spominjani suradnik zagrebačke Udbe pod pseudonimom "Karlo".

POKUŠAJI UBOJSTVA HRVATSKIH POLITIČKIH EMIGRANATA

Pored ubojstava i otmica sa smrtnim posljedicama, Vijeće je prikupilo saznanja i o nekoliko pokušaja ubojstava hrvatskih političkih emigranata, jer su organizatori ili poinitelji tih atentata otkriveni prije, za vrijeme ili nakon pokušaja ubojstva, pa o tim slučajevima postoji opsežna policijska i sudska dokumentacija koja je značajna za rekonstrukciju rada jugoslavenske tajne službe prilikom planiranja i izvoenja "ofanzivnih akcija".

Priprema ubojstva Stjepana Bilandžić a

U predveerje 30. listopada 1975. nepoznati atentator pucao je kroz prozor u siluetu ovdjeka koji je sjedio za radnim stolom u uredu Stjepana Bilandžić a, vođe Hrvatskog

narodnog otpora i urednika organizacijskog glasila Otpor. Atentator nije znao da su Bilandži i njegov knjigovođa nekoliko dana ranije zamijenili kancelarije. Knjigovođa je ranjen tanetom izmeđ u lopatice i ključne kosti, ali je ostao živ.

Nove pripreme za ubojstvo Stjepana Bilandži i Udba je započela preko suradnika Centra SDS Osijek pod pseudonimom "Hamilton", kojeg je na vezi držao inspektor tog Centra J. P. Udbi nije bilo poznato da je "Hamilton" suradnju izdao njemačkoj tajnoj službi i započeo dvostruku igru.

Ovdje donosimo sažetak "Hamiltonova" svjedočenja pred članovima Vijeća 12. ožujka 1994: "Hamilton" je J. P. najprije davao sitne informacije o kretanju emigranata. Većinu tih informacija sastavljali su njemački obavještajci. Oni su se čudili kako Udba dobro prihvaća bezvrijedne informacije. Nešto im je bilo sumnjivo. Pretpostavljali su da Udba priprema neki značajniji zadatak za "Hamiltona". Ta pretpostavka ubrzo se ostvarila. Nakon nekoliko mjeseci počeo je J. P. inzistirati na neposrednom sastanku s "Hamiltonom". Susreli su se 25. studenoga 1975. u Zurichu. S J. P. bio je neki A. ... Švicarska policija na kraju je uhapsila svu trojicu. To je bio dogovor između njemačke i švicarske tajne službe kako bi došli do podataka o J. P.. Cijelom nisu ga policijski obrađivali. U zatvoru su proveli jedan dan, nakon čega su protjerani iz Švicarske. Nakon dva dana, J. P. nazvao je "Hamiltona" i pitao što je bilo. J. P. je pozvao "Hamiltona" na novi sastanak u Trstu. Njemačka je policija posumnjala da je Udba možda otkrila dvostruku igru i da hoće "Hamiltona" oteti. Za to im je Trst bio najprikladniji. Međutim, taj je sastanak propao zbog grješke talijanske obavještajne službe. Prilikom trećeg sastanka, 27. rujna. 1977. u Trstu, J. P. je prvi put ponudio "Hamiltonu" šezdeset tisuća maraka za ubojstvo Stjepana Bilandži i rekao mu da će pištolj s prigušivačem dobiti u Njemačkoj te da otvori račun u nekoj švicarskoj banci. J. P. najavio je dolazak "Hamiltonu" u Ludwigshafen na konačni dogovor. Njemačka policija mu je pripremila zamku. Odlučili su ga uhapsiti. J. P. je nazvao u "Hamiltonov" lokal 22. studenoga 1977. i rekao da se nalazi u blizini te ga pozvao da se sastane".

Nakon povratka u Jugoslaviju J.P. je 24. studenog 1977. napisao izjavu o tom događaju, koja se nalazi u arhivi MLJP-a RH, u kojoj je među ostalim zapisao: "Izjava o neuspjelom izvršenju operativnog zadatka u SR Njemačkoj 22.11.1977.godine. U toku septembra, oktobra i novembra ove godine vršene su pripreme za kontakt sa saradnikom "Hamiltonom" koji je trebao uslijediti u SR Njemačkoj da bi se saradniku prenijeli specijalni zadaci. U dogovoru sa drugovima u I Odjelu SDS RSUP odlučeno je, da osim mene na put krene i pomoćnik na čelnika opr. odjela u Centru SDS Osijek S.I. Nakon odluke da se putuje iz Zagreba avionom za Frankfurt dana 21. 11. o.g. u I Odjelu SDS RSUPa SRH obavljene su posljednje pripreme za ovo putovanje i dogovoreno kako sam već rekao da sa "Hamiltonom" prvi u kontakt stupi drug S. i da mu prenese da će se naredni kontakt na kojem je saradnik trebao primiti specijalni zadatak održati 22.11. o.g. u Stuttgartu kod televizijskog tornja... Kada je "Hamilton" nailazio ništa sumljivo nije primijetio i tog trenutka osim nas trojice na ulici se nalazio nama za leđima jedan muškarac star oko 30 godina. Tog trenutka S. i ja smo se razdvojili, jer smo ocijenili da nas je "Hamilton" uočio i u to vrijeme razdaljina između nas trojice bila je 50m. S. je nastavio hoditi na sredini tog prostora sastao se sa "Hamiltonom". Nakon rukovanja između njih dvojice vidio sam da su započeli razgovor i tog trenutka na udaljenosti od njih 30 - 50 m iz jedne od pokrajnih ulica iz

pravca "Hamiltonovog" lokala vrlo žurno je izašao jedan muškarac star oko 30 godina u zelenom tri-
etvrt zimskom kaputu (hubertus) svijetlih hla a, plave malo duže kose, moderne frizure s muškom
torbicom pod rukom. Odmah iza njega tako er vrlo žurno dolazi još jedan muškarac približno istih
godina, obu en u tamni mantil, vjerojatno crni, po mojoj ocjeni kada je uo io "Hamiltona" i S. pravi
polukrug i staje nasuprot mjesta gdje se nalazio ovaj prvi. Ocjenio sam da je nenormalna situacija ...
Tog trenutka pretpostavljao sam, da sam i sam pod pratnjom, odlu ujem se da to provjerim, prelazim
ulicu i ulazim u jedan blok manjih ulica i nakon njihovog prolaska utvr ujem da nisam pod pratnjom.
Nakon izvjesnog vremena bilo mi je jasno da je S. uhapšen... Javio sam se u Centar Osijek što se
dogodilo i. pribavio broj telefona na elnika I Odjela SDS RSUP-a SRH kojem sam se direktno javio.
Nakon razgovora s njim sugerirao mi je da ako postoji ikakova mogu nost da napustim Njema ku.
Nakon sagledavanja situacije moje vlastito mišljenje je da je supruga saradnika "Hamiltona" saradnik
njema ke policije. Na ovakav zaklju ak me upu uju i ranije nejasne situacije oko saradnika "Hamilton".
Njegovu izdaju isklju ujem, jer u tom slu aju ne bi došlo do hapšenja S. na mjestu gdje je izvršeno,
odnosno došlo bi i do mog hapšenja i postoji mogu nost, da saradnik za itav slu aj i ne zna. Operativni
radnik: J. P."

J.P., I. S. i "Hamilton" trebali su se na i u Stuttgartu s inspektorom Centra SDS Split .G. koji je bio
zadužen da suradniku "Hamiltonu" preda "specijalno sredstvo" za "specijalni zadatak", a koje je bilo
pohranjeno u Muenchenu kod njegovog suradnika baze pod pseudonimom "Vanja".

Pokušaj ubojstva Franje Gorete

Najkriti niji dan u životu hrvatskog emigranta Franje Gorete bio je 13. prosinca 1980. kad su ga Udbini
pla enici Georg Huber i Adam Lap evi pokušali ubiti u njegovom stanu u Saarbrueckenu.

Franjo Goreta je, u razgovoru za Nedjeljnu Dalmaciju (ND od 9. i 16. velja e 1994.), opisao taj
doga aj: "Samo sam malo otvorio vrata. Nikad ih nisam širom otvorao. Vidim da su mi ljudi nepoznati,
pogledam naniže i vidim da jedan u ruci drži pravi mali top, revolver cal. 45. Sve se odvijalo velikom
brzinom. Pokušao sam zatvoriti vrata, ali ni oni nisu bili slabi i, nisam uspio. Reagirao sam refleksno i
bacio se prema vratima spava e sobe koja su bila zatvorena. Probio sam vrata i bacio se prema krevetu.
Ispod jastuka je bio moj revolver Smith & Wesson. Napipao sam ga i znao sam da sam spašen. Po ela
je pucnjava s obiju strana. Oni su pucali nasumce, jer nisu znali gdje sam. Jedan moj metak pogodio je
Lap evi a u predjelu grudnog koša. Huber je po eo bježati niz stepenište. Poslije je i sam priznao kako
je gledao da ga imam na nišanu i pomislio je da je gotov. Medutim, peti metak je zatajio. Kako sam
esto taj revolver nosio za pojasom, vjerojatno je municija povukla vlagu."

Atentatori su uspjeli pobje i. Medutim, budu i da je Lap evi krvario, Huber ga je odlu io ostaviti u
jednoj bolnici kod Munchena. Njema koj policiji, koja je ve tragala za atentatorima, to je bio dovoljan
trag. Sljede eg dana uhi eni su Lap evi i Huber, ali i njihov nalogodavac Dragan Bara . Zemaljski sud
u Saarbrueckenu osudio je 22. srpnja 1981. Hubera na etrnaest, Bara a na dvanaest i Lap evi a na
osam godina zatvora.

Nakon prvih višestrana kih izbora u Hrvatskoj te agresije JNA i paravojsnih srbo etni kih formacija na RH, i Dragan Bara i Franjo Goreta stavili su se na raspolaganje hrvatskoj državi i Ministarstvu obrane. Stoga je Vijeće po etkom 1994. godine organiziralo njihov susret i pomirenje. Goreta je oprostio Bara u, ali je rekao da e nakon potpunog oslobo enja Hrvatske i stabiliziranja hrvatske države podnijeti tužbu protiv organizatora atentata, prvenstveno protiv Blagoja Zeli a. To je u inio 12. svibnja 1999. Nakon što je Komisija dostavila Državnom odvjetništvu dokumentaciju s kojom je raspolagala o tom slu aju, Državno odvjetništvo odredilo je istragu protiv Blagoja Zeli a. Me utim, Zeli je ubrzo nakon toga umro.

Atentat na Nikolu Štedula

U petak, 14. listopada 1988., u zrakoplovu švicarske zra ne kompanije sletio je u londonsku zra nu luku ovjek s putovnicom u kojoj je stajalo - Rudolf Lehotzky; adresa: 3A Av. Cales 1206, Ženeva. Doti ni se carinskim službenicima predstavio kao trgova ki putnik. Sutradan, 15. listopada, u subotu, vlakom je nastavio put u škotski grad Edinburg. Istoga dana, kasno poslijepodne, Lehotzky je uzeo sobu u edinburškom hotelu Old Waverly i unajmio automobil u poslovnici rent-a-car kompanije Avis. Tre eg dana, 16. listopada, u nedjelju, krenuo je unajmljenim kolima u gradi Kirkcaldy. Nakon što je stigao onamo, u više je navrata zaustavljao mještane sa zamolbom da mu pokažu put do ulice Glen Lyon Road. U toj je ulici, naime, živio Nikola Štedul, predsjednik Hrvatskog državotvornog pokreta (HDP). Elisabeth Woods, sobarica u hotelu u ulici Glen Leon Road, tijekom tri dana vi ala je preko puta svoje sobe parkirana crna kola s crvenom prugom. U njima je sjedio ovjek slavenske fizionomije i itao novine. Nešto joj je bilo udno te je zapamtila . registracijsku oznaku automobila. Nikola Štedul svakodnevno je to no u sedam sati izvodio u šetnju svog njema kog vu jaka Pašu, ina e dobro istreniranog psa- uvara. U . ponedjeljak, 17. listopada, Štedulova susjeda Joan Ward primijetila je kako nepoznati muškarac sjedi u automobilu nedaleko od Štedulove ku e i promatra ulicu. Sljede eg dana, 18. listopada, Štedulov susjed James Napier Blount, tako er je opazio istog muškarca kako sjedi u automobilu i promatra ulicu. Tog se dana Štedul kasno vratio iz sveu ilišne knjižnice i zapo eo pisati lanak za glasilo HDP-a Hrvatski tjednik, koji je izlazio u Australiji. lanak je dovršio tek oko pet sati ujutro 19. listopada. Tog dana ujutro Lehotzky je ponovno promatrao Ulicu Glen Lyon Road. Umirovljeni pismonoša Eric Martin primijetio ga je i, zbog estih provala u ku e, zapisao je broj automobila: F 440 - AFK. Lehotzky je poslijepodne na TV-u gledao prijenos utakmice nogometnih reprezentacija Škotske i Jugoslavije. koja je završila neriješeno 1:1. U etvrtak, 20. listopada, Štedul je mimo obi aja iz stana izašao nešto kasnije, oko osam sati. Kratko je sa psom šetao ulicom i zatim je skrenuo u obližnju šumicu. Nakon petnaestak minuta vra ao se i stotinjak metara prije svoje ku e i zapazio je kako mu se iz suprotnog pravca polagano približava automobil. Kad je došao do njega, voza je priko io i nagnuo se prema prozoru. Štedul je pomislio da je ovjek zalutao u gradu i da traži pomo . Nagnuo se prema prozoru. U tom trenutku Lehotzky je potegnulo samokres s prigušiva em i ispraznio cijeli okvir u Štedula. Nakon toga je pobjegao.

Otprilike u isto vrijeme kad se Lehotzky dovezao do uzletišta u Edinburgu, vratio unajmljeni automobil i sjeo u zrakoplov za London, umirovljeni pismonoša Eric Martin pri ao je policajcima kako je prethodnih dana zapazio sumnjiva kola registarskih oznaka F 440 - AFK. inspektor David Fraser u žurbi je pisao podatke na

dlan i odjurio u policijsku postaju. Ubrzo je saznao da automobil pripada agenciji Avis i da je bio iznajmljen Rudolfu Lehotzkom, koji se upravo nalazi u zrakoplovu koji za dvadesetak minuta treba sletjeti u londonsku zračnu luku Heathrow. Frazer je odmah izdao nalog za uhićenje. Engleska je policija opkolila zrakoplov u kojem se nalazio Lehotzky. Dvojica detektiva ušla su unutra, a pilot je zamolio putnika Lehotzkyja da se javi u pilotsku kabinu. Ovaj se nije odazvao, nego je na svom mjestu rekao da svi putnici napuste zrakoplov. Dvojica detektiva prišla su mu i objasnila da je uhićen na što je Lehotzky burno prosvjedovao.

Osam dana kasnije, 28. listopada, Štedul su iz bolnice odvezli u policijsku postaju, gdje je poredano stajalo desetak ljudi. Štedul ih je promatrao. Četvrtog u redu prepoznao je kao napadača. Policajci su ga pitali kako mu je ime, a on je odgovorio na njemačkom: "Ich heisse Vinko" / "Zovem se Vinko".

Kao što je poznato, Vinko Sindić osuđen je na petnaest godina zatvora, a nakon izdržane dvije trećine kazne izručen je Republici Hrvatskoj.

OBILAZAK GROBOVA PORATNIH ŽRTAVA KOMUNISTIČKOG SUSTAVA UBIJENIH U INOZEMSTVU

Članovi Vijeća u razdoblju od 28. travnja 1992. do 15. rujna 1999. obišli su osobno ili su organizirali posjet sljedećih grobova poratnih žrtava komunističkog sustava ubijenih u inozemstvu:

- Brune Bušića u Parizu, Francuska - Mate Kolića u Parizu, Francuska
- Stipe Mikulića u Goeteborgu, Švedska - Mije Lijića u Goeteborgu, Švedska
- Nikice Martinovića u Klagenfurtu, Austrija - Stanka Nižića kod Zuericha, Švicarska
- Damira Čurekovića u Zagrebu
- Kreše Tolja, Vida Maričića i Mile Rukavine u Muenchenu, Njemačka
- Nahida Kulenovića u Muenchenu, Njemačka
- Franje Mikulića u Muenchenu, Njemačka
- Stjepana Čurekovića u Muenchenu, Njemačka - Branka Jelić u Muenchenu, Njemačka
- Ante Kostić u Muenchenu, Njemačka
- Obitelji Stjepana Ševe u Stuttgartu, Njemačka - Marijana Šimundića u Stuttgartu, Njemačka
- Petra Bilandžića u Koelnu, Njemačka - Josipa Senića u Wieslochu, Njemačka
- Ante Čapića kod Nuernberga, Njemačka

PRIJENOS POSMRJNIH OSTATAKA PORATNIH ŽRTAVA KOMUNISTI KOG SUSTAVA UBIJENIH U INOZEMSTVU

Dr. Ivo Protulipac

Dana 26. lipnja 1994., u organizaciji Velikog križarskog bratstva u Hrvatskoj, posmrtni ostatci dr. Ivana Protulipca preneseni su u Domovinu i pokopani u obiteljskoj grobnici njegova uitelja dr. Ivana Merza na Mirogoju. Svetu misu zadušnicu predvodio je pomoćni biskup zagrebački Marko Culej.

Božidar Nagy, jedan od obnovitelja Velikog križarskog bratstva u Hrvatskoj, prilikom naknadnog pokopa posmrtnih ostataka dr. Ive Protulipca, rekao je sljedeće: "Dr. Protulipac bio je već došao do Rima i bio je na sigurnom. Ondje je bio proveo dva mjeseca. Međutim, čuvši kako mnogi naši ljudi bježe, vratio se u Trst da pomaže našim ljudima. I stoga se slobodno može reći i da je poginuo stvarno kao muškarac ljubavi prema svome narodu".

Krešimir Toli

Na zahtjev rodbine pok. Krešimira Tolja, Komisija je organizirala prijenos njegovih posmrtnih ostataka s groblja u Muenchenu u Domovinu. Pokop posmrtnih ostataka pok. Krešimira Tolja obavljen je 26. listopada 1997. na mjesnom groblju Krpiševac u Veljacima. U ime Komisije pogrebu su bili nazočni dopredsjednik Komisije Vice Vukojević i tajnik Komisije Florijan Boras.

Franjo Mikuli

Na zamolbu rodbine i suboraca pok. Franje Mikulića, nekadašnjeg gradonačelnika Jastrebarskog, člana CK SKH, sudionika Hrvatskog proljeća i kasnijeg predsjednika Hrvatskog narodnog vijeća (HNV) u emigraciji, koji je kao politički emigrant preminuo pod nerazjašnjenim okolnostima 23. travnja 1983., Komisija je - u suradnji s Ministarstvom povratka i useljništva, Klubom hrvatskih povratnika iz iseljništva, Zagrebačkom županijom, Gradom Jastrebarsko i Općinom Pisarovina - organizirala prijenos posmrtnih ostataka pok. Franje Mikulića s groblja u Muenchenu i, prema želji rodbine, njegov pokop 18. prosinca 1998. u obiteljskoj grobnici u Donjoj Kupini.

U ime Komisije pogrebu je bio nazočan član Komisije, sudac Ustavnog suda RH gosp. Marijan Severinac. U ime Ministarstva povratka i useljništva, Zagrebačke županije, Grada Jastrebarsko i Općine Pisarovina, pogrebu su bili nazočni pomoćnik ministra Marijan Buconjić, župan Branimir Pasecki, gradonačelnik Stjepan Bakšić i načelnik Tomo Kovačević.

Sprovodu su također bili prisutni Vlado Glavaš, predsjednik Kluba hrvatskih povratnika iz iseljništva, te suradnici pok. Franje Mikulića iz vremena Hrvatskog proljeća Janko Bobetko, Ivan Penić, Dražen Budiša i Ante Todorović.

Josip Seni

Komisija je, na zahtjev rodbine pok. Josipa Senića, organizirala prijenos njegovih posmrtnih ostataka iz Wieslocha u Njemačku u Domovinu. Izaslanstvo Kluba hrvatskih povratnika iz iseljeničtva preuzelo je u ponedjeljak, 15. veljače 1999., posmrtnu ostatku

Josipa Senića na graničnom prijelazu Bregana.

Josip Senić bio je istaknuti hrvatski domoljub i revolucionar. O tome najbolje svjedoči izjava Brune Bušića da je sam pokušao revolucionarno razmišljati tek nakon što je upoznao Josipa Senića.

Posmrtni ostaci pok. Josipa Senića pokopani su uz vojne posljedice 20. veljače 1999. na zagrebačkom groblju Miregej. U ime Komisije pogrebu je bio nazočan dopredsjednik Komisije Vice Vukojević. U ime Komisije, Ministarstva povratka i useljeničtva, Grada Nova Gradiška i Kluba hrvatskih povratnika iz iseljeničtva oproštajne govore održali su general Gordana Turina, ministar Marijan Petrović, gradonačelnik Ante Šolić i predsjednik Vlade Glavaš.

Stanko Nižić

Na zahtjev rodbine pok. Stanka Nižića Komisija je, u suradnji s Klubom hrvatskih povratnika iz iseljeničtva, Generalnim konzulatom RH u Zuerichu i Županijom hercegovačko-neretvanskom u FBiH, organizirala prijenos njegovih posmrtnih ostataka iz Švicarske u Domovinu.

Prijenos posmrtnih ostataka pok. Stanka Nižića popratila je jedna posebnost, a radi se o tome da je u cijeloj povijesti Kantona Zuerich, koji ima vrlo stroge propise o "brizi za grobnu tišinu preminulih", ovo tek drugi slučaj odobrenja ekshumacije i prijenosa nekih posmrtnih ostataka. U odluci poglavarstva Grada Dietikon kod Zuericha, na prijedlog su gradskom groblju bili pokopani posmrtni ostaci pok. Stanka Nižića, stoji: "U Gradu Dietikonu do sada nije poznat nijedan slučaj ekshumacije. U cijelom Kantonu Zuerich poznat je jedan slučaj ekshumacije, odobren zbog posebnih obiteljskih razloga. U ovom slučaju ne radi se samo o posebnim obiteljskim razlozima, već i o činjenici da je preminuli bio na glasu kao borac za nezavisnu hrvatsku državu te je stoga danas smatran nacionalnim herojem. Zbog toga treba biti pokopan u svojoj Domovini. Prilikom odlučivanja izmeću propisa o brizi za grobnu tišinu i hrvatskih nacionalnih interesa, mora se uzeti u obzir da pokop preminulog 1981. nije bio moguć u njegovoj Domovini, te da njegovi roditelji nisu mogli biti nazočni pogrebu u Švicarskoj. Zbog toga se ovom zahtjevu udovoljava u smislu posebnog odobrenja".

Ekshumacija posmrtnih ostataka pok. Stanka Nižića izvršena je 29. lipnja 1999., a ispravljeni posmrtni ostaci pok. Stanka Nižića u Domovinu bio je nazočan generalni konzul RH u Zuerichu, gospodin Slavko Novokmet.

Pokop posmrtnih ostataka pok. Stanka Nižića obavljen je 11. srpnja 1999. na mjesnom Groblju Svetog Ivana u Crvenom Grmu kod Ljubuškog. Pogrebu su bili nazočni predstavnici državne Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava, Županije hercegovačko-neretvanske, Općine Ljubuški i Kluba hrvatskih povratnika iz iseljeničtva, kao i suborci i prijatelji pok. Stanka Nižića iz Domovine i emigracije.

Ante api

Na zahtjev rodbine pok. Ante api a Komisija je, u suradnji s Klubom hrvatskih povratnika iz iseljeništa, organizirala prijenos njegovih posmrtnih ostataka iz Njema ke u Domovinu.

Pokop posmrtnih ostataka pok. Ante api a obavljen je 17. srpnja 1999. na mjesnom groblju u Donjim Rujanima kod Livna. Pogrebu su bili nazo ni predstavnici Komisije, hercegbosanske županije, Op ine Livno, Hrvatskog društva politiki h zatvorenika i Kluba hrvatskih povratnika iz iseljeništa, kao i suborci i prijatelji pok. Ante api a iz Domovine i emigracije.

Bruno Buši

Na zahtjev rodbine i vodstva Zaklade Ante Bruno Buši , koja je nositelj cijeloga projekta, Komisija upravo radi na organizaciji prijenosa posmrtnih ostataka Brune Buši a iz Pariza u Zagreb, gdje e biti pokopani u grobnicu koja se dovršava na Mirogoju. Pokop posmrtnih ostataka Brune Buši a planira se za 16. listopada 1999. Otprilike tjedan dana prije toga izvršit e se ekshumacija posmrtnih ostataka i, u organizaciji Veleposlanstva RH u Francuskoj i Hrvatskog katoli kog centra u Parizu, organizirat e se njihov sve ani ispra aj. U Zagrebu e se prirediti sve ani do ek, a lijes e biti izložen na prigodnom mjestu kako bi se gra anstvo moglo oprostiti od legendarnog hrvatskog politiki ko - osloboditeljskog mislioca.

Obiteli Stjepana Ševe

Na zahtjev rodbine pok. Stjepana Ševe i njegove pok. supruge Tatjane, Komisija upravo radi i na organizaciji prijenosa posmrtnih ostataka tro lane obitelji Stjepana Ševe s gradskog groblja u Stuttgartu na zagreba ko groblje Mirogoj gdje je nedavno ure ena grobnica za njih. Prijenos i pokop posmrtnih ostataka planira se sredinom studenog 1999. godine.

Zahtjevi za prijenos posmrtnih ostataka poratnih ųrtava komunisti kog sustava ubijenih u inozemstvu.

Zahtjeve za prijenos posmrtnih ostataka u Domovinu likvidiranih hrvatskih politiki h emigranata u me uvremenu je podnijela rodbina: Marijana Šimundi a, Hrvoja Urse, Josipa Krtali a, Petra Bilandži a, Joze Ore a, Marijana Rudele i Antuna Kostić a.

OSTALE AKTIVNOSTI VIJEĆA

Publicisti ki rad

U Izvješ u o promidžbenom i publicisti kom radu Komisije od 1. prosinca 1992. uglavnom se govori o radu Vije a vezanom uz dokumentarni film "Bruno Buši život, djelo i mu ko ubojstvo" (scenarist Andrija Popovi ; redatelj Nikola Babi ; producent Hrvatsko društvo politiki h zatvorenika). Citiramo najvažnije dijelove Izvješ e:

"Vijeće i predsjednik Komisije, vode i brigu o obvezi iz projekta istraživanja, da je radu Komisije potrebno dati što širi publicitet, kako bi se kod građana potisnuo, još uvijek prisutan, strah da govore o ratnim i poratnim događajima, prihvatili su inicijativu Hrvatskog društva političkih zatvorenika da Komisija preuzme pokroviteljstvo nad dokumentarnim videofilmom "Bruno Bušić - život, djelo i mučeništvo". Nesporan je interes Komisije za ovaj film i za druge slične projekte, jer je bitna zadaća filma da rasvijetli mučeništvo hrvatskog intelektualca i revolucionara Brune Bušića. Film vrlo ozbiljno i precizno secira jedno određeno razdoblje i političko okruženje u kojem su se nalazili Hrvati, hrvatski intelektualci, borci za nacionalnu državu u domovini i dijaspori. On nudi podatke i nepobitne dokaze o državnom terorizmu bivše države. Film posebice naglašava neke pouke kojima je aktualnost danas neprijeporna. Misli se na razne recidive prošlosti kao primjerice na dijelove i ostatke jugoslavenskog tajno policijskog aparata koji je godinama tlačio hrvatske mislitelje i borce za slobodu i nezavisnu Hrvatsku. Film naglašava i značaj nacionalnog pomirenja i ulogu naših instituta oprostila. Ova dva oprečna imperativa film suprostavlja i nudi poruku, odnosno rješenje: u ime nacionalnog izmirenja valja oprostiti onima zabludjelima, naročito onima koji su, mimo svoje volje, radili protiv interesa hrvatskog naroda. To, međutim, ne važi za one, koji su, svojom voljom zdušno radili protiv hrvatskog naroda i hrvatskog naroda, te koji su počinili zločin protiv naroda koji ga goni svi međunarodni pravni sustavi, te njihovi zločini ne podliježu zastari. Njima i sličnima Komisija ne može dopustiti da zaustave ili onemoguće njen rad. Svjesna značajna utvrđivanja povijesne istine, Komisija može povijesnu zadaću obaviti u cijelosti. Umjesto pojedinačnih odgovora na neistine, obmane i laži iznijete u javnim glasilima, a napose u nekim tjednim listovima, naglašavamo da su svi materijali kojima je korištenje omogućila Komisija autentični, a činjenici navodi su istiniti, te su bespredmetni svi prigovori autorima scenarija, teksta i režije filma. Dakle, prihvaćanjem pokroviteljstva nad navedenim projektom, Vijeće, pa time i Komisija, nisu počinili nikakvu formalnopravnu povredu propisa, već naprotiv, povjerenim zadacima izvršili su savjesno i odgovorno".

Mišljenje o Bugojanskoj skupini

Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora uputio je zastupnik Ivan Gabelica Prijedlog deklaracije o pokušaju ustanka za hrvatsku državnu nezavisnost u okolini Bugojna godine 1972. Razmatrajući i navedeni Prijedlog, Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora na sjednici 28. lipnja 1996. donio je Zaključak kojim od Komisije traži mišljenje o navedenom Prijedlogu deklaracije. Postupajući i po navedenom zahtjevu Komisija je, na prijedlog Vijeća, na sjednici 24. siječnja 1997. utvrdila mišljenje koje najvažnije dijelove citiramo:

"Kako je Prijedlog deklaracije prvenstveno političko pitanje, Komisija nije u mogućnosti dati mišljenje o tom pitanju. No, nesumnjivo je, pa i općenito poznato, da su članovi Bugojanske skupine stradali u oružanom sukobu s Jugoslavenskom armijom i milicijom i da im je cilj bio podizanje ustanka i uspostava nezavisne hrvatske države.

Pod pojmom Bugojanska skupina podrazumijevaju se devetnaestorica Hrvata koji su 20. lipnja 1972. naoružani prešli tadašnju austrijsko-jugoslavensku granicu s namjerom da, kao odgovor na nasilno gušenje demokratski usmjerenog masovnog

pokreta za oslobođenje hrvatskog naroda iz 1971. godine, podignu ustanak protiv beogradskog terora i otpornu gerilsku borbu za nezavisnu hrvatsku državu.

To su: Ambroz Andrić, rođen 10. prosinca 1939.g. u Tuzli, Adolf Andrić, rođen 04. ožujka 1942. u Tuzli, Pavao Vegar, rođen 10. studenoga 1939. u Vašarovi ima kod Ljubuškog, Ilija Glavaš, rođen 08. prosinca 1939. u Lužanima kod Gornjeg Vakufa, Bruno Horvat, rođen 12. travnja 1939. u Palinovcu kod Pakovca, Vejsil Keškić, rođen 25. lipnja 1939. u Maloj Pećini kod Bihaća, Viktor Kancijanić, rođen u Tinjanu kod Pazina, Petar Bakula, rođen u Rastova i kod Posušja, Ludvig Pavlović, rođen 09. travnja 1951. u Vitini kod Ljubuškog, Mirko Vlasnović, rođen 19. kolovoza 1932. u Zemunik Gornjem kod Zadra, Ilija Lovrić, rođen 1945. godine u Varvari kod Prozora, Filip Bešlić, rođen u Rastova i kod Posušja, Stipe Ljubas, rođen 21. rujna 1951. u Pakovu, Vlado Miletić, rođen u Ograni kod Metuljaka, Vinko Knez, rođen 1954. godine u Viškovicima kod Slavonske Požege, Ivan Prlić, rođen 1951. godine u Sovićima kod Gruda, Nikola Antunac, rođen 1950. godine u Karlovcu, Vili Eršek, rođen u Varaždinu, i Vidak Buntić, rođen u Ograni kod Metuljaka.

Deset gerilaca imalo je status jugoslavenskih državljana na privremenom radu u inozemstvu, to jest radili su ili su studirali u inozemstvu, a devet ih je bilo političkih emigranata. Svi su pripadali organizaciji Hrvatsko revolucionarno bratstvo (HRB), koja je zagovarala oružani ustanak protiv jugoslavenske države.

Prema jugoslavenskim izvorima, svi članovi Bugojanske skupine prošli su cjelokupnu vojnu obuku neposredno prije ulaska u Hrvatsku. Osim toga, nekolicina njih imala je vojnog staža u stranim vojskama, najviše u američkoj i australskoj, gdje su stekli potrebno vojno znanje, vještinu i iskustvo.

Skupina je posjedovala određenu količinu naoružanja i opreme: šest malokalibarskih pušaka, sedamnaest samokresova, četiri karabina, dva automata, dvije automatske puške, oko 11.000 nabojâ, devetnaest noževa, dvije radiopostaje, šest kompasa, šest topografskih karata, dva dalekozora i sl.

Kako je poznato, Bugojanska skupina puna je dva mjeseca držala u neizvjesnosti cjelokupni jugoslavenski režimski aparat. Nekoliko desetaka tisuća jugoslavenskih vojnika i milicajaca bilo je pokrenuto u hajku na devetnaestoricu hrvatskih gerilaca koji su se hrabro borili od 21. lipnja do 27. srpnja 1972. Njih petnaestorica, prema službenoj jugoslavenskoj verziji, poginula su u izravnoj borbi s pripadnicima jugoslavenskih vojnih i milicijskih snaga, a četvorica su uhićena i osuđena na smrt od strane Vojnog suda u Sarajevu. Međutim, postoje naznake da je nekolicina Bugojanaca bila ranjena, zarobljena, te potom podvrgnuta strahovitom mučenju od kojeg su i podigli.

To ni podaci o vremenu, mjestu i okolnostima pogibije petnaestorice Bugojanaca još uvijek nisu poznati. Potpuno je nepoznata i sudbina njihovih tijela, iako se može pretpostavljati da su kremirani i dani njihov pepeo rasut na nepoznatom mjestu.

Uhićeni Mirko Vlasnović, Bruno Horvat i Vejsil Keškić strijeljani su 17. ožujka 1973. Sudbina njihovih tijela također je nepoznata. Ludvigu Pavloviću smrtna je kazna bila zamijenjena za kaznu od dvadeset godina strogog zatvora.

Ludvig Pavlović rođen je izdržao gotovo u cijelosti. Oslobođen je 1991. godine neposredno nakon prvih višestranačkih izbora u Hrvatskoj, te se odmah uključio u pripreme za Domovinski rat. Među prvima je poginuo u obrani hrvatskih interesa u Herceg-Bosni. Pokopan je na mjesnom groblju u rodnoj Vitini, a po njemu je dobila ime jedna gardijska brigada Hrvatskog vojske i obrane (HVO).

U prosincu 1971. godine na sastanku užeg vodstva HRB-a u Salzburgu, donijeta je odluka o ubacivanju Bugojanske skupine u Jugoslaviju. Paralelno s ubacivanjem skupine predviđene su i diverzantske akcije drugih grupa i pojedinaca.

Na području tadašnjih republika SR Hrvatske i SR Bosne i Hercegovine uhićeno je nekoliko desetaka Hrvata pod optužbom da su, prije nego što je Bugojanska skupina ušla u Hrvatsku, pripremali teren za akciju ili da su se trebali naknadno uključiti u nju. Nekolicina uhićenih podlegla je torturama pod istragom (primjerice Antun Raspudić iz Ljubuškog) ili za vrijeme izdržavanja kazne (primjerice Ante Milićević, također iz Ljubuškog). Sigurno i ove žrtve zaslužuju istu pozornost kao i devetnaestorica pripadnika Bugojanske skupine, ali i nekolicina hrvatskih emigranata koje je Udba likvidirala zbog povezanosti s Bugojanskom akcijom.

Osim Bugojanske skupine bilo je i drugih organiziranih pokušaja Hrvata za pokretanje oružanog ustanka s ciljem stvaranja samostalne hrvatske države. Prva veća gerilska skupina - ako izuzmemo akcije koje su izvođene neposredno nakon Drugog svjetskog rata (Akcija 10. travanj ili Kavranova skupina), sastavljena od hrvatskih političkih emigranata, članova HRB-a, koja je prethodila Bugojanskoj skupini - ušla je u Hrvatsku 07. srpnja 1963. Tu skupinu od devet naoružanih članova predvodili su Ilija Tolić i Josip Oblak. Ona je zbog toga kasnije nazvana Skupina Tolić-Oblak. Pripadali su joj još: Dražen Tapšanji, Mirko Fumić, Krešimir Perković, Rade Stojić, Stanko Zdrilić, Branko Podrug i Vlado Leko. Sva devetorica su uhićena neposredno nakon dolaska u Hrvatsku i osuđena na dugogodišnje zatvorske kazne.

Gerilska skupina koja je slijedila primjer Bugojanske skupine bila je sastavljena od samo dvojice članova HRB-a: Ivana Matijevića i Mate Prpića. Oni su nekoliko godina zaredom odlazili iz Njemačke u Hrvatsku i izvodili raznovrsne akcije, od bombaških napada na vojne i milicijske ustanove do likvidacija Udbinih oficira. Neposredno nakon jedne takve akcije poginuli su 29. listopada 1974. kod Gospića.

Predavanja

Samostalni savjetnik u Komisiji i tajnik Vijeća Bože Vukušić održao je predavanje "Rat Udbe protiv hrvatske emigracije" 14. lipnja 1997. na simpoziju "Hrvatska dijaspora - jučer, danas, sutra" u Zagrebu, koji je organizirao Hrvatski institut strategijskih istraživanja. Predavanje je objavljeno u knjizi grupe autora "Budućnost iseljene Hrvatske", u izdanju Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb, 1998. godina.

III. GROBOVI I GROBIŠTA

U skladu s odredbom članka 5. Zakona o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata, obveza je Komisije otkriti, istražiti, obnoviti i održavati grobove i grobišta vojnika svih zaraćenih vojski. To se odnosi na cijelo područje Republike Hrvatske, ali i na sva područja gdje su se nalazile vojne ili oružane snage zaraćenih strana, kao i na druga mjesta, ukoliko je došlo do stradanja uzrokovanih ratnim operacijama.

Osim za vojne, Komisija skrbi i za grobove i grobišta drugih ratnih i poratnih žrtava, bez obzira na njihovu nacionalnu, rasnu, vjersku, ideološku, političku ili bilo koju drugu pripadnost i bez obzira na to od koga su stradali.

Obveza, je Komisije, nadalje, dostojno obilježiti mjesta pojedinačnih i skupnih stradanja te osigurati mogući prijenos posmrtnih ostataka žrtava i njihov dostojan ukop na drugom mjestu.

Metodologija otkrivanja i istraživanja grobišta počinje, prije svega, na svjedočanstvima građana (nerijetko i o evidenciji zločina), a potom i na dokumentaciji koja se nalazi u arhivima, crkvenim institucijama, političkim organizacijama, državnim organima vlasti i drugim institucijama, organizacijama i tijelima. Jedan dio grobišta otkriven je prilikom izvođenja građevinskih radova - iskopavanja.

Prikupljeni se podaci obrađuju u Komisiji, prema Upisniku grobišta, u koji se nakon početnih saznanja i prikupljenih dokaza, bilježe sljedeći podaci:

- **položaj grobišta** - položaj grobišta na zemljovidu, kopija katastarskog plana katastarske općine, prijepis posjedovnog lista, izvadak iz posjedovnog lista, skica grobišta, fotografski prikaz grobišta i druga dokumentacija;
- **okolnosti stradanja** - kratak opis događaja, izvori saznanja, prijave građana, zapisnik o izjavi građana, službene bilješke i druga dokumentacija;
- **radovi na grobištu** - dosadašnje aktivnosti na obilježavanju grobišta, plan istraživanja grobišta (uključuje podatke o izvršiteljima poslova, o opsegu poslova, o trajanju radova, o opremi i tehničkim sredstvima, o novim sredstvima te o uslugama trećih osoba), istraživanje grobišta (uključuje i zapisnik antropoloških nalaza te fotodokumentaciju), obilježavanje grobišta te druga dokumentacija;
- **istražne radnje** - izvješća policije, izvješća patologa, izvješća suda, presude i druga dokumentacija;
- **žrtve** - skupni prikaz, imena žrtava;
- **zaključak** - povijesna istina;
- **prilozi** - rješenje o imenovanju vijeća za istraživanje grobišta, odluke Komisije i Hrvatskog državnog sabora o predmetu, javna glasila o predmetu, mikrofilm o predmetu, zapis na disketama o predmetu i druga dokumentacija.

Komisija raspolaže podacima o velikom broju masovnih grobišta za vrijeme i nakon II. svjetskog rata u Hrvatskoj, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Srbiji, Makedoniji, kao i na drugim područjima izvan bivše SFRJ: u bivšem SSSR-u, Bugarskoj, Austriji, Njemačkoj, Italiji i Francuskoj.

Najveći broj masovnih likvidacija izvršen je nakon 09. svibnja 1945. godine kada je Jugoslavenska armija s austrijsko-slovenske granice vraćala kolone zarobljenih Hrvata. Uslijedili su križni putovi na kojima su partizani i jugoslavenske vlasti diljem Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, preko Srbije, pa sve do Makedonije u manjim i većim skupinama mučili ili, ponižavali te otvoreno i potajno ubijali zarobljenike.

1. Hrvatska

Do sada su za područje Republike Hrvatske prikupljena saznanja o postojanju **oko sedam stotina lokacija** gdje se nalaze masovna grobišta iz II. svjetskog rata i nakon njega, dok je samih grobišta znatno više. Macelj smo, primjerice, za potrebe ovog izvješća naznačili kao jednu lokaciju, premda obuhvaća 26 zasebnih, do sada istraženih, jama. Samo za područje Grada Zagreba i Zagrebačke županije Komisija ima saznanja o postojanju 106 lokacija grobišta, nastalih u ratnom i poratnom razdoblju.

2. Bosna i Hercegovina

Za područje Bosne i Hercegovine, do sada su prikupljena saznanja o postojanju **oko 90 masovnih grobišta** u kojima su likvidirani hrvatski vojnici i civili.

3. Slovenija

Na području Republike Slovenije, nalazi se **oko dvije stotine masovnih grobišta**. U većini tih grobišta stradavali su i Hrvati.

Slijedi pregled lokacija grobišta:

Republika Hrvatska

ZAGREBAČKA ŽUPANIJA I GRAD ZAGREB

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
JASTREBARSKO	šuma Gović	ljetu 1945.	broj žrtava: nepoznat Masovna strijeljanja civila iz grada i okolice.	partizani
ZAPREŠIĆ	kod postaje Sutla	svibanj 1945.	broj žrtava: 6 Likvidirani civilii.	partizani
	živica kod Malekovića		broj žrtava: 400-700 Vršene masovne likvidacije.	partizani
SV. IVAN ZELINA Dubovec Bisački	groblje	svibanj 1945.	broj žrtava: 4 U više navrata likvidirani nepoznati vojnici.	partizani i vlasti FNRJ
SAMOBOR	ulica Milana Reizera	svibanj 1945.	broj žrtava: oko 200 U dvorcu je bio sabirni logor s oko 1500 ljudi. Unutar logora vršena su strijeljanja sudionika Križnog puta. (70-ih godina prilikom kopanja za izgradnju stambenog objekta pronađene su ljudske kosti) Gubište je obilježeno drvenim križem i spomen-pločom.	partizani
	Giznik	1945.	broj žrtava: nepoznat Mjesto stradanja obilježeno je spomen-križem.	
	Jelenščak	1945.	broj žrtava: nepoznat Mjesto stradanja obilježeno je spomen-križem.	
	Stražnik	1945.	broj žrtava: nepoznat Mjesto stradanja obilježeno je spomen-križem.	
	u šumi kod Kerestincea		broj žrtava: nepoznat Vršene masovne likvidacije.	
Bobovica	kod mjesta	1945.	broj žrtava: nepoznat	

Pavučnjak	šuma	1945.	Pogubljen jedan vod domobranskih vojnika. broj žrtava: 200-300 Masovna grobnica domobranâ.	
Rakov Potok	kod mjesta	1945. (poraće)	broj žrtava: oko 650 Likvidirani hrvatski vojnici. Postoji više lokacija grobišta.	vlasti FNRJ partizani
	Stupnik		broj žrtava: nepoznat Likvidiranja su vršena noću, a žrtve su bacane u jarke locirane uz cestu.	
Smerovišće	Vilinske jame		broj žrtava: 350 Likvidirano 210 Hrvata, 110 Srba i 30 Slovenaca.	
Velika Rakovica	kod mjesta	1945.	broj žrtava: nepoznat Mjesto stradanja obilježeno je spomen-križem.	
VELIKA GORICA	Lijevi Štefanki	od 1943. do lipnja 1945.	broj žrtava: 660 Likvidirani civili i hrvatski vojnici.	
	na putu za Kravarsko		broj žrtava: 60 Strijeljane djevojke iz ženskog internata u Preradovićevoj.	
	Hrašće Turapoljsko		broj žrtava: nepoznat Masovne likvidacije zarobljenika koji su dovažani iz zagrebačkih zatvora.	
	šuma Brezik	1945. (poraće)	broj žrtava: nepoznat Strijeljani zarobljeni hrvatski vojnici i civili.	partizani
Dubranec Gudci	kod mjesta potok Peščenjak	1945. i 1946.	broj žrtava: nepoznat Na desnoj obali potoka kopane su jame u koje su bacani zarobljenici.	
Vukovina	Vukomeričke gorice		broj žrtava: 2000-3000 Žrtve su pripadnici hrvatskog domobranstva.	
Brekovljani	kod mjesta	svibanj 1945.	broj žrtava: 15 Grobnice većeg broja hrvatskih vojnika koji su odvažani iz kolone s Križnog puta i likvidirani.	partizani
Brđovec	šuma zvana Janekovićevo brđovečko groblje	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Masovna grobnica. broj žrtava: oko 700	partizani

Ključanska Gmajna			broj žrtava: nepoznat Likvidirano više osoba i bačeno u strajlački rov.	partizani
Hercegovo			broj žrtava: 300-700 Grobište se nalazi prema selu Zdenci. Uz veliko grobište nalazi se niz manjih na drugoj strani puta.	partizani
			broj žrtava: oko 700	partizani
Javorje Ključ Brdovečki Pruđnice			broj žrtava: nepoznat broj žrtava: nepoznat	partizani
Šenkovec			broj žrtava: 360-1000 Masovne likvidacije.	partizani
		svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirano više osoba i bačeno u grabu.	partizani
			broj žrtava: 3000 Grobište se nalazi u pravcu od zdenca prema Šenkovcu.	partizani
Klinča Sela		svibanj 1945.	broj žrtava: 19	partizani
		1945.	broj žrtava: oko 300 Na dva stratišta likvidirani su civili i hrvatski vojnici te logoraši iz logora Kanal i Kerestinec. Postavljen je spomen-križ (i za žrtve likvidirane na stratištima Ravnice-Sakomani-Rašćak-Pavušnjak).	vlasti FNRJ
		1945. (porate)	broj žrtava: 250-300 Žrtve su logoraši (vojnici, civili i djeca) iz Jastrebarskog, Kanala i Kerestincea.	vlasti FNRJ
		svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani sudionici Križnog puta.	partizani
Kloštar Ivanič		06.05.1945.	broj žrtava: oko 40 Strijeljani hrvatski vojnici i bačeni u jamu u voćnjaku.	partizani
		svibanj 1945.	broj žrtava: 8 Nakon prolaska kroz selo Bešlinec, žrtve ulaze u šumu Marča gdje su strijeljani. Zakopane su na istočnoj strani groblja.	partizani
		siječanj 1943.	broj žrtava: nešto više od 200 Strijeljani su zarobljeni hrvatski vojnici. Nedaleko crkve nalazi se križ koji označava početak groblja.	partizani
Krašić		svibanj 1945.	broj žrtava: 50-300	partizani

Krvarsko	šuma između Kravarskog i Gornjeg Lukavca	svibanj i lipanj 1945.	Postoje dvije masovne grobnice. broj žrtava: oko 5000 Masovna grobnica.	partizani
Farkaševac Donji Markovac	šuma Bolčanski Lug	1947.	broj žrtava: 1 Ubijen u šumi Česna (bivši pripadnik hrvatske vojske - ustaša) i zakopan u šumi Bolčanski Lug. Grob je označen križem. Posmrtni ostaci žrtve ekshumirani su i preneseni, 1998. godine, na groblje u Varaždinu.	vlasti FNRJ
Gradec	Haganj šuma Novakuša	svibanj 1945.	broj žrtava: oko 16 Hrvatski vojnici odvedeni u šumu i ubijeni.	partizani
Pisarovina	Lučelnica kod mjesta	06.05.1945.	broj žrtava: 15 Zarobljeni hrvatski vojnici odvedeni su u šumu Doline i ubijeni. Grobište se nalazi desno od ceste Haganj-Gradec. Na mjestu stradanja podignut je drveni križ s natpisom.	partizani
Pokupsko	Cerje Pokupsko u šumi kraj kapele Sv. Petra		broj žrtava: oko 45 Strijeljani Hrvati.	
Preseka	Šelovec kod mjesta	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su strijeljane i bačene u jame koje se nalaze na više lokacija.	partizani
Rakovec	šuma Popovec (Bjelovarec) kod groblja	od 05. do 08. svibnja 1945.	broj žrtava: oko 20 Nakon mučenja likvidirani su njemački vojnici i bačeni na više lokacija (najvjerojatnije tri). broj žrtava: oko 30 Njemački vojnici s domaćim vodičima dočekani su u zasjedi i pobijeni.	partizani
	Lipnica šuma Kolenica	svibanj 1945.	broj žrtava: 20 Žrtve su njemački vojnici koji su ili poginuli u borbama ili zarobljeni.	partizani
			broj žrtava: nepoznat Žrtve su njemački vojnici koji su poginuli u borbama oko Lipnice.	

Valetić	Iivada			Zakopani su na dvije lokacije. broj žrtava: 5 Žrtve su 4 njemačka vojnika i jedan civil koji su upali u zasjedu. Ubijeni su i zakopani na vododerini livade.	partizani
Sveta Nedjelja	Pakovica - u polju		1945.	broj žrtava: nepoznat Grobište je označeno križem.	vlasti FNRJ
Kerestinec	kod mjesta		1945. (poraće)	broj žrtava: oko 350 Žrtve su logoraši iz Kerestince. Postoji više grobišta.	partizani
Žumberak	na putu od Svete Nedjelje do Jaske		1945.	broj žrtava: 2000 - 3000 Likvidirana kolona koja je išla s Križnog puta.	
	Kremenjak-Koriljak-Osovlje			broj žrtava: nepoznat Likvidirani Hrvati. Grobišta se nalaze između Pećina i Kalja, u Žumberačkom gorju.	
Oštrc	Sošice - Jazovka		1943. i 1945.	broj žrtava: 447 Pripadnici hrvatske vojske likvidirani su odmah nakon bitke za Krašić 1943. godine. Između sela Sopote i Gornjeg Sela je prirodna provalija gdje su svaku noć, kroz 20-30 dana, vršene likvidacije. Likvidirano je 447 osoba, od toga 270 ranjenika zagrebačke bolnice Sveti Duh. broj žrtava: nepoznat U jami su zakopane brojne žrtve masovnih likvidacija.	partizani
ZAGREB	Pogana ili Zla jama		(poraće)	broj žrtava: oko 200 Jama ispod mjesta.	partizani
	Bukovečka šuma			broj žrtava: nepoznat Masovne likvidacije.	partizani
	Brestovec		1945. (poraće)	broj žrtava: oko 50 Uhićeni domobrani (bolesnici iz bolnice u Brestovcu) odvedeni su u šumu gdje su likvidirani.	vlasti FNRJ
	Čučerje - selo Trstenik		srpanj 1945.	broj žrtava: 7 Likvidirani pripadnici domobranske vojske nakon što su sami sebi morali iskopati grob. Grobište se nalazi u zaseoku Fabijanec kod Trstenika.	vlasti FNRJ
	šume na Dotršćini		svibanj 1945.	broj žrtava: 7 000 i više Postoji više grobišta.	partizani

Galovići	1945.	broj žrtava: 13 Likvidirani njemački vojnici i zakopani u dva grobišta.	partizani
Gornji Mikulići		broj žrtava: nepoznat Likvidirano više njemačkih vojnika koji su pokopani na dvije lokacije.	partizani
Gornje Vrapče	1945.	broj žrtava: 2000-2500 Likvidirani zarobljenici iz logora Senjak i bačeni u špiju zvanu Dragulinec na Horvatnici. Žrtve su uglavnom bili Zagrepečani te bolesnici iz psihijatrijske bolnice u Vrapču.	partizani ili vlasti FNRJ
Gornje Vrapče - Kolarska Gora	1945.	broj žrtava: 70 i više Izvršene masovne likvidacije.	partizani
Gornje Vrapče - u blizini Kolarske Gore	1945.	broj žrtava: oko 180 Postoji šest grobišta u kojima se nalazi po 30-ak žrtava.	partizani
Gornje Vrapče - špija ispod kote Brežan	1945.	broj žrtava: oko 30	partizani
Gračanska cesta	travanj i svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirane žrtve su hrvatski civili. Zbog nadizanja zemlje na mjestu zvanom Tri humka, iskopan je jedan dio posmrtnih ostataka te bačen u Savu. Ostali posmrtni ostaci žrtava su i dalje na tom mjestu.	partizani
Gračani: Sirmec, Rlošnjak, Matkov Brijeg, Golača, Đurkov voćnjak, Lonjščina, Šiflarov vrt, Šiflarov vinograd, Bešičev vrt, Trnčičevo dvorište, Trnčičev brijeg, Sijeme-Stare Sjenokoše, Okrugljak, Banićevo dvorište, Zlodijev brijeg, Peščenka, Zdenčec (tri lokacije), Bjelečnica, Obernjak-Brestovac, Krivićev brijeg (dvije lokacije), Jelačićev Brijeg (dvije lokacije)	19. 05. 1945.	broj žrtava: 800 do 2000 Likvidirani su zarobljeni hrvatski vojnici i civili te zakopani u jame na najmanje 25 lokacija. Na gračanskom groblju pokopano je 30 osoba (od toga 3 Talijana, 4 partizana i 23 civila), a ostale žrtve su i dalje u navedenim jamama.	partizani

Horvati	1945.	broj žrtava: 50 i više U hrastovoj šumi, na cesti Zagreb - Karlovac, nalazi se više od 50 grobova razbacanih u krugu 500 metara.	vlasti FNRJ
Jarek	08.05.1945.	broj žrtava: nepoznat Pokopano više nepoznatih osoba. Žrtve su strijeljane, a pretpostavlja se da su pripadali hrvatskom domobranstvu.	partizani
Jelenovac	svibanj 1945.	broj žrtava: 12 Strijeljani i zakopani na potoku kod Čulumovićeve šume.	partizani
Kupinečki Kraljevec - Hasan Breg		broj žrtava: oko 15 Likvidirani i bačeni u jamu.	
Lipnica - šuma Radovanec	1945.	broj žrtava: oko 10 Na tri lokacije nalaze se grobišta njemačkih vojnika, uhvaćenih pri povlačenju.	partizani
Ljubijska ulica	svibanj 1945.	broj žrtava: oko 100 Likvidirani hrvatski vojnici, Nijemci i civili, bačeni su u jamu.	partizani
Kanal - logor	1945.	broj žrtava: nepoznat Logor (sabitralište hrvatskih vojnika) noću je ispražnjen tako da su likvidirani svi preostali zarobljenici.	partizani
Prečko - logor	1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani su hrvatski vojnici.	partizani
Maksimirska šuma	svibanj i lipanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Dovažani đaci i studenti iz zatvora u Petrinjskoj ulici i strijeljani u Maksimirskoj šumi.	partizani vlasti FNRJ
perivoj Maksimir	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani hrvatski vojnici bačeni su u obrambene järke u blizini zgrade Poljoprivrednog fakulteta.	partizani
Maksimir - ulica Gospočak	svibanj 1945.	broj žrtava: oko 30 Žrtve su vezane žicom i bačene u jarak te pobijene rafalima.	partizani
Markovo Polje	24. ili 25. 01. 1947.	broj žrtava: 2 Likvidirani i pokopani pokraj groblja	partizani
Markuševac	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Strijeljan veći broj osoba.	partizani
ulica Miholićev Put	10.05.1945.	broj žrtava: 108 Strijeljani hrvatski vojnici.	partizani

Mirogoj - kod krematorija	1945.	broj žrtava: nepoznat Podno krematorija.	partizani
Mlinovi		broj žrtava: nepoznat Zakopani likvidirani Hrvati.	partizani
Miroševac kod potoka Trnava	1945.	broj žrtava: oko 40 Žrtve su streljane, a njihovi posmrtni ostaci pronađeni su na istočnoj obali potoka.	
Pedagoška akademija u Savskoj ulici		broj žrtava: 300 Strijeljeni su zatvorenici iz zatvora koji se nalazio u blizini te bacani u jamu u dvorištu Akademije. Teren je poravnat te je na njemu zasađeno raslinje.	partizani
šuma Iznad Prečkog	svibanj 1945.	broj žrtava: 750 Likvidirani su domobrani.	partizani
pod Sljemenom	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Zatvorenici iz zatvora u Novoj Vesi odvedeni su na strijeljanje i zakopani u jame pod Sljemenom.	partizani ili vlasti FNRJ
Remete - šuma Bukovina	08. 05. 1945.	broj žrtava: 42 Strijeljeni domobrani i bačeni u jarak između brijega Črešnjevec i Gospodiček.	partizani
Remete - šuma Hrpić	svibanj 1945.	broj žrtava: oko 50 Žrtve su likvidirane i pokopane u grabi.	partizani
Remete - u blizini samostana	10. 05. 1945.	broj žrtava: oko 30 Žrtve su domobrani koji su vezani žicom bačeni u iskopane rovove i ubijeni rafalom. Postoji više lokacija grobišta.	partizani
Remete - iznad krematorija - Fučkov jarak	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat	partizani
Sesvete - Kučane	svibanj 1947.	broj žrtava: 6 Žrtve su likvidirane u vinogradima u Kučanima te pokopane na više lokacija.	vlasti FNRJ
Sesvete - Selčinska šuma	(poraće)	broj žrtava: nepoznat	partizani
Šestine	svibanj 1945.	broj žrtava: oko 5000 Masovno grobište likvidiranih hrvatskih i njemačkih vojnika.	
između Šestina i Gračana	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su bolesnici zagrebačke bolnice i ranjenici. Kamionima su	partizani ili vlasti FNRJ

				dovažani na mjesto između Šestina i Gračana gdje su likvidirani i zakopani.		partizani
Šestine - kod Lagvića	svibanj 1945.			broj žrtava: oko 250-300 Zarobljeni domobranci likvidirani su na putu prema Lagviću (prema potoku na lijevoj strani brjega).		
šuma Gliboki jarek	svibanj i lipanj 1945.			broj žrtava: nepoznat Gubilište suda OZN-e iz Sesvica		vlasti FNRJ
šuma Resničina između Sesveta, Resnika i Ivanje Reke	od 08.05. do kraja lipnja 1945.			broj žrtava: nepoznat		partizani i vlasti FNRJ
šume Zagrebačke gore.	08.05.1945.			broj žrtava: 100 i više Hrvatski vojnici, bolesnici, dovažani su iz bolnice u Brestovcu te pobijeni u šumama u blizini bolnice.		partizani
Tuskanac - Dubravkin put	od 10. do 20. svibnja 1945.			broj žrtava: nepoznat Kamionima dovažane žrtve, strijeljane su i zakopane.		vlasti FNRJ
rijeka Sava	lipanj 1945.			broj žrtava: nepoznat Žrtve su kamionima dovažane na Savski nasip i uz mlatreiranje likvidirane i bačene u rijeku. Bilo je tu 40-ak djece u odorama "Ustaške uzdanice" i 20-30 ranjenika.		partizani

KRAPINSKO - ZAGORSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA /Naselje	LOKALITET	VRIJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINTELJI
DONJA STUBICA Strmec	brdo iznad groblja kod mjesta	1941.-1946. 1941.-1946.	broj žrtava: oko 30 broj žrtava: 5 1991. posmrtni ostaci žrtava ekshumirani su i pokopani na groblju u Donjoj Stubici.	partizani partizani
KLANJEC	okolica grada	20.05.1945.	broj žrtava: nepoznat Hrvatski vojnici i ljudi iz okolice poklani su noževima i	partizani

KRAPINA	u blizini grada	20.05.1945.	sjekirama. broj žrtava: nepoznat Vršena su masovna pogubljenja. Među strijeljanima bilo je 120 svećenika i 2 klerika.	partizani
	kod tekstilne tvornice	04.06.1945.	broj žrtava: nepoznat Grobište se nalazi dva kilometra od Krapine prema Đurmancu.	partizani
Donja Šemnica	u potoku između Šemničkih toplica i Donje Šemnice	1945.	broj žrtava: 2 Njemački vojnici ubijeni su prilikom povlačenja.	partizani
	kraj crkve	1941.-1946.	broj žrtava: oko 10 Posmrtni ostaci žrtava koji su pronađeni na više lokacija ekshumirani su 1991. godine i pokopani na mjesna groblja u Donjoj Stubici i Oroslavju.	partizani
PREGRADA	Gornja Plemenščina (u šumi)	krajem 1944.	broj žrtava: 9 Ubijeni su njemački vojnici - graničari koje su partizani zarobili prilikom napada na Rogatec.	partizani
Vojsak	šuma kod sela	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su domobrani i civili.	partizani
	iza dvorca	1945.	broj žrtava: oko 6 osoba Bačeni u jamu koja se nalazi 10-20 metara iza dvorca prema šumi.	partizani
ZLATAR	grublje	06.07.1945.	broj žrtava: 2 (supružnici) 1992. godine posmrtni ostaci žrtava preneseni su s mjesnog groblja Zlatar u obiteljsku grobnicu u Lovrečanu.	partizani
Bedekovčina	u šumi ispod župne crkve sv. Barbare (istočno i sjeverno)	1943.-1946.	broj žrtava: preko 60 1943. godine ubijeno je 13 civila, mahom starijih osoba. Na ovom području partizani su tijekom i nakon rata ubili i bacili u jame još preko 50 osoba.	partizani
Đestinić	ispod dvorca Veliki Tabor, u šumi Barislovec	1943. i 1944.	broj žrtava: 18 Njemački i hrvatski vojnici vezani su žicom, goli i bosti dovezeni pred dvorac Veliki Tabor i strijeljani. Bačeni su u već pripremljenu jamu.	partizani
Đurmanec	D. i G. Mucelj Muceljsku gora	svibanj i lipanj	broj žrtava: nepoznat	partizani

Hrašćina		1945.	Vršene su masovne likvidacije hrvatskih i njemačkih vojnika te civila. Na prostoru Macejske šume (Lepa Bukva, Vrh Ilovec i Crni Jarak) istraženo je, 1992. godine, 26 masovnih grobišta u kojima su pronađeni posmrtni ostaci 1164 žrtve. Pretpostavlja se da u ovoj šumi ima još oko 130 stratišta. Jedan dio jama nalazi se u neposrednoj blizini Đurmanca te jedna velika jama s lijeve strane Mirkovečkog jezera, kod mjesta Sv. Križ Začretje.	partizani
Kumrovec	groblje (prema Konjšćini) u blizini Kumrova	sredina svibnja 1945. 1945.	broj žrtava: 290-300 Likvidirani mornari hrvatske vojske.	partizani
Lošor	Šipki šuma zvana Pisarovina	24.05.1945.	broj žrtava: 9 Strijeljani su zarobljeni pripadnici hrvatske vojske.	partizani
Mlača	groblje	31.05.1945.	broj žrtava: 2 (brat i sestra) 1992. godine posmrtni ostaci žrtava preneseni su na mjesno groblje Mače u obiteljsku grobnicu.	partizani
Sveti Križ Začretje	Mirkovec (okolica) Mirkovec		broj žrtava: preko 600 Strijeljani su hrvatski vojnici i civili.	partizani
	Mirkovec: Gornji Ribnjak	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Na grabama je sagrađena škola.	partizani
	šumit	svibanj 1945.	broj žrtava: 3 žrtve Žrtve su ubijane sjekirom i bačene u ribnjak.	partizani
Veliko Trgovišće	Završje u šumi zvanj Zelenika ispod mjesnog grobljn u mjestu V. Trgovišće	svibanj 1945.	broj žrtava: 2 Partizani su sjekirom ubili dvojicu ustaša i pokopali ih u šumi. broj žrtava: 22 Na raznim mjestima V. Trgovišća ubijani su mladi hrvatski vojnici, ustaše i domobrani. Žrtve su pokopane u jednoj grobnoj jami, u šumi Zelenika.	partizani
	lokacija "Filipčeva gencija"	kraj svibnja i početak lipnja 1945. 1946.	broj žrtava: 122 Žrtve su bili hrvatski vojnici i civili. 1995. godine izvršena je ekshumacija posmrtnih ostataka. Ubijen "križar".	partizani vlasti FNRJ

Zlatar - Bistrica Lovrečan šuma	(poraće)	broj žrtava: 5 Ubijeni su hrvatski vojnici koji su se povlačili prema Bleiburgu. Grobište se nalazi uz lijevu stranu ceste	partizani
---------------------------------------	----------	---	-----------

SISAČKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA /Naselje	LOKALITET	VRIJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
GLINA	Majske Poljane - kod pravoslavne crkve "Mlada nedelja"	1942. i svibanj, lipanj 1945.	broj žrtava: 20-30 Početkom rata na ovom mjestu likvidiran je veći broj civila te nakon završetka rata na istom mjestu strijeljano 20-30 hrvatskih vojnika i civila koji su dovedeni iz glinskog zatvora.	partizani
	jama zvana Grabovac		broj žrtava: oko 400 Likvidirani hrvatski vojnici bačeni su u jamu.	
	šuma Šaševa	svibanj i lipanj 1945.	broj žrtava: 4000 - 5000 Ubijeni su bili njemački i hrvatski vojnici te civili koje su partizani zarobili. Žrtve su pokopane na više lokacija.	partizani
Donje Selište	iznad pravoslavnog groblja u Glini "Vinogradi"	svibanj 1945.	broj žrtava: 20-40 Žrtve su bili zarobljenici s Križnog puta koji su prolazili kroz Glinu. Izdvojeni su iz kolone i strijeljani.	partizani
Klusnić	kod mjesta		broj žrtava: 30-50 Žrtve su same sebi kopale grubove. Po 10-ak osoba zakopano je u jednu jamu.	partizani
Stankovac	brdo i šuma Pećine	svibanj 1945.	broj žrtava: 30-40 Partizani su ubijali hrvatske vojnike s Križnog puta te ih sjekli sjekirama kako bi stali u jamu. broj žrtava: nepoznat	partizani
HRVATSKA KOSTAJNICA	kod ciglane, izv. Bajić jame			
KUTINA	park šuma Turski stol	kolovoz 1945.	broj žrtava: 15 Svi strijeljani bili su civili.	partizani
	u samom gradu, na Crkvenom	1944 - 1945.	broj žrtava: oko 100	partizani

Ilova Repušnica	brdu, uz župnu crkvu Svete Marije	1945.	Na ovom mjestu vršeni su ukopci njemačkih vojnika, ubijenih u borbi ili kao zarobljenici. Groblje je poravnano i uklonjeni su svi tragovi.	partizani
	uz rijeku Ilovu		Broj žrtava: 50-ak Žrtve su bile iznakažene da se nisu mogle prepoznati.	partizani
NOVSKA	jug - kod potoka	21. ili 22. svibnja 1945.	broj žrtava: 21 Žrtve su bile starije osobe iz okolnih sela: Snbotska, Pijenice, Kraljeva Velika, Lipovljani i dr. Pod izgovorom da idu na rad, graditi most na Ilovi, partizani su ih odveli i ubili. Bačeni su u plitku jamu tako da su nakon par tjedana dolazile obitelji i odvezle mrtve svakog u njegovo selo te ih pokopali.	partizani
	Novo groblje	(tijekom rata)	broj žrtava: 10-15 Na samom ulazu u Novo groblje sahranjeni su njemački vojnici ubijeni za vrijeme rata. Grobovi su 1945. prekopani, teren poravnat, te su sva obilježja uklonjena.	partizani
Stara Subocka	predio Ražljevo uz autoput u kanalu kod mjesta	početkom travnja 1950.	broj žrtava: 15-19 Na izgradnju autoputa dovedeni su kažnjenici od kojih su neki pokušali pobjeći, te su ubijeni i kod ceste pokopani.	Vlasti FNRJ
	sjeverno od Siska	svibanj 1945.	broj žrtava: oko 200 Likvidirani hrvatski vojnici bačeni su u kanal.	partizani
SISAK	Stari Farkašić - šuma iza sela	1948.	Svaka žrtva (domobran) morala je sebi iskopati grob i leći u njega da bi ga partizani ubili hucima iz samokresa.	vlasti FNRJ
	šuma između željezare i Capraga	(poraće)	broj žrtava: 4 Žrtve su bili tzv. "žažinski križari". broj žrtava: nepoznat Ovdje su pokapani oni koji su mrtvi dovažani s Križnog puta. 1956. godine nađene su masovne grobnice prilikom izgradnje stambenog naselja, ali su kosturi u tajnosti preneseni na nepoznato mjesto.	partizani / vlasti FNRJ
	na Viktorovcu predio Lalićev gaj		broj žrtava: nepoznat Na grobištu je izgrađeno stambeno naselje.	partizani

PETRINJA	Galdovo - šuma Brezovica	svibanj i lipanj 1945.	broj žrtava: 5000 - 6000 Stratište je dugačko 1,5 km.	partizani
	okolica bivše poljoprivredne škole	proljeće 1945.	broj žrtava: više osoba Žrtve su bile iz Petrinje i okolice. Ubijane su drvenim batovima i kramponima, a poslije vatrom iz strojnica.	partizani
	Mostec - južno od grada Petrinje	koncem svibnja 1945.	broj žrtava: oko 200 Žrtve su bili građani Petrinje, njih 40; a ostalo hrvatski vojnici dovožani s Križnog puta. Ubijani su na razne načine (mnogi su živi bacani u jame). Grobovi su razasuti u krugu 50 metara.	partizani
Gvozd	blizu Blatuše	25.05.1945.	broj žrtava: više osoba Ubijeni su bili zarobljeni hrvatski vojnici.	partizani
	na granici Crne Drage i Sjeničaka; šuma Muljci	svibanj - rujan 1945.	broj žrtava: 2 000 Iz zatvora u Kerestincu, Zagrebu, Jastrebarskom, Karlovcu dovažani su zarobljeni civili, hrvatski i njemački vojnici. Ubijani su u više navrata i moguće je da se ovdje nalazi niz grobnica.	partizani
Kozarac	šuma Cvetinovac	06.02.1942.	broj žrtava: 18 Nakon upada u Lasinju partizani ubijali (žive rezali pilom) civile i zarobljene hrvatske vojnike.	partizani
	šuma Strinčić	rujan 1943.	broj žrtava: 12 Šest mušaraca i šest djevojaka strijeljani su na istočnoj strani ceste.	partizani
	uvala kraj ceste	kolovoz 1945.	broj žrtava: 710 Ubijani su zarobljenici iz Zagreba i okolice.	partizani
	šuma Ribnjača	27.04.1946.	broj žrtava: 3 Posmrtni ostaci triju hrvatskih časnika ekshumirani su 1997. godine i pokopani na mjesnom groblju u Popovači.	vlasti FNRJ
Osekovo	Gaj Bereček u šumi zvanog Osečki gaj / Vmatca i Brezovački Gaj	1942.-1946.	broj žrtava: oko 250 Tijekom i nakon završetka rata ovdje su ubijani i pokapani, u više jama, zarobljeni hrvatski vojnici i civili.	partizani
Sunja	Lonja, u tzv. Gajicu		broj žrtava: nepoznat	partizani
Topusko	iznad željezničke postaje u Topuskom prema G.	od svibnja do studenog 1945.	broj žrtava: oko 10 000 Logor koji su partizani zvali "likvidacioni logor" nalazio se 2-3 km JZ od sela . U njega su dovažani zarobljenici iz drugih logora.	partizani

	Čemernici			Prečko, Karlovac, Sisak... Prema nekim izvorima ovdje je likvidirano i više od 10 000 logoraša: ustaša, domobrana, njemačkih vojnika i drugih. Pokopani su na više mjesta, uglavnom u okolnim jarcima i vododerinama.	
--	-----------	--	--	--	--

KARLOVAČKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA/Naselje	LOKALITET	VRIJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINTELJI
DUGA RESA	Mrežnica "Bosiljčev mlin"		broj žrtava: oko 20 Žrtve su likvidirane u mlinu Bosiljevac i bačene u Mrežnicu.	partizani
	Lučica		broj žrtava: 16 Grobnica u kojoj se nalaze hrvatski vojnici.	partizani
	šuma Kurvenda		broj žrtava: nepoznat Zarobljenici iz logora Dubovec dovezani su i ubijeni.	partizani
	Goskovo		broj žrtava: 13 Posmrtni ostaci ekshumirani su i pokopani na gradskom groblju Sveti Petar.	partizani
Petrakovo Brdo	šuma Kljuka predio Vidanka -Curak	svibanj 1945.	broj žrtava: 19 Zarobljenici iz obližnjih logora likvidirani su i pokopani u jami zvanj Vidanka Curak. 1998. godine izvršena je ekshumacija posmrtnih ostataka žrtava, te je patološkim pregledom utvrđeno najmanje 19 osoba. Pokop posmrtnih ostataka žrtava obavljen je na gradskom groblju Sv. Petar u Dugoj Resi.	partizani
Gornje Mrzlo Polje	šuma Kozjača	svibanj i lipanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Pretpostavlja se da postoje četiri, a možda i više lokaliteta gdje su pokopani likvidirani hrvatski vojnici i civili.	partizani
KARLOVAC	predio Kukače		broj žrtava: 8	

				Grobniča Hrvata. broj žrtava: nepoznat U željezničkim vagonima dovažani su zarobljenici iz logora Dubovec i na ovom mjestu likvidirani.	partizani
	Željeznička postaja Dubrava	(poraće)	svibanj i lipanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Šuma Kozjača prostire se na velikoj površini od Karlovca do Duge Rese s desne strane ceste i pruge za Rijeku, a predpostavlja se da je puna jama i predstavlja najveće stratište hrvatskih vojnika i naroda ovoga kraja. Hrvatske građane, zatvorenike iz Karlovca, Duge Rese i drugih mjesta, određene za strijeljanje partizani su vodili u šumu Kozjaču gdje su se nalazili streljački rovovi.	partizani
	Jamadol: šuma Kozjača		25.02.1946.	broj žrtava: 15 Žrtve su strijeljane i pokopane u Jamadolu, iza novog vojnog poligona, kod ruševina starog francuskog vojnog skladišta.	vlasti FNRJ
	Lušćić - staro vojno groblje Dubovac		1943.	broj žrtava: 21 U ovom groblju pokopani su domobranci pobijeni (poklani) u Rečici kraj Karlovca. Nad njihovim posmrtnim ostacima kasnije je izgrađeno nekoliko novih grobova sa spomenicima. Time su uništeni svi tragovi da su tu pokopani domobranci, kao i sva obilježja vojnog groblja.	partizani
	Lušćić - Trpčičeva šuma		1945., 1946. i 1947.	broj žrtava: nepoznat Šuma se nalazi na raskrižju puta za groblje Dubovac i Jamadol. Iznad ceste, nekoliko metara u šumi, na potezu od 80 m nalazi se niz jama gdje su pokopani hrvatski i njemački vojnici te civili likvidirani od partizana.	partizani vlasti FNRJ
Brezova Glava	kod mjestca		06.11.1943	broj žrtava: oko 150 Ustaše (muslimani), vezani su bodjilkavom žicom, strijeljani i bačeni u prirodnu jamu, bezdan.	partizani
	šuma zvana Loskunja		travanj 1945.	broj žrtava: 250-300 Hrvatski vojnici vezani žicom, strijeljani su i zakopani u ovoj šumi.	partizani
Vukmanečki Cerovac	"Babina Gora"			broj žrtava: oko 800 Žrtve su bila djeca poginulih ustaških i domobranskih časnika.	partizani

Rečica	kod mjesta	(poraće)		<p>Jedan dio djece ubijen je u Sjeničku Lasinjskom, a drugi na ovoj lokaciji.</p> <p>broj žrtava: nepoznat</p> <p>Žrtve, zarobljeni hrvatski vojnici s Križnog puta, imali su na sebi partizanske kape jer im je rečeno da će popunjavati partizanske jedinice (tzv. 13. bataljun). Likvidirani su u šumi 5 km od sela i oko 500 m od puta.</p>	partizani
	kod mjesta			<p>broj žrtava: nepoznat</p> <p>Žrtve su bili pripadnici mornaričke kadetske škole.</p>	partizani
Tušilović	tunel na pruzi Tušilović-Gvozd			<p>broj žrtava: nepoznat</p> <p>Tunel je urušen nakon što su u njemu ubijeni zarobljeni ustaše i Nijemci.</p>	partizani
	"Đulin ponor" kod gradske tvrđave zvane "Kula"	svibanj i lipanj 1945.		<p>broj žrtava: oko 15</p> <p>Zarobljeni hrvatski vojnici koji su bili zatvoreni u zgradi OZN-e, u ogulinskoj Kuli, pretučeni su na smrt i bačeni niz ponor u rijeku Dobru.</p>	partizani
OGULIN	na groblju Sv. Jakova		1945.	<p>broj žrtava: oko 50</p> <p>Ne zna se mjesto pogibije ovih hrvatskih vojnika, ali je poznato da su raskomadana tijela dovažana u tačkama na groblje i ubačavana u staru grobnicu.</p>	partizani
	na groblju Svetog Petra		10.04.1945.	<p>broj žrtava: nepoznat</p> <p>U borbi s partizanima poginuo veći broj hrvatskih vojnika, domobrana (uglavnom muslimani iz Bosne) destak njemačkih vojnika. Zarobljenici i ranjenici ubijeni su odmah po zarobljavanju.</p> <p>Žrtve su pokopane na raznim mjestima ovoga groblja.</p>	partizani
	benzinska postaja			<p>broj žrtava: nepoznat</p> <p>Žrtve su njemački vojnici i časnici.</p>	partizani
	središnji gradski park		1945. (poraće)	<p>broj žrtava: oko 15</p> <p>Hrvati, domobrani porijeklom iz Subotice, mučeni su i ubijeni u zgradi OZN-e te pokopani u rovove u sadašnjem Parku hrvatskih domoljuba</p>	vlasti
	ispod Kleka uz Crni Potok		svibanj 1945.	<p>broj žrtava: oko 50</p> <p>Strijeljani su pripadnici domobrana u guduri zvanj Jelav-Klečke</p>	partizani

područje zvano Krpela, u šumi Rasnica	1945. (poraće)	Drage. broj žrtava: 2 Ubijena su iz zasjede-dvojica pripadnika križarske grupe.	vlasti
naselje Vučići		broj žrtava: oko 40 Strijeljeni hrvatski vojnici pokopani su u rov dužine 100 metara, koji je služio za obranu Ogulina.	partizani
šuma Krlenac		broj žrtava: oko 30 Strijeljeni hrvatski vojnici pokopani su na brdu Humac.	partizani
šuma Jalvice	04.09.1943.	broj žrtava: 1 Ubijen civil bačen je u jamu Kamensko.	četnici
Frankovac -Malo Polje	svibanj 1945.	broj žrtava: oko 250 Zarobljeni domobrani likvidirani su na ovoj lokaciji (živi su iz kamiona morali iskakati u mračnu prazninu i ne znajući da je tu jama duboka 70m).	partizani
njiva zvana "Količeva Draga"	krajem svibnja 1945.	broj žrtava: oko 50 Likvidirani su uglavnom domobrani iz Slavonije te nekoliko njemačkih i talijanskih vojnika.	partizani
šuma Ostrovica	krajem svibnja 1945.	broj žrtava: oko 80 Likvidirani pripadnici hrvatske vojske. Mučeni, udarani drvenim štapovima i živi bacani u jamu.	partizani
Vučić Selo - šuma Loza	lipanj 1945.	broj žrtava: 5 U području zvanom Niska draga nalazi se grobište hrvatskih domobrana iz sela Desmerice. Zaklani su uz prethodno mučenje (rezanje dijelova tijela). Nakon likvidacije bačeni su u prirodnu jamu i zatrpani zemljom.	partizani
livada Gorice - "Vrekova njiva"	svibanj 1945.	broj žrtava: oko 70 Žrtve su bili hrvatski vojnici i civili. Likvidirani su i bačeni u tada postojeći rov.	partizani
Otok - šuma Galge	14.06.1945.	broj žrtava: oko 300 Iz samoborskih logora dovezeni su zarobljeni hrvatski vojnici koji su ona ovom mjestu likvidirani	partizani
područje zvano Danca - omeđeno selima Otok i Breznik	1945. (poraće)	broj žrtava: oko 60 Strijeljeni i pokopani na lokaciji u obliku udoline hrvatski vojnici pretežno časnici i dočasnici (iz Subotice i ostalih dijelova NDH).	partizani

Brezno Drezničko	kod mjesta	23.10.1942.	broj žrtava: 2 Otac i kći ubijeni i bačeni u jamu.	partizani
Dubrave	kod mjesta		broj žrtava: 9 Vojnike, veziste pod njemačkim zapovjedništvom, partizani svukli do gola i ođerali im kožu.	partizani
Donje i Gornje Dubrave	potok Globornica u šumi Međuvođe, jama zvana Lužanjak	1945. (poraće)	broj žrtava: nepoznat Hrvatski vojnici i civili likvidirani su i bačeni u jame.	partizani
Gojak	iznad sela Gojak i Munjasi: šuma žvana "Gornja rosulja"	kraj svibnja ili lipanj 1945.	broj žrtava: 60 Žrtve, hrvatski vojnici dopremljeni su u dva kamiona zajedno sa zarobljenim njemačkim vojnicima. Živi su bačeni u bezdan dubok oko 90 metara.	partizani
Hreljin Ogulinski Marković Selo	Gornja Okruglica potok Pečnik	1945. (poraće)	broj žrtava: nepoznat broj žrtava: 50-60 Likvidirani hrvatski vojnici ili civili na lokaciji Vražji prolaz.	partizani
SLUNJ	ul. Kneževa Blagajskih (ranije poznato kao Ivišić Brdo)	do lipnja 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidacije hrvatskih vojnika izvršene su u nekoliko navrata. Tijela su pokopana na mjestu smrti te kasnije vađena i odvažana, odnosno pokopana na nepoznatim mjestima u okolnim šumama. Žrtve koje su ovdje posljednje ubijene, negdje u lipnju 1945. godine ostale su pokopane u tom rovu.	partizani
	groblje	14.11.1942.	broj žrtava: oko 15 Nakon što su spalili javne zgrade u Slunju (školu, crkvu, općinu, sud i dr.) partizani su ubili više civila i likvidirali ih zajedno sa zarobljenim hrvatskim vojnicima. Pokopani su uz samu cestu prema novom groblju. U siječnju 1943. mještani su ekshumirali strijeljane članove obitelji (njih 8) te ih pokopali na tzv. staro groblje, dok su vojnici ostali u istom grobištu.	partizani
	jama Podmiljci između Karlovca i Slunja: Cvjičić Brdo "Kurevčeva pećina"	srpanj 1945. 1945.	broj žrtava: nepoznat broj žrtava: 1 Ubijen domobran doveden iz logora u Jastrebarskom. broj žrtava: 15 Izbjegavajući nasilnu mobilizaciju, civili, mještani okolnih sela	partizani partizani partizani

			skrivaju se u ovu pećinu. Partizani su zapalili ulaz u pećinu i dimom pogođili svih 15 osoba. Žrtve su pokopane u zajedničku jamu u blizini pećine. Par dana kasnije sejjani su iskopali svoje nrtve i pokopali ih na groblju u Slunju i Leđevcu.		partizani
	tzv. "Grobarje"	03.01.1945.	broj žrtava: 6 1961. godine potajno su ekshumirani posmrtni ostaci poginulih i pokopani u obiteljsku grobnicu.		partizani
	vojni poligon	svibanj 1945.	broj žrtava: oko 50 Zarobljeni hrvatski vojnici pogubljeni su u prirodnom bezdanu.		partizani
	šuma Jelvik kod naselja Popovac	1943.-1945.	broj žrtava: 35-50 Vršene su tajne likvidacije zarobljenih hrvatskih vojnika i civila.		partizani
	Novo Selo	travanj 1945.	broj žrtava: 1 U grobištu se nalaze posmrtni ostaci njemačkog vojnika koji je poginuo u borbi s partizanima, prilikom povlačenja njemačke vojske.		partizani
Čamerovac	selo Šajfari-Šajfarov gaj	lipanj 1944.	broj žrtava: 51 Ubijeni su civili, stanovnici okolnih sela i zaselaka.		partizani
Novo Selo	s lijeve strane magistralne ceste Slunj-Pitvička Jezera	travanj 1944.	broj žrtava: 7 Prilikom povlačenja njemačke vojske iz pravca Bihaca u borbi s partizanima poginulo je više njemačkih vojnika. Na ovom prostoru ima više lokacija grobova njemačkih vojnika od čega su za sada poznate dvije: 1. oranica zvana Bogovička (3-6 vojnika) 2. na kraju Novog Sela prema šumi Melnica (1 osoba)		partizani
Podmelnica	Melnica	travanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Prilikom povlačenja hrvatske i njemačke vojske iz pravca Bihaca vođene su borbe s partizanima na ovom području. Na vrhovima šume Melnice nalazi se zajednička grobnica poginulih vojnika sukobljenih strana. U blizini se nalazi još jedna ili više grobnica hrvatskih civila i vojnika.		
Generalski Stol	u blizini naselja Lipa, vrtača u šumi Zalipje	1945. (poraće)	broj žrtava: 1 Poginuo u borbi s partizanima, prilikom povlačenja hrvatske vojske. Mještani ga potajno pokopali u vrtići.		partizani

	Lipa - kod rijeke Dobre	proljeće 1944.	broj žrtava: 8 Zarobljenici, pripadnici ustaške vojske, strijeljani su na mostu preko rijeke Dobre, kod naselja Lipa. Mrtva tijela su izvađena iz vode i pokopana 30-ak metara od rijeke.	partizani
	šuma Dubrava	poraće	broj žrtava: nepoznat Strijeljana jedna cijela generacija đaka, gimnazijalaca, i bačena u jamu.	vlasti FNRJ
Josipdol	Pitomi Javor	1943. i 1944.	broj žrtava: 30 Na ovom mjestu strijeljani su tijekom 1943. i 1944. godine zarobljeni hrvatski vojnici i civili (uglavnom s područja Ogulina, Josipdola i Modruša).	partizani
	Velika Kapela podno šume Sopača	svibanj 1945.	broj žrtava: oko 40 Žrtve su bili pripadnici domobrana koji su nakon izvršenih likvidacija bačeni u jamu zvanu Podšopača.	partizani
	jama Sopača	svibanj ili lipanj 1945.	broj žrtava: 86 Ubijeni su bili hrvatski vojnici, zarobljenici s Križnog puta.	partizani
	kod mjesta		broj žrtava: 22 Strijeljani hrvatski vojnici.	partizani
Krnjak	kod mjesta		broj žrtava: nepoznat	partizani
Budačka Rjeka	Drežnica	1942.	Pogubljeni Hrvati s područja Slunja.	partizani
Rakovica			broj žrtava: 1 Hrvatski vojnici, ustaša, uhvaćen u Desmericama od strane partizana, odveden, ubijen i bačen u jamu u Dragomišlju.	partizani
Vojnić	šuma	1945. (poraće)	broj žrtava: 844 Jedan dio hrvatskih vojnika, zarobljenika s Križnog puta, odvojen je u tzv. 13. bataljun koji je likvidiran u obližnjoj šumi.	partizani
	Kestenovac		broj žrtava: nepoznat	partizani
	kod mjesta		Ubijeni su bili Hrvati s područja Slunja.	partizani
Žakanje	"Jarki"	1945. (poraće)	broj žrtava: 5 Strijeljani su hrvatski vojnici.	partizani

VARAŽDINSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje IVANEC	LOKALITET	VRJEME SMRTI	BROJ ŽRTAVA	POČINTELJI
	Maruševac	1945. (poraće)	broj žrtava: nepoznat Žrtve su zarobljeni hrvatski vojnici, kao i žitelji okolnih sela. Ubijeni su bacani u zajedničke jame u blizini dvorca Ponigratza, uz nekadašnji ribnjak.	partizani
LEPOGLAVA	elsterna	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su domobranci koji su nakon likvidacija bacani u cisternu. Kasnije je taj otvor zabetoniran i stavljena mramorna ploča: "Žrtve fašističkog terora".	partizani (vlasti FNRJ)
	Očura	lipanj ili srpanj 1945.	broj žrtava: 4-6 Strijeљano više osoba. Posmrtni ostaci žrtava ekshumirani su 1995. godine.	vlasti FNRJ
LUDBREG	šuma-Severuš	1944. ili 1945.	broj žrtava: nepoznat Pretpostavlja se da se u ovoj šumi nalaze grobišta više žrtava.	partizani
NOVI MAROF	bolnica	lipanj 1945.	broj žrtava: nepoznat U krugu bolnice ubijeno ili dovezeno mitvo više nepoznatih osoba. (Kasnije su nad tim jamama građeni razni objekti).	vlasti FNRJ
	šuma zvana Srednji brijeg	ljetu 1945.	broj žrtava: oko 18 Tu su likvidirani zatvorenici koji su dopremani iz stare sudske zgrade i iz bolnice u Novom Marofu. Grobište se nalazi s lijeve strane regionalne ceste Mošđencec-Sudovec.	vlasti FNRJ
Mošđencec	šuma zvana Počivala	ljetu 1945.	broj žrtava: 50 Iz bolnice u Novom Marofu odveđeno 49 muškaraca i jedna žena te se pretpostavlja da su likvidirani u ovoj šumi.	partizani
	kod ceste	1945.	broj žrtava: oko 100 Likvidirani Hrvati pokopani su u grabi nedaleko od prvog zavoja, na cesti iz pravca Mošđencec prema Sudovcu.	partizani
	"Šipkova" ili "Horvatićeva šuma"	ljetu 1945.	broj žrtava: nepoznat Svjedoci su vidjeli kolone ljudi koji su dovađani i tu ubijani noževima (sabljama). Žrtve su pokopane na dvije lokacije.	vlasti FNRJ
Paka	šuma Sokolovec	1945.-1946.	broj žrtava: nepoznat	vlasti FNRJ

	šuma Vmeščine			Žrtve su u kamionima dovezene, vezane žicom, skidane do gola i likvidirane (same su sebi, prije toga, morale iskopati grob). Postoji više lokacija masovnih grobnica.	
Podvečvo	šuma Tisavec	ljetno 1945.		broj žrtava: 3 Ubijeni su hrvatski vojnici koji su se, nakon završetka rata, skrivali u šumama.	vlasti FNRJ
Presečno Sudovec	grobje šuma zvana Mostišće	1945. ljetno 1945.		Žrtve su bili sudionici Križnog puta. broj žrtava: oko 70 Žrtve su dovezene u koloni. Ubijene su na više lokacija i plitko pokopane.	vlasti FNRJ vlasti FNRJ
VARAŽDIN	igralište			broj žrtava: nepoznat Petnaest dana ubijani su zarobljenici smješteni na igralištu, najviše mladi ustaše, muslimani.	partizani
	prema Sloveniji	svibanj 1945. (poraze)		broj žrtava: nepoznat Danima strijeljani rami zarobljenici i bacani u jednu "pancer-grabu" koja se nalazi 20-ak kilometara od grada prema Sloveniji.	partizani
	Dravska šuma	svibanj i lipanj 1945.		broj žrtava: nepoznat Zarobljenici su dovažani i ubijani motikama i cijevima. Tijelima žrtava popunjeni su rovovi iskopani na desnoj obali Drave. Žrtve su bacane i u rijeku Dravu.	partizani
	Jalševac	"Josipovo kupalište"		broj žrtava: 83 Strjeljani njemački i hrvatski vojnici te na tom mjestu pokopani.	partizani
	VARAŽDINSKE TOPLICE Leskovac Toplički	šuma Sebrek	jesen 1943.	broj žrtava: oko 80 Zarobljeni hrvatski vojnici (u bitci za Varaždinske Toplice), mučeni su, likvidirani i zakopani u šumi.	partizani
Vrtimovec	Tomimir	1945.		broj žrtava: 1 Likvidiran civil zakopan je pokraj putejka. Rodbina stradalog kasnije je prenijela posmrtnu ostatku u grobnicu u Varaždinskim Toplicama.	partizani
	Beretincec	livada "Sambolov brijeg"	07. do 09. svibnja 1945.	broj žrtava: oko 20 Zarobljeni hrvatski vojnici i civili likvidirani su na jednoj livadi.	partizani

Cestica	Lovrečan	uz cestu Lovrečan-Dubrava Križovljanska	23.06.1946.	broj žrtava: 3 Uhićeni i ubijeni mlađici "križari"	vlasti FNRJ
	Otok Virje		lipanj 1945.	broj žrtava: oko 400 Likvidirani su sudionici Križnog puta, hrvatski vojnici i civili. Zna se za tri lokacije gdje su žrtve pokopane. Podignut je križ u spomen.	vlasti FNRJ
Donji Martijanec		mjesno groblje	1943.-1947.	broj žrtava: oko 30 Nekoliko grobova je obilježeno i podignuti su spomenici, ali tu se nalazi još 10-ak i više grobova koji su uništeni vremenom te reorganizacijom groblja po naredbi lokalnih partijaca. Tom reorganizacijom obuhvaćeno je i nekoliko grobova njemačkih i hrvatskih vojnika te civila koji su likvidirani u sabirnom logoru Martijanec (u dvorcu obitelji Vučetić).	partizani / vlasti FNRJ
		imanje dvorca obitelji Vučetić		broj žrtava: oko 100 Na imanju postoji masovna grobnica njemačkih, ustaških i domobranskih čanika.	partizani
Čikovina		šuma Kozinščak	srpanj 1945.	broj žrtava: 1 Žrtva je civil, ubijen iz vatrenog oružja.	vlasti FNRJ
		kod mjesta	1945. (poraće)	broj žrtava: 1 Pripadnik ustaške vojske mučen je i bačen u jarak (bivše strojničko gnijezdo).	vlasti FNRJ
Rivalno		šuma	1943.	broj žrtava: 2 Likvidirani civili. Grobište se nalazi u šumi prema Gornjem Martijancu.	partizani
		polje izvan naselja	listopad 1943.	broj žrtava: 1 Pod optužbom da je ustaški špijun, žrtva je odmah strjeljana i bačena u odvodni jarak pokraj ceste.	partizani
Vrbanovec		polje uz cestu Varaždin-Koprivnica	1945. (poraće)	broj žrtava: 2 Dva domobrana, izvedena su iz kolone s Križnog puta i ubijena zbog iznemoglosti. Neki mještani ih je na tom mjestu, par dana kasnije, pokopao.	partizani
		povrtnjak	1945. (poraće)	broj žrtava: 3 Njemački vojnici, zatvoreni su u staji, maltretirani i nakon toga	partizani

	uz željezničku prugu Varaždin-Koprivnica	svibanj 1945.	ubijeni lopatama kojima su sami sebi iskopali grob. broj žrtava: 2 Žrtve su domobranci koji su strijeljani nakon par dana mučenja. Posmrtni ostatke jedne od žrtava obitelji je premijela na mjesno groblje u Martijanecu.	partizani
Gornji Knežinec	šuma Kolnjak	lipanj 1945.	broj žrtava: više stotina Tu su likvidirani hrvatski vojnici koji su prošli Križni put do Varaždina te razni varaždinski uglednici i civili iz okolnih sela. Često su zakapani ranjeni i još živi. Pokopani su na 4 lokacije.	vlasti FNRJ
Maruševec	groblje	1945. (porasće)	broj žrtava: 11 Ovdje su pokopani posmrtni ostaci osoba s Križnog puta, koje su likvidirane u dvorcu Pongrac.	vlasti FNRJ
	imanje dvorca grofa Pongraca	lipanj 1945. do proljeća 1946.	broj žrtava: nepoznat Nakon mučenja u tzv. "paradnoj staji" vršene su likvidacije. Postoji niz masovnih i pojedinačnih grobova na imanju. Žrtve su njemački i hrvatski vojnici te civili iz okolice. Tu je ubijen i velik broj ljudi iz logora Kalinovec. Uz lokacije u šumi "Ga)", masovna stratišta su jezero "Ribnjak" (kod pokušaja čišćenja jezera odustalo se zbog ogromne količine kostiju, koje su bagerom izvađene), te livade i šuma "Zastavnikovo". Ispred dvorca postavljen je spomenik žrtvama koje su oko tog dvorca izgubile život.	vlasti FNRJ
Cerje Nebojse	šuma Grabušnica	studenj 1945.	broj žrtava: oko 30 Tijekom mjeseca studenog žrtve su dovezene mrtve, ili polužive, te su kod izvora Dobrće likvidirane i pokopane u plitke grabe.	partizani
Sračinec	"Gajec"	svibanj 1945. (porasće)	broj žrtava: 8 Likvidirani nepoznati civili. 1995. godine groblje je ekshumirano te su žrtve pokopane na mjesnom groblju u Sračincu.	vlasti FNRJ
Trnovec Bartolovečki Zamlaka	"Pitirvički kanal"	svibanj 1945. (porasće)	broj žrtava: oko 20 Tu su dovažani ugledni ljudi (vjerojatno i cijele obitelji), koji su ubijani noževima i još napola živi, bacani u jamu.	partizani

Vidovec				Grub je postojao sve do 1954. godine, kada je tu iskopan regulacijski kanal rijeke Plitvice.		
	Tužno	"Drvarićeva šuma"	29.06.1945.	broj žrtava: oko 50 Među žrtvama su civili, ugledniji ljudi i drugi, vjerojatno dovezeni iz zatvora u Varaždinu. Tu su, vezani žicom, izmasakrirani te pobijeni. Pokopani su nekoliko dana kasnije.		vlasti FNRJ
Visoko		grobje	1945.	broj žrtava: oko 10 Žrtve su hrvatski vojnici koji su izdvojeni iz kolone s Križnog puta i ubijeni kod Brezničkog Huma. Pokopani su, od strane mještana, na groblju u Visokom.		partizani

KOPRIVNIČKO - KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRIJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
ĐURĐEVAC	Vrbine	(poraće)	broj žrtava: nepoznat Likvidirani hrvatski vojnici i civili bačeni su u masovne grobnice.	partizani
	između Đurđevca i Kloštra Podravskeg	svibanj 1945.	broj žrtava: 1 Hrvatski vojnici iznemogao iz kolone s Križnog puta, likvidiran je i pokopan uz cestu.	partizani
	Sobotina Jama	05.03.1944.	broj žrtava: 4 Žrtve su masakrirane i bačene u jamu.	partizani
Sirova Katalena	šuma prema Kloštru Podravskeg	1945. (poraće)	broj žrtava: oko 2000 Pobijena su dva vlaka zarobljenika s Križnog puta.	partizani
	gradska šuma	1945. (poraće)	broj žrtava: nepoznat Veći broj hrvatskih vojnika likvidiran je i bačen u jarak dužine stotinu metara.	partizani
KRIŽEVCI	šuma Župetnica Koruška, Lovrački dom	1945. (poraće)	broj žrtava: oko 50 Hrvatski vojnici likvidirani su tako da su im glave gurnute u	partizani

?

72

BJELOVARSKO - BILOGORSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRIJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
BJELOVAR	Štrankovićeva šuma	svibanj, lipanj i srpanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Dvije masovne grobnice žrtava s Križnog puta koje se nalaze na putu između Bjelovara i sela Trojstvo.	partizani
	šuma u okolici	1945. (poraće)	broj žrtava: nepoznat Masovno likvidirani zarobljeni hrvatski vojnici i civili	partizani
	šuma u oklici	1945. (poraće)	broj žrtava: oko 100 Izdvojeni mladići od 20-ak godina iz logora u vojarni Vojnović te strijeljani.	partizani
	šuma Lug	lipanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Zarobljeni hrvatski vojnici i civili dovođeni su na strijeljanja.	partizani
	šuma Trnkova kod Bilogore	1945. (poraće)	broj žrtava: nepoznat Kamionima dovažani zarobljenici, strijeljani su i pokopani u više grobništa kod rudnika ugljenokopa.	partizani
	poljana	1945. (poraće)	broj žrtava: oko 200 Zarobljenici s Križnog puta.	partizani
	logor	1945. (poraće)	broj žrtava: više stotina Likvidirani i pokopani u grabe koje su za vrijeme rata služile kao skloništa.	partizani
	kod mjesta	svibanj, lipanj i srpanj 1945. 18.05.1944.	broj žrtava: nepoznat Vršene masovne likvidacije zarobljenika s Križnog puta.	partizani
	odvojak Sv. Andrije		broj žrtava: 3 Hrvatski vojnici zarobljeni u Kloštar Ivančiću, te osuđeni na smrt vješanjem. Posmrtni ostaci ekshumirani su 1996. godine i pokopani na groblju u Vrbovečkoj Dubravi.	partizani
	ČAZMA	Udberova šuma	18.05.1944.	broj žrtava: 5 Hrvatski vojnici, nakon jednodnevnog ispitivanja, osuđeni su na smrt strijeljanjem. Posmrtni ostaci ekshumirani su 1996. godine i pokopani na groblju

	gradsko groblje	29.11.1943.	u Vrbovečkoj Dubravi. broj žrtava: nepoznat Hrvatski i njemački vojnici poginuli u bitci za Čazmu pokopani su u zajedničku grobnicu.	partizani
	rijeka Čazma	31.05.1945.	broj žrtava: oko 20 Zarobljenici s Križnog puta ubijani i bacani u rijeku.	partizani
	šuma u okolici grada	1945.	broj žrtava: oko 3000 Zarobljenici s Križnog puta.	partizani
	Samarica - Međno Polje	1945. (poručje)	Likvidirani zarobljenici s Križnog puta. broj žrtava: nepoznat	partizani
Gornji Miklouš	šuma Garjevića - Jelački jarak	proljeće 1945.	Strijeljani zarobljeni hrvatski vojnici i civili. broj žrtava: oko 100	partizani
Grabovnica	šuma zvana Kovačina	prosinac 1943.	Strijeljani zarobljeni hrvatski vojnici i civili. broj žrtava: 22 Strijeljani hrvatski vojnici.	partizani
Opčevac	šuma zvana Potok	jesen 1943.	broj žrtava: oko 60 Zarobljeni pripadnici hrvatske vojske, domobrani, strijeljani su i bačeni u jama.	partizani
Pobjenik	kod mjesta	01.12.1943.	broj žrtava: 124 Likvidirani domobrani (poklani i strijeljani).	partizani.
Suhaja	šuma zvana Suhaja	jesen 1943.	broj žrtava: 4 Strijeljani domobrani.	partizani
	šuma zvana Mala Suhajica	prosinac 1943.	broj žrtava: 42 Strijeljani domobrani.	partizani
	šuma zvana Velika Suhajica	prosinac 1943.	broj žrtava: 62 Strijeljani domobrani.	partizani
DARUVAR	potok Toplica	svibanj, lipanj i srpanj 1945.	Strijeljani domobrani. broj žrtava: oko 80 Uz potok pokopani su likvidirani u Daruvaru (pored željezničkog kolodvora i u staklani) i na drugim mjestima.	partizani
	šuma Ravna nada	1944.	broj žrtava: oko 100 Utlaskom partizana u Daruvar uhićen velik broj civila koji su odvedeni u logor Veliki Bastajl te nakon toga likvidirani.	partizani
GRUBIŠNO POLJE Dijakovac	"Kamena pećina"	06.10.1944.	broj žrtava: 20 Strijeljani pitomci hrvatske vojske.	partizani

Mala Dapčevica	Mikelicev jarak	listopad 1942.	broj žrtava: 3 Civilni odvedeni iz zatvora u Maloj Dapčevici ubijeni su i bačeni u jamu.	partizani
Berek	Kaludrov grob - muški jarak	1945.	broj žrtava: oko 40 Likvidirani hrvatski vojnici i civili.	partizani
Gornja Garešnica	livada	14.09.1943.	broj žrtava: oko 20 Pripadnici hrvatske vojske, zarobljeni u borbi, strijeljani su i pokopani u tri grobne jame.	partizani
Krivaja	kod Samarice	1945. (proljeće)	broj žrtava: nepoznat Vršena masovna strijeljanja zarobljenih vojnika i civila.	partizani
Podgarić	u dvorištu kuće	25.05. i 26.05.1947.	broj žrtava: 4 Uhićeno je četvero članova jedne obitelji, koji su strijeljani u dvorištu obiteljske kuće.	vlasti FNRJ
Ivanska				
Severin	orovački vinogradi	15.08.1943.	broj žrtava: oko 20 Mučeni i strijeljani hrvatski vojnici i civili.	partizani
Šandrovac	Kašljavac		broj žrtava: 5 Prilikom iskopa trase za polaganje priključnog naftovoda 1996. godine pronađene su ljudske kosti. Vještačenje je pokazalo da se radi o kostima stariim 50-ak godina.	
Velika Pisanica	okolica	svibanj, lipanj i srpanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Veći broj ljudi doveden je iz obližnjeg logora i likvidiran.	partizani
Veliki Grđevac	šuma zvana Skrajnja Kovačica	18.06.1944.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani hrvatski vojnici i civili. Smaknuća su djelomično obavljena u samom mjestu, a žrtve sahranjene vjerojatno u jednom dijelu groblja, dok je jedan broj zarobljenika sproveden u selo Zrinska i u zaseoku Brda, u šumi Skrajnja Kovačica, likvidiran i zakopan na nekoliko različitih mjesta. Mjesta pokopa strijeljanih su locirana i obilježena.	partizani
Zrinski Topolovac	grobje	1943. ili početak 1944.	broj žrtava: 24 U tri grobne jame pokopana su 23 domobrana i 1 njemački vojnik.	partizani

PRIMORSKO - GORANSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
BAKAR Krasica	Gumbačeva jama	1943.	broj žrtava: 2 Civilni (supružnici) živi bačeni u jamu.	partizani
CRES Beli	kod mjesta u blizini grada		broj žrtava: nepoznat Likvidirani su hrvatski vojnici i bačeni u jamu. broj žrtava: oko 180 Živi zakopani.	partizani
CRIKVENICA Grižan	Grižan	1945. (poraće)	broj žrtava: nepoznat Žrtve su strijeljane i bačene u jamu.	partizani
	Franovići	1943.	broj žrtava: oko 200 Žrtve su civilni dovedeni s otoka Cres. Ubijeni su kundacima, toljagama, sjekirama i bačeni u prirodnu jamu, koja je ubrzo betonirana.	partizani
	Bribrska šuma - Utikovo	1942. do listopada 1945.	broj žrtava: nepoznat U jamu su bačena tijela ubijenih civila, uglavnom članova obitelji hrvatskih vojnika.	partizani vlasti FNRJ
ČABAR Selo	Sapođe - "Ciglanska ravnica" šuma Rudnik	08.10.1943.	broj žrtava: 14 Strijeljani civilni.	partizani
	Tršće		broj žrtava: 1 Na rubu šume strijeljan je nepoznat njemački vojnik. broj žrtava: nepoznat U jamu su bacani i ubijeni i živi ljudi.	partizani
DELNICE iza vojarnje	iza vojarnje	siječanj 1945.	broj žrtava: oko 10 Žrtve su strijeljane i bačene u jamu.	partizani
	"Ledena jama"	22.04.1942.	broj žrtava: 3 Na predjelu Rudač ubijeni su civilni, uz mučenje ubijeni i bačeni u jamu.	partizani
KASTAV Petehovac	Petehovac u blizini grada		broj žrtava: nepoznat	partizani
		svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat	partizani

KRALJEVICA Bakarac	predio Gubac	jesen 1945.	Grabište ubijenih Tajijana.	vlasti FNRJ
	nogometno igralište	1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirano više osoba, civila.	partizani
Križišće	kod groblja	18.04.1945.	Grabište hrvatskih domobrana.	partizani
		1945.	broj žrtava: oko 100 Likvidirani njemački ratni zarobljenici.	partizani
KRK	pokraj ceste Krk-Vrbnik	20.02.1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani zarobljeni njemački vojnici zajedno s ranjenicima.	partizani
			broj žrtava: 1 Žrtva je likvidirana i zakopana u predjelu Kaučine.	partizani
RAB	pokraj hotela "Imperial"	1945.	broj žrtava: nepoznat Njemački ratni zarobljenici svezani su i zazidani u bunker. Grabište se nalazi nedaleko od hotela "Imperial". 1997. godine, grabište je otkriveno i započeta su antropološka istraživanja.	partizani
	otok Sv. Grgur Sušak	poraće	broj žrtava: nepoznat broj žrtava: nepoznat Na tri lokacije likvidirani njemački zarobljenici.	vlasti FNRJ partizani
RJEKA	Križišće - Mali Dol	1945.	broj žrtava: 1 Jedna žena bačena živa u jamu.	partizani
	Križišće	18.04.1945.	broj žrtava: oko 100 Masovna grobnica u kojoj se nalaze likvidirani njemački vojni zarobljenici.	partizani
	Čopovac	1945.	broj žrtava: 1 Grob njemačkog zarobljenika.	partizani
	Orehovica	od svibnja do rujna 1945.	broj žrtava: nepoznat Strijeljeni zarobljeni domobrani i civili te bačeni u jamu.	vlasti FNRJ
Brod Moravice Donja Dobra Mala Draga	kod Rijeke	1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani zarobljenici i bačeni u jamu.	partizani
	područje Radigonjca		broj žrtava: nepoznat Vršena pogubljenja hrvatskih vojnika i civila.	partizani
	između Male Drage i sela	proljeće 1942.	broj žrtava: 3	partizani

Fužine	Razdrto "Kamenita glavica"	kolovoz 1942.	Civili likvidirani u šumi između ova dva sela. broj žrtava: 1 Civil, odveden iz svoje kuće, ubijen i bačen u špiju na kamenitoj glavici.	partizani
Kostrena	Prezdan jama	od travnja do rujna 1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su uglavnom civili ili zarobljeni hrvatski vojnici. Iz pravca Rjčke i Sušaka danima su tjerane kolone ljudi koje su likvidirane i bačene u jamu. Jama je 1991. godine ograđena i postavljen je drveni križ.	partizani vlasti FNRJ
Matulji	Mučići uz međunarodnu prometnicu Rjčka-Slovenija		broj žrtava: oko 20 Prilikom izvođenja zemljanih radova otkrivene su ljudske kosti. Žrtve su njemački vojnici, a antropološka istraživanja su u tijeku.	partizani
Mrkopalj	Tuk Vojni predio Samara - jama zvana Žilba ili Bezdanica	30.03.1942. i travanj 1942.	broj žrtava: oko 21 Žrtve su civili iz ovoga kraja.	partizani

LIČKO - SENJSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
GOSPIĆ	na ulazu u grad	31.07.1945.	broj žrtava: oko 70 Iz kolone s Križnog puta odvojeni Hrvati (uglavnom Ličani), vezani žicom i mučeni. Ubijani dva po dva i bacani u jamu, koja se nalazi na ulazu u grad.	partizani
	"Matljaskina ograda"	05.04.1945.	broj žrtava: 4 Strijeljana dva časnika NDH i dva civila, te zakopana na desnoj obali rijeke Bogdanice, kraj Kaniškog mosta. Naknadni pokop posmrtnih ostataka žrtava obavljen je 1998. godine na gradskom groblju Sv. Marije Magdalene u Gospiću.	partizani
	šuma zvana Imovina	1945.	broj žrtava: nepoznat	partizani

	Jasikovac		travanj 1945.						partizani
	katoličko groblje		od 04.07. do jeseni 1945.						partizani / vlasti FNRJ
	"Labudovo"		05.04. 1945.						partizani
	Gornja Kaniža		05.04. 1945.						partizani
	livada "Vranića Barica"		travanj 1945.						partizani
	kod mjesta		1945.						partizani
	Vriština		04.04. 1945. i jesen 1945.						partizani / vlasti FNRJ
	Sovrilo		listopad 1943.						partizani
	Marasovka		03.04. 1945.						partizani
	klanac		koncem rata 1945.						partizani
	"Lužanjak"		1945.						partizani
	Sveti Juraj								partizani
	jama zvana Brinjka								partizani
	"Mesićev vršak"		10.03. 1947.						vlasti FNRJ
	Stajnica								

Donji Lapac				28.07. do 04.08. 1941. 1941. ili 1942. 1945.	Likvidiran hrvatski vojnik. broj žrtava: 37 Likvidirani civili bačeni u jamu u Dabinu Vrhu. broj žrtava: 1 Mladić - civil bačen u jamu. broj žrtava: nepoznat Ubijeni njemački zarobljenici zakopani su na 2-3 lokacije.	partizani/četnici partizani partizani
Karlobag	Baške Oštarije	ispred mjesnog groblja		travanj 1943.	broj žrtava: oko 200 Poginuli (u borbi s partizanima) hrvatski vojnici i četnici pokopani su u tzv. "laufgrabe", iza crkve Sv. Elizabete, a ispred seoskog groblja.	partizani
	Ravni Dabar	Kalić, Moštima na Velebitu		03.10.1943. 29.10.1974.	broj žrtava: oko 100 Strijeljani zarobljeni hrvatski vojnici. broj žrtava: 2 Dvojica hrvatskih emigranata ubijena su u akciji policije, na prostoru između Crnog i Ravnog Dabra. Na groblju u Ravnom Dabru podignut grob i spomen-ploča, a ekshumacija i dostojan pokop se pripremaju.	partizani vlasti SFRJ
Pilvička Jezera		Korenica - između Ljubova i Svrčkova sela		1945.	broj žrtava: nepoznat Nakon dolaska partizana u Gospić, hrvatski vojnici i civili odvođeni su na strijeljanja i bacani u jame zvane Golubnjača i Cvijanjuša.	partizani
Vrhovine		"Babin Potok"		1945.	broj osoba: nepoznat Žrtve su civili.	partizani

VIROVITIČKO - PODRAVSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
SLATINA	kod grada	od 04. do 06. travnja 1944.	broj žrtava: 167 Žrtve su zarobljeni vojnici i civili Slatine. Podignuto spomen obilježje "Križ mučenik" na groblju u Slatini.	partizani

gradski vodovod			broj žrtava: nepoznat Kod rezervuara, u obrambenom jarku, prilikom radova na iskopu vodovoda pronađena 2 kostura, a u neposrednoj blizini pronađena jama s većim brojem kostura. Pretpostavlja se da se radi o ratnim žrtvama.		
	Mokro Brdo	(poraće)	broj žrtava: oko 10 Žrtve su civili.		vlasti FNRJ
Sladojevci	Jovarjeka, bunar u šumi	1945.	broj žrtava: 6 Likvidirani hrvatski vojnici.		partizani
	u blizini groblja	1945. (poraće)	broj žrtava: oko 320 Žrtve su zarobljenici s Križnog puta.		vlasti FNRJ
VIROVITICA	gradsko groblje	04. i 05. listopada 1944. travanj 1945.	broj žrtava: oko 150 Likvidirani su zarobljeni hrvatski vojnici i civili.		partizani
	šuma pokraj grada		broj žrtava: nepoznat Pobijeni hrvatski vojnici. Postoji više grobišta.		partizani
	u blizini naselja	05.10.1944.	broj žrtava: 12-25 Strjeljani bolesni hrvatski vojnici i civili iz virovitičke bolnice.		partizani
Čačinci	Slatinski Drenovac	1944. i 1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su civili.		partizani
	zgrada uprave šumarije		broj žrtava: nepoznat Ispod upravne zgrade nalazi se podrum s bunarom u koji su bacana mrtva tijela strijeljanih domobrana.		partizani
Gradina	špija kod Velike Radetine		broj žrtava: nepoznat Na mjestu zvanom "Vrh Kolac" likvidirano više civila.		partizani
	pored mjesnog groblja	1945. i poraće	broj žrtava: 464 Žrtve su dovođene u obližnja zarobljenička prihvatilišta gdje su ispitivane, mučene i likvidirane te naknadno zakopane u masovnu grobnicu pored mjesnog groblja. Ekshumacija posmrtnih ostataka žrtava izvršena je 1998. godine. Žrtve su pokopane u postojećoj grobnicu, uređenu i obnovljenu, a pored nje je sagrađen spomen-krž.		partizani / vlasti FNRJ
	šuma kraj gradine	(poraće)	broj žrtava: nepoznat Ubijeni (zaklani) i bačeni u jamu.		vlasti FNRJ

Subopolje	Pčelić Mala Trupinska	ciglena Radoševac na putu između Pčelića i Pepelana brdo Kruškova	srpanj 1945. od 01. do 31. svibnja 1945.	broj žrtava: oko 400 Likvidirani (masakrirani) zarobljenici s Križnog puta. broj žrtava: 600-700 Likvidirani zarobljeni vojnici (oko 600 domobrana i 30-ak njemačkih vojnika) te bačeni u jamu zvanu Mrtvi jarak. broj žrtava: nepoznat Masovna grobnica nepoznatih osoba.	partizani partizani
Voćin		Slana voda kod mjesta katoličko groblje	1945. 1945.	broj žrtava: oko 200 Likvidirani zarobljeni hrvatski vojnici. broj žrtava: nepoznat Likvidirani zarobljenici iz logora Jorgić pokopani su na rimokatoličkom groblju.	partizani partizani

POŽEŠKO - SLAVONSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
LIPIK	ergela	1945. (poraće)	broj žrtava: nepoznat Postoji više masovnih grobnica.	partizani
PAKRAC	logor ulica Pepe Poljaka	1945. (poraće) 1946.	broj žrtava: oko 40 Umrli zarobljenici bacani su zajedno s ranjenicima u jamu koja se nalazila iza zgrade. broj žrtava: oko 10 Strijeljeni zatvorenici zatvora u Šeovici.	partizani vlasti FNRJ
PLETERNICA	šuma "Vružjak"	od veljače do srpnja 1947.	broj žrtava: nepoznat Grobište nepoznatih osoba nalazi se u šumi između Viškovca i Pleternice.	vlasti FNRJ
POŽEGA	groblje u Valerovu	1945. (poraće)	broj žrtava: nepoznat U improviziranoj bolnici svakodnevno umiralo 3-7 osoba od posjedica Križnog puta te su odvoženi u Valerovac i zakapani kraj groblja.	partizani

šuma Podgrac			broj žrtava: nepoznat Likvidirani zarobljenici dovedeni iz logora u Požegi.	partizani
rijeka Orjjava - kod električne brane	travanj 1945.		broj žrtava: nepoznat Likvidirani ranjenici iz bolnice.	partizani
Babukićeva ulica	travanj 1945.		broj žrtava: 10-20 Ubijeni zarobljeni domobrani i zakopani u vođnjak.	partizani
Domobranska ulica	ljeta 1945.		broj žrtava: oko 200 Jedan dio zarobljenika s Križnog puta dovođen iz Babukićeve ulice te strjeljan u rovovima u Domobranskoj ulici. Poslije rata su na djelu grobišta izgrađeni razni objekti. 1982.-1983. radnici su u kanalizaciji pronašli 6 kostura povezanih žicom, ali su ih ponovno zaprпали. 1992. godine, na mjesto stradanja, postavljena je spomen-ploča.	partizani
Salaš	21.04.1945.		broj žrtava: 8 Žrtve su domobrani poginuli u sukobu s partizanima.	partizani
crkva Sv. Lovre	1945. (poraće)		broj žrtava: 25-30 Nakon arheoloških istraživanja 1993. godine, u blizini ulaza u crkvu, pronađena masovna grobnica hrvatskih vojnika. Posmrtni ostaci su iskopani i pohranjeni u pomoćnu grobnicu, na groblju Sv. Ilje u Požegi.	vlasti FNRJ
židovsko groblje	travanj 1945.		broj žrtava: oko 50 Prilikom napada na grad poginulo više hrvatskih vojnika i civila.	partizani
"Veličanka Glis"	svibanj 1945. i dalje		broj žrtava: nepoznat Po završetku rata stvoren logor Glis za zarobljenike s Križnog puta, gdje su svake noći vršene likvidacije.	partizani
groblje	od svibnja do srpnja 1945.		broj žrtava: nepoznat Žrtve su umrli i strjeljani zarobljenici s Križnog puta.	partizani
Jasikovac	početak lipnja 1945.		broj žrtava: oko 15 Hrvatski vojnici ubijeni u šumi i bačeni u jamu.	partizani
groblje	listopad 1942.		broj žrtava: nepoznat Ubijeni Hrvati, civili.	partizani/četnici
polje Gavrenica	1942.		broj žrtava: 18 Ubijeni Hrvati, civili.	partizani/četnici

Gornji Emovci

Novi Šitnjak

Španovica

	šuma šikara	1942.	broj žrtava: nepoznat Ubljeni Hrvati, civili.	partizani/četnici
Čaglin	Ruševo kod mjesta	travanj 1945.	broj žrtava: oko 25 Žrtve su civili i hrvatski vojnici iz Đakova koji su uhićeni i smješteni u zatvor, odakle su odvedeni u Ruševo i strjeljani.	partizani
Kaptol	Bunar-kaštel	od ožujka 1943. do kraja rata	broj žrtava: nepoznat Po noći hvatani civili i hrvatski vojnici iz okolnih sela te nakon likvidacija bacani u bunar.	partizani
Kutjevo	Bektež šuma zvaha Matavulja	rujan 1944.	broj žrtava: nepoznat Pogubljeno više hrvatskih i njemačkih vojnika i civila. Postoje dvije lokacije grobišta sjeverno od lovačke kuće Dragaljevac.	partizani
Velika	šuma na Papuku	1943.	broj žrtava: 20 Likvidirani domobranci bačeni su u jamu.	partizani

BRODSKO - POSAVSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
NOVA GRADIŠKA	gradsko groblje	1941.-1945.	broj žrtava: 6 Žrtve su hrvatski vojnici i civili likvidirani pored groblja.	partizani
	Psunj	01.07.1945.	broj žrtava: oko 60 Žrtve su zarobljeni hrvatski vojnici i 15-ak njemačkih vojnika koji su likvidirani i zakopani u jamu (zemuniću).	partizani
	"Krujčeva ledina"	25.06.1945.	broj žrtava: 45 Likvidirani zarobljenici Križnog puta.	partizani
	kod Mašića - na vojnoj streljani	1945.	broj žrtava: oko 30 Žrtve su spaljene.	partizani
	između Nove Gradiške i Mašića	1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirana skupina domobranci i bačena u bunker.	partizani
Slavča		1945.	broj žrtava: oko 360	partizani

Prvča	sjeverno od pruge Zagreb - Vinkovci	1945.	Likvidirani domobrani. broj žrtava: nepoznat Strijeljani hrvatski vojnici i civili bačeni u jame koje se nalaze sjeverno od pruge	partizani
		1945.	broj žrtava: nepoznat Strijeljani hrvatski vojnici i civili bačeni u jame koje se nalaze južno od pruge.	partizani
		1945.	broj žrtava: oko 180 Likvidirani domobrani bačeni u jamu uz prugu.	partizani
		1945.	broj žrtava: 14 Žrtve su likvidirane, položene u bunker i zatrpane.	partizani
SLAVONSKI BROD	šuma Dolac	1945.	broj žrtava: 110 Zarobljenici s Križnog puta odvedeni su u zatvor u Slavonski Brod te kasnije strijeljani u šumi Dolac.	partizani
		1945.	broj žrtava: 450-500 Žrtve su likvidirane i zakopane u jame nastale od bombardiranja.	partizani
Podvinje	bunar na brdu	rujan 1946.	broj žrtava: 1 Žrtva je svećenik koji je ubijen i bačen u bunar na brdu.	vlasti FNRJ
Bebrina	Dubočac kod mjesta	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su hrvatski vojnici.	partizani / vlasti FNRJ
Cernik	bunkeri od Cernika do Male	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su hrvatski vojnici i civili koji su, nakon mučenja, likvidirani.	partizani
Nova Kapela	Magić Mala Verguzovac	lipanj i srpanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Svako predvečerje vođeno 16 do 18 osoba na strijeljanje.	vlasti FNRJ
		1944.	broj žrtava: 42 Žrtve su njemački vojnici i domobrani koji su likvidirani i bačeni u jamu pokraj groblja. 1995. godine izvršena je ekshumacija posmrtnih ostataka 12 njemačkih vojnika, dok se pretpostavlja da je u blizini grobnica s još 30 domobrana.	partizani
Okučani	kod crkve Sv. Vida			

Orlovac	Lužani	šuma			Posmrtni ostaci njemačkih vojnika pokopani su na gradskom groblju Mirogoj u Zagrebu.	partizani
Poderkavije	Gornji Slamik	šuma Cernik	kraj svibnja 1945.		broj žrtava: nepoznat Žrtve su hrvatski vojnici (dovažani iz zatvora, većinom bolesni) koji su likvidirani i bačeni u obližnju šumu.	partizani
Rešetari		kod potoka	1945.		broj žrtava: 50 Žrtve su odvedene iz obližnjeg logora i u šumi likvidirane. 1998. godine posmrtni ostaci žrtava su ekshumirani i pokopani u zajedničku grobnicu na groblju Sv. Lovre u Slavonskom Brodu. Grobište je u šumi obilježeno postavljenjem križa. broj žrtava: nepoznat Žrtve su zarobljeni hrvatski vojnici i civili.	partizani

ZADARSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
BENKOVAC	Končarova jama	1946.-1947.	broj žrtava: nepoznat Više osoba likvidirano je i bačeno u jamu koja se nalazi u blizini sela Popovića prema Karinu.	vlasti FNRJ
	između Stankovaca i Budaka	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani stanovnici okolnih područja i bačeni u jame na više lokacija.	partizani
	jama Parčići	1942.	broj žrtava: 2 Surijeljan civil i vojnik.	partizani
Bjelina	jama Parčići	20.04.1944.	broj žrtava: 22 Likvidirani civili.	partizani
	Miranje	1943.	broj žrtava: 1	partizani
Radošincevi	Petrina jama jama Skorobića	1945.	broj žrtava: nepoznat Više osoba bačeno u jamu iznad Vranskog jezera.	partizani

NIN	Vrsi	jama Golubinka	sredina 1945.	broj žrtava: 1 Ustaša živ bačen u jamu.	partizani
	Zaton	jama Čabrinka	1945.	broj žrtava: 40 i više Likvidirani njemački zarobljeni vojnici nedaleko od ceste Obrovac-Gračac.	partizani
OBROVAC	Krupa	manastir	02.08.1941.	broj žrtava: 25 Žrtve su hrvatski vojnici.	četnici/partizani
		iznad tunela Prezid	09.09.1946.	broj žrtava: 30-33 Likvidirani civili nakon mučenja. Pokopani u dvije grobnice.	vlasti FNRJ
PAG	Kolan	južna strana grada	1945.	broj žrtava: nepoznat Masovna grobnica njemačkih vojnika i civila.	partizani
		Gajac	13.05.1945.	broj žrtava: 6 Žrtve su civili.	partizani
ZADAR			1944.-1945.	broj žrtava: oko 350 Likvidirani hrvatski, talijanski i njemački vojnici te bačeni u jamu.	partizani
		groblje	1945.	broj žrtava: 13 Strjeljani civili.	partizani
Gračac		jama zvana Tučić	1943.-1945.	broj žrtava: 5 Likvidirani civili.	partizani
		kod katoličkog groblja	06.02.1945.	broj žrtava: 11 Strjeljani domobrani.	partizani
		Sveti Rok	08.09.1946.	broj žrtava: nepoznat Više osoba strjeljano kod vrha Vrace.	vlasti FNRJ
		Gudura		broj žrtava: 40 i više broj žrtava: nepoznat	četnici
Rudopolje Bruvanjsko	Mazin	prirodna jama		U prirodnu jamu bačeno više osoba.	četnici
		pored crkve Sv. Petra	1945.	broj žrtava: 2 Likvidirani i bačeni u jamu	vlasti FNRJ
Pakoštane	Vrana	kod groblja i crkve; mlinovi i brdo Zvirinae	1941.-1945.	broj žrtava: oko 100 Žrtve su talijanski vojnici i civili.	partizani

Sali	Veli Rat	15.05.1943.	broj žrtava: 15 Strijeljani civilni.	četnici
Zemunik Donji	pokraj sela pokraj piste	08.11.1944.	broj žrtava: 1 Strijeljan.	partizani

OSJEČKO - BARANJSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINTELI
BELI MANASTIR	kod grada	1945. (poraće)	broj žrtava: nepoznat Žrtve su zarobljenici ranjenici s Križnog puta.	partizani
DONJI MIHOLJAC	Vukovarska ulica		broj žrtava: oko 20 1994. godine prilikom građevinskih radova, pronađena je masovna grobnica. Prema procjeni patologa radi se o muškarcima, ženama i djeci. (Tijekom rata ovdje je bio sabirni logor za Židove, a nakon rata zatvor UDB-e)	
ĐAKOVO	gradsko groblje	oko 17.04.1945.	broj žrtava: oko 80 Žrtve su hrvatski i njemački vojnici koji su likvidirani u Velikom parku. Pokopani su u grobnicu iza mrtvačnice. Na groblju postoji više grobnica u koje su sahranjivani hrvatski ili njemački vojnici, ali je obilježje tih grobova nestalo, jer je tadašnja vlast dozvolila na ta mjesta izgradnju novih grobnica i sadnju borova.	partizani
	u gradu		broj žrtava: 4 U podrumu jedne gradske zgrade.	partizani
	šuma Živčana	1945.	broj žrtava: nepoznat U ovoj šumi, zapadno od Dakova, nalazi se više masovnih grobnica Hrvata.	partizani
	Pisak		broj žrtava: 24 U šumi Zokovića strijeljanje su dvije osobe, a na jednoj njivi 22. Žrtve se nalaze u odvojenim jamama.	

Durdanci	šuma Cerik	travanj 1945.	broj žrtava: 30 Žrtve su civili koji su dovedeni iz okolice te likvidirani (poklani).	partizani
NAŠICE	Tri bora	15.04.1945.	broj žrtava: 5 Zarobljeni domobranci, strijeljani su i pokopani u zajedničku grobnicu.	partizani
Zoljan	Crni potok	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su njemački vojnici koji su zakopani na dvije lokacije.	partizani
		sredina 1945.	broj žrtava: 4. 000 - 5. 000 Likvidirano nekoliko tisuća zarobljenih hrvatskih i njemačkih vojnika i civila.	partizani
OSIJEK	logor Volpor	1945.-1946.	Pored grobišta, 1994. godine, izgrađena je spomen-kapela.	vlasti FNRJ
Nemetin	Krčevina (vrtogradi)-Prindl	ljetno 1945.	broj žrtava: nepoznat Masovna grobnica zarobljenika iz logora.	vlasti FNRJ
VALPOVO	gradsko groblje	01.12.1945.- 15.07.1946.	broj žrtava: nepoznat Iz logora na Zelenom polju odvođeni vojnici i civili koji su strijeljani u skupinama po 20.	vlasti FNRJ
Levanjska Varoš	kod male crkve	1943.	broj žrtava: 63 Likvidirani civili i zarobljeni njemački vojnici.	partizani
Petrijevci	groblje	14. i 15. svibnja 1945.	broj žrtava: 7 Likvidirani zarobljeni njemački vojnici.	partizani
Podgorač	dvorac	lipanj 1944.	broj žrtava: oko 300 Ubijeni i strijeljani hrvatski vojnici. Zakapani na više lokacija mjesnog groblja. Na groblju je podignut spomen križ.	partizani
Poganovci	šuma Breza	1945.	broj žrtava: nepoznat U više navrata likvidirani zarobljenici koji su prije likvidacija sami sebi morali iskopati grob.	vlasti FNRJ
Trnava	mjesno groblje	1944.-1945.	broj žrtava: 10 Žrtve su hrvatski vojnici i civili.	partizani
	šuma Kujnjak-Zlatarovac	ljetno 1944.	broj žrtava: 3 Žrtve su dva njemačka vojnika i jedan civil.	partizani.

ŠIBENSKO - KNINSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINTELJI
DRNIŠ	Mirlović Zagora	01.11.1944.	broj žrtava: nepoznat Strijeljani njemački vojnici bačeni su u jamu.	partizani
	jama Golubinka njiva Lemčev dolac	01.05.1943.	broj žrtava: 2-6 Likvidirane dvije civilne osobe i zajedno pokopane. Posmrtni ostaci žrtava prenijeti su na groblje u Konjevrate. Pretpostavlja se da je nedaleko od ove jame još jedna, u kojoj se nalaze 3-4 osobe, ubijene ranije.	partizani
KNIN	Siverić kod mjesta	06.11.1944.	broj žrtava: nepoznat Hrvatski vojnici strijeljani i bačeni u jamu.	partizani
		03.12.1944.	broj žrtava: 12 Uhićeni i osuđeni građani (samo nekima se sudilo) pogubljeni su strijeljanjem. Posmrtni ostaci žrtava, 1966. godine, preneseni su i pokopani pored Novog groblja u Kninu.	partizani
	vrt vojne bolnice	jesen 1944.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani ranjenici njemačke i hrvatske vojske te zakopani u dvije grobne jame.	partizani
	jama Golubinjača	04.06.1941.	broj žrtava: 2 Ubijeni civili.	četnici
	naselja Pađane i Žagranići	prosinac 1944.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani njemački i hrvatski vojnici.	partizani
	Kosovsko polje, Plavšini borići, Kukur na Dinari	(tijekom rata) 26.07.1943.	broj žrtava: oko 1200 Žrtve su likvidirane i bacane u jame. broj žrtava: 14 Hrvatski vojnici koji su se predali, odvedeni su na Dinaru i strijeljani.	četnici partizani
Kninsko Polje kod mjesta	1943. i 1944.	broj žrtava: oko 800	partizani/četnici	

Kovačić	Pržine - Kumčevića glavica	03.12.1944.	Pokopani zajedno hrvatski i njemački vojnici (njemačko vojno groblje). broj žrtava: oko 50 Žrtve su zarobljeni ranjenici hrvatske i njemačke vojske te civili.	partizani
Poljača	Badanj-Podinarje	26.07.1943.	broj žrtava: oko 20 Zarobljeni hrvatski vojnici mučeni i likvidirani te ostavljeni na pašnjaku.	partizani
SKRADIN	između Stankovaca i Budaka	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Civili iz Skradina i okolice odvedeni i likvidirani u jamama u okolici.	partizani / vlasti FNRJ
ŠIBENIK	Ražine kod crkve u šibenskom polju okolica grada	1945. krajem 1944.	broj žrtava: nepoznat U više iskopanih jama likvidirani civili. broj žrtava: 11 Žrtve su civili, ugledni građani Šibenika.	vlasti FNRJ partizani
	staro groblje	prosinac 1944.	broj žrtava: 5 - 10 Predsjednik općine Drmiš osuđen na smrt i strijeljan, zajedno sa još nekolicinom te su svi pokopani izvan zidina starog groblja.	partizani
Dubrava kod Šibenika	jama Golubinka	kraj 1944.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani njemački vojnici nakon ulaska partizana u Šibenik.	partizani
	jama Banovača	27.10.1943.	broj žrtava: 1 Likvidiran civil i bačen u jamu.	partizani
Perković	Vršića jama	05.03.1943.	broj žrtava: 1 Strijeljan civil i bačen u jamu.	ustaše
	jama zvana Gradina	1945. (poraće)	broj žrtava: nepoznat Žrtve su civili Hrvati i Talijani.	vlasti FNRJ
Žirje	Prkrije - Ervenik Donji	siječanj 1944.	broj žrtava: 12 Uhićeni civili iz okolnih sela.	partizani
	kod crkve Sv. Mihovila	1944. i 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani Hrvati, civili.	partizani
Ervenik	kod Ervenika	(tijekom rata)	broj žrtava: 1 Likvidiran hrvatski vojnici i bačen u jamu.	partizani
	jama Bezdanika	studenj 1944.	broj žrtava: 8 Žrtve su Hrvati, civili.	partizani

Padene	Kod mjesta	13.08.1941.	broj žrtava: 2 Žrtve su civili, otac i malodobni sin.	partizani
Kijevo	zaseoci: Cievarići, Jurić i Banjani	1944.	broj žrtava: 13 Žrtve su civili koji su strijeljani ili bacani u goruću štalu.	partizani
Kistanje Biovičino Selo	jama zvana Sladakovići		broj žrtava: nepoznat	
Orlić	Petkušića Draga	07.12.1944.	broj žrtava: oko 30 Nakon ulaska partizana u Knin, uhićeni su vojnici i civili te su nakon saslušanja (bez suđenja) strijeljani i zakopani u jame od bombardiranja.	partizani
Promina	kraške jame u okolici	(tijekom rata)	broj žrtava: nepoznat Žrtve su civili, svećenici, časne sestre, ustaše, domobrani i njemački vojnici.	partizani
Primošten	kraške jame u okolici Bagulinova rupa	(tijekom rata) 1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su civili koji su mučeni i živi bacani u jame te likvidirani. Likvidirani civili iz Primoštena.	partizani vlasti FNRJ
Kruševo	jama zvana Mala selina	(tijekom rata)	broj žrtava: nepoznat Žrtve su civili koji su mučeni i živi bacani u jamu.	partizani
Tisno Dubrava kod Tisnog	jame Golubinke brdo Sopanj	(tijekom rata)	broj žrtava: nepoznat Građani, civili iz Vodica i okolice, mučeni i ubijeni te bačeni u jame, na više lokacija.	partizani

VUKOVARSKO - SRJEMSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINTELJI
VINKOVCI	šuma kod sela Vrbiča	travanj 1945.	broj žrtava: 42 Strijeljeni zarobljeni hrvatski vojnici.	partizani
VUKOVAR	šuma Adica	jesen 1944.	broj žrtava: 30-40 Strijeljeni zarobljeni hrvatski vojnici.	partizani
ŽUPANJA	šuma Rástovica	13.04.1945.	broj žrtava: oko 20 Likvidirani civili.	partizani
Borovo	Krpeš brdo - Rasnica	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su hrvatski vojnici.	partizani
Drenovci	mjesno groblje	15.05.1945.	broj žrtava: oko 30 Žrtve su njemački vojnici.	partizani
Gradište	uz cestu Gradište-Županja	15.04.1945.	broj žrtava: 14 Strijeljeni domobranci.	partizani
Gunja	groblje u Plitinama	20.10.1943.	broj žrtava: 28 Žrtve su domobranci koji su, mučeni i izmasakrirani, zakopani u dvije velike grobnice u sredini groblja u Plitinama. Posmrtni ostaci ekshumirani su i ponovno pokopani u zajedničku grobnicu 1993. godine. Na tom mjestu izgrađeno je spomen-obilježje.	partizani
Nijemci Vinkovački Banovci	Ilača, kod Gospine crkve	prosinac 1945.	broj žrtava: nepoznat Izmasakrirani civili dovoženi su u Ilaču i bačeni u jamu.	partizani
Otok	oranica	1945.	broj žrtava: 10-11 Žrtve su njemački vojnici.	partizani
Tovarnik	"Abelova i Burilova njiva"	08.12.1944.	broj žrtava: 38 Žrtve su ubijeni i strijeljeni vojnici i civili.	partizani
Vrbanja Soljani	"Atar gradište"	travanj, svibanj 1945.	broj žrtava: 35 Žrtve su vojnici i civili.	partizani

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
IMOTSKI Glavina Gornja	Đombuša ili Barakovac, Pionirka, Lisičine, pored duhanske stanice		broj žrtava: nepoznat Žrtve su vojnici i civili.	partizani
	Čikova jama	06.11.1945.	broj žrtava: 2 Posmrtni ostaci jedne od žrtava pronađeni su 1946. godine	vlasti FNRJ
KAŠTELA Kaštel Sućurac	iznad mjesta	1944.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su hrvatski vojnici koji su prošli kroz logor Gripe te su likvidirani na više lokacija.	partizani
	na otoku.	1944.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su domobranci i njemački vojnici.	partizani
KOMIŽA Biševo	jama pored stare ledenice, kod uljare, predio zvan Klačina, sjeverno uz groblje		broj žrtava: nepoznat Žrtve su hrvatski vojnici i civili.	partizani
	Biokovo - jama Lađana	13.07. ili 13.08.1942.	broj žrtava: 2 Žrtve su civili.	partizani
MAKARSKA	Biokovo - jama Čalnjača	10.04.1944.	broj žrtava: 1 Likvidiran civil zbog navodne suradnje s ustašama.	partizani
	Biokovo - Šušina jama, jama Biokovka, jama u Šošćima, jama na Sv. Iliji, jama na Sv. Juri, jama na Borovcu, jama na Gradačkim stinama i jama u Topićima	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su civili.	partizani
OMIŠ	Garma		broj žrtava: 112 Masovna grobnica hrvatskih vojnika. Ekshumacija posmrtnih ostataka izvršena je 1996., a pokopani su na groblju Vrisovci u Omišu.	partizani
	Blato na Cetini		broj žrtava: nepoznat	partizani
	kod mjesta			

Dubrava Nova Sela	brdo Mosor	svibanj 1944.	Likvidirani zarobljenici. broj žrtava: oko 40	partizani	
	jama Golubinka	01.11.1944.	Više masovnih grobnica u kojima su likvidirani civili. broj žrtava: oko 160	partizani	
	jama Bezdanka	20.08.1943.	Likvidirani njemački vojnici. broj žrtava: 11	partizani	
	jama Golubinka	06.04.1941.	Likvidirani domobrani. broj žrtava: 2	partizani	
	Vrdovo	1944. (24.04.1944.)	Likvidirani civili. broj žrtava: 3	partizani	
	jama u Grabu	svibanj 1944.	Likvidirani civili. broj žrtava: 1	partizani	
	na putu prema Glavicama	1945.	Likvidiran pripadnik ustaške vojske. broj žrtava: oko 50	partizani	
	Husina jama, jama Vrtnje	09.04.1944. i 26.10.1944.	Civili (iz sela Han, kod Sinje) strijeljani i bačeni u jamu. broj žrtava: oko 1000	partizani	
	jama na predjelu Visoka	1945.	Likvidirani hrvatski vojnici i civili. broj žrtava: 1	partizani	
	gradsko groblje	1945.	Likvidiran domobran i bačen u jamu. broj žrtava: 27	partizani	
SPLIT	groblje Lovrinac	1943. i 1944.	Likvidirani građani Imotskog. broj žrtava: više stotina	partizani	
	Sustipan	rujan 1943.	Masovna grobnica ubijenih civila, hrvatskih i njemačkih vojnika. broj žrtava: nepoznat	partizani	
	u blizini Novog groblja	svibanj 1945.	Žrtve su hrvatski vojnici i civili. broj žrtava: nepoznat	partizani	
	prema Stobreću	1945.	Žrtve su strijeljane i bačene u jamu. broj žrtava: nepoznat	partizani	
	Mosor-Corina jama	1944.	Žrtve su hrvatski i drugi vojnici koji su na putu od logora u Muću prema Stobreću likvidirani. broj žrtava: 1	partizani	
	Mosor- jama zvana Gajna	12.09.1942.	Likvidiran pripadnik ustaške vojske. broj žrtava: 2	partizani	

Štobroč	Šine - kamenolom	1944. i 1945.	broj žrtava: 10 Likvidirani hrvatski vojnici dovezeni su iz vojarnе na Gričama koja je služila kao tranzitni centar.	partizani
TROGIR	Žrnovnica		broj žrtava: oko 10	vlasti FNRJ
	Zubića jama kod groblja Sv. Ivana	1945.-1948.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani su civili i bivši vojnici NDH.	partizani
VRGORAC	pored Novog groblja	27.02.1945.	broj žrtava: 4 Likvidirani i sahranjeni pored Novog groblja. Posmrtni ostaci žrtava preneseni su (oko 1979. godine) i pokopani na drugom mjestu.	partizani
	Dragijane	28.08.1942.	broj žrtava: oko 50 Likvidirani civili i hrvatski vojnici.	četnici
	Kozica	1942.	broj žrtava: 61 Strijeljni učenici svetečke škole i pokopani na mjestu zvanom Anđeoski grobovi.	partizani
	jama Priska i jama Zečica	1942.	broj žrtava: 7 Likvidirani civili.	partizani
VRLIKA	Otišić		broj žrtava: 23 Žrtve su likvidirane i bačene u jamu.	partizani
	jama zvana Medanjača	1943.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su likvidirane i bačene u jamu.	
Cista Provo	Aržano	1941.	broj žrtava: 8 Žrtve su ubijene na Građini i bačene u jamu na Tjarići.	partizani
	groblje	1941.-1945.	broj žrtava: oko 160 Grobnica poginulih hrvatskih vojnika.	partizani/četnici
Dugopolje	Kotlenice	1944.	broj žrtava: 1 Zarobljeni pripadnik ustaške vojske ubijen je i bačen u jamu.	partizani
	Brštanovo	1943. i 1944.	broj žrtava: 2 Likvidirani su pripadnici ustaške vojske i bačeni u jamu.	partizani
Lečevica	Radošić	studenj 1944.	broj žrtava: nepoznat	partizani

Marina	Blizna Vinišće Vrsine	jama zvana Jaiće predio Lisičine kod mjesta	kolovoz 1943. 1943. 1944. 1943.-1944.	Strijeljeni su pripadnici ustaške vojske i civili te bačeni u jamu. broj žrtava: 1 Civil. broj žrtava: nepoznat Žrtve su likvidirane i bacane u jamu (zajedno sa žrtvama iz Vrsina). broj žrtava: nepoznat Žrtve su likvidirane i bacane u jamu (zajedno sa žrtvama iz Vinišća).	partizani
Muč	Gornje Ogorje	kod mjesta	16.11.1944.	broj žrtava: 35 Likvidirani ustaše.	partizani
Nerežišća	jama zvana Glavaša jama zvana Burinice jama zvana Dobra	1944. ljetu 1945. 23.10.1944.	broj žrtava: 2 Ubijeni civili. broj žrtava: nepoznat Žrtve su njemački vojnici i civili. broj žrtava: 12 Likvidirani ustaše i bačeni u jamu.	partizani partizani partizani partizani	
Otok	Gala	jama zvana Prolog	(poraće)	broj žrtava: 8 Likvidirani hrvatski mladići - civili.	vlasti FNRJ
Podbablje	Kamenmost	između Glavine i Kamenmosta	studen i prosinac 1945.	broj žrtava: 7 Žrtve su ekshumirane i pokopane na groblju Sv. Luke u Kamenmostu.	vlasti FNRJ
Postira	jama zvana Konjska glava Bežmekova jama	1944. 1942.	broj žrtava: 1 Žrtva je ubijena i bačena u jamu. broj žrtava: nepoznat Grupa ustaške mladeži likvidirana i bačena u jamu. Pretpostavlja se da je u istu jamu, tijekom rata, nakon smaknuća bačen veći broj njemačkih zarobljenika.	partizani partizani	
Runovići	pored crkve		broj žrtava: 1 Likvidiran pripadnik ustaške vojske.		
Sečca	jama u Vilinu	18.09.1942. i	broj žrtava: 4	partizani	

		1943.		Tri civila ubijena su 1942., a hrvatski vojnici 1943. godine. Svi su bačeni u jamu.	partizani
		rujan 1944.		broj žrtava: oko 450 Žrtve su njemački zarobljenici koji su, često i živi, bacani u jame (više lokacije).	partizani
Šestanovac	kod mjesta	29.11.1945.		broj žrtava: 3 Likvidirani (izmasakrirani) ustaški vojnici.	partizani
Šolta	jama Rudina	kolovoz i rujan 1943.		broj žrtava: 6 Žrtve su likvidirane i bačene u zajedničku jamu. Na mjestu stradanja, 1998. godine, izgrađeno je spomen-obilježje.	partizani
Trilj	Budimir kod mjesta	ljetu i jesen 1945.		broj žrtava: nepoznat Uhićeni hrvatski vojnici koji su se skrivali po okolnim brdima bacani su živi u jamu.	vlasti FNRJ
	Podi kod mjesta	sredina 1944.		broj žrtava: 102 Likvidirani zarobljeni hrvatski vojnici i civili (nakon bitke kod Aržana 26.-27. svibnja 1944.). Žrtve su ekshumirane.	partizani
	Voštane	1944.		broj žrtava: nepoznat	
Tučepi	Biokovo - jama na Ladanimama			broj žrtava: nepoznat	
Zadvarje	kod mjesta			Likvidirano više osoba.	
Zagvozd	predio zvan Turija	29.11.1945.		broj žrtava: 8 Likvidirani civili bačeni su u jame na dvije lokacije. Ekshumacija posmrtnih ostataka obavljena je 1995. godine. Žrtve su pokopane na mjesnom groblju pored crkve Sv. Jeronima u Biokovskom Novom Mjestu.	vlasti FNRJ
	južna strana ceste Zagvozd - Vrgorac	21.05.1948.		broj žrtava: 4 Likvidirani civili bačeni su u jamu. Ekshumacija posmrtnih ostataka obavljena je 1995. godine. Žrtve su pokopane na mjesnom groblju pored crkve Sv. Jeronima u Biokovskom Novom Mjestu.	vlasti FNRJ
	Šušvarov Dolac - jama Jerkuša	jesen 1944.		broj žrtava: 42	partizani

Biokovsko Selo Krstatice	Sudišće jama zvana Mijorovača kod mjesta	30.09.1943.	Žrtve su hrvatski vojnici i civili. Grobište je obilježeno.	
			broj žrtava: nepoznat	
			broj žrtava: nepoznat	
			broj žrtava: 2 Likvidirani su i bačeni u jamu pripadnici ustaške vojske.	partizani

ISTARSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
BUZET	Miljevo		broj žrtava: nepoznat Hrvatski vojnici bačeni su u jamu.	
LABIN	Vinež		broj žrtava: nepoznat	partizani
PAZIN	Golji	1943.	broj žrtava: nepoznat	partizani
	pokraj kapelice, nedaleko ceste Lupoglav-Semić		Masovna grobnica (žrtve bacane iz kamiona u jamu).	partizani
	pokraj grada		broj žrtava: nepoznat	partizani
	Gradišće - Studenac	1943.	Likvidirani hrvatski i njemački vojnici bačeni su u jamu. broj žrtava: 20	partizani
	Gradišće	11.09.1946.	Žrtve su njemački vojnici stradali u rujnu 1943. Ekshumacija posmrtnih ostataka izvršena je 1993. godine. broj žrtava: 1 Umoren svećenik.	partizani
	u blizini gradskog groblja	rujan 1943.	broj žrtava: nepoznat Masovna grobnica Talijana, Hrvata i Slovenaca	partizani
PULA	Črnovice	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat	partizani
	okolica grada	listopad 1943.	Njemački vojnici. broj žrtava: 12	partizani
Barban	jama Golbinka		Jedna civilna žrtva, a ostale su nepoznate. broj žrtava: 26	partizani
			Žrtve su strijeljane. Od 26 žrtava poznata su 24 imena. Među	partizani

Grožnjan	Završje	groblje Sv. Andrije	20.02.1949.	Žrtvama bilo je 5 žena. broj žrtava: 12 Mladici i djevojke, likvidirani su od UDB-e prilikom pokušaja bijega iz države. Bačeni su i zakopani u zajedničku grobnicu na groblju Sv. Andrije. 1998. godine izgrađeno je spomen-obilježje.	vlasti FNRJ
Lanišće	Brgudac	iznad sela	1943.	broj žrtava: nepoznat Masovna grobnica na tri lokacije iznad sela (žrtve bacane iz kamiona u jamu).	partizani
Marčana		jama Bršljanovka	07.11.1943.	broj žrtava: oko 20 Žrtve su civili. Ekshumacija posmrtnih ostataka žrtava je u tijeku.	partizani
		Piruhova jama	listopad 1944.	broj žrtava: 17 Žrtve su likvidirane i bačene u jamu.	partizani
	Krnica	u blizini mjesta	19.05.1945.	broj žrtava: 1 Likvidiran civil.	partizani
	Pinežići	jama zvana Jama, između Pinežića i Mofardina	1944.	broj žrtava: 1 Likvidiran civil.	partizani
	Rakalj	kraška jama	ljetno 1945.	broj žrtava: nepoznat Strijeljeni njemački vojnici bačeni su u jamu.	vlasti FNRJ
		između sela Rakalj i Krnica	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani italijanski i hrvatski vojnici bačeni su u jamu.	partizani
Pičan		kod mjesta		broj žrtava: nepoznat	
Tinjan		Brečevska jama	1945.	broj žrtava: 1 Civilna žrtva.	partizani
		jama zvana Šurani	rujan i listopad 1943.	broj žrtava: 12 Likvidirano 9 civila i 4 italijanska vojnika.	partizani
Žrnjina	Kringa	jama Kunfin	travanj 1944.	broj žrtava: 1	partizani
		Kangarićeva jama	travanj 1945.	broj žrtava: 5 Jedna civilna žrtva, a ostale su nepoznate.	partizani

DUBROVAČKO - NERETVANSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINTELJI
DUBROVNIK	otok Daksa	25., 26. i 27. listopad 1944. i kasnije 1945.	broj žrtava: više stotina U listopadu 1944., strijeljana su po prijekom sudu 44 civila, ugledna građana Dubrovnika. Do konca 1944. godine izvršeno je još oko 30-ak strijeljanja građana Dubrovnika. 16.05.1945. strijeljan veći broj zatvorenika iz zatvora Rašica. U proljeće 1945., na mjestu današnjeg spomen-obilježja, život je završio veći broj njemačkih vojnika (više od 100). Najveći broj likvidacija izvršen je na mjestu podignutog spomen-obilježja, premda na otoku postoji još niz lokacija gdje su žrtve zakapane.	partizani vlasti FNRJ
	Orsula	19. ili 20.10 1944.	broj žrtava: oko 20 Likvidirani civili.	partizani
	Gornja Dubravka	1944.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su ustaše i jedan njemački vojnik.	partizani
	Otok Jakljan	1941.-1945	broj žrtava: nepoznat Likvidirani hrvatski vojnici, viši njemački časnici, vjerski službenici i drugi civili.	partizani
	Gruda (Vasijeve)	13.06.1944.	broj žrtava: 22 Žrtve su njemački vojnici.	saveznička vojska
	Lapad	13.06.1944.	broj žrtava: 2 Žrtve su saveznički vojnici.	njemačka vojska
		kolovoz 1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su novaci, Makedonci.	vlasti FNRJ
	jama "Vranine"	1943.-1944.	broj žrtava: oko 70 Održano je "javno suđenje" u Veljoj Luci, civilima iz Dubrovnika, Konavala, Pelješca i Stona. Žrtve su likvidirane i bačene u jamu.	partizani
		predio zvan "Ekonomija"	broj žrtava: nepoznat	partizani

METKOVIĆ	grobje Sv. Ivana "Jarće rog"	od 17. do 20. studnog 1944. kolovoz 1944.	Grobje njemačkih vojnika i časnika, poslije rata, poravnano je i pretvoreno u igralište. broj žrtava: 80-100 Noćima je dovažan i strijeljan veći broj civila. broj žrtava: 13 Žrtve su njemački vojnici.	partizani partizani
PLOČE	Plina Jezero Ćulumina na Rupi	02.11.1943.	broj žrtava: 43 Strijeljeni civili (mještani sela Ćulumina) bačeni su u jame na 6 lokacija.	partizani
Vela Luka	jama "Šibalove noge"	listopad 1944.	broj žrtava: 4 Nepoznate žrtve dovezene su brodicom iz Vele Luke, likvidirane i bačene u jamu uz brdo.	partizani
	Šaknja Rat	listopad 1943.	broj žrtava: 1 Svećenik je živ bačen u jamu.	partizani
Blato	jama na Suboticama	1943.	broj žrtava: 1 Žrtva je civil.	partizani
	jama na Paklenicama	16.08.1943.	broj žrtava: 4 Likvidirani su civili (živi bačeni u jamu).	partizani
	Blatsko grobje	1943., 1944.	broj žrtava: oko 150 Strijeljeni su civili i njemački vojnici.	partizani
Lastovo	više jama		broj žrtava: nepoznat Likvidirani su civili, svećenici i hrvatski vojnici.	partizani
Lumbarda	jama zvana "Bultina"	1945.	broj žrtava: nepoznat Strijeljeni su civili (s Peješca, Stona, Lumbarde) i veći broj zarobljenih njemačkih i drugih vojnika.	partizani

MEĐIMURSKA ŽUPANIJA

GRAD OPĆINA / Naselje ČAKOVEC	LOKALITET	VRIJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
	park	1945.	broj žrtava: nepoznat Strijeljeno je više osoba.	vlasti FNRIJ

	rukavci rijeke Drave	proljeće i ljeto 1945.	broj žrtava: 20-30 Žrtve su strijeljane i dovezene kamionima u ovo stratište.	vlasti FNRJ
Nedeljišće Gornji Hraščan	uz nasip	lipanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su zarobljenici Križnog puta.	vlasti FNRJ
Štrigova	"Repova jama"	17.03.1947.	broj žrtava: 20 (i više) Žrtve su civili koji su ubijeni u zatvoru.	vlasti FNRJ

Republika Bosna i Hercegovina

GRAD OPĆINA /Naselje	LOKALITET	VRJEME SMRTI	ŽRTVE	POČINITELJI
Banja Luka	tvrdava "Kastej"		broj žrtava: nepoznat Likvidirani zarobljenici iz hrvatske vojske.	
	bunar na željezničkoj postaji u Blagaju Krupa na Vrbasu	zima 1941.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani domobranci.	partizani
Bihać	Barića pećina	(poraće)	broj žrtava: 60 Zarobljeni domobranci ubijani su sjekirom i bačeni u jamu.	partizani / četnici
Bosanski Brod		1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani Hrvati.	vlasti FNRJ
		1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su hrvatski vojnici, dovedeni iz brodskih logora, likvidirani i pokapani u lame kod mjesta Grede.	partizani / vlasti FNRJ
		1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su hrvatski vojnici zakopani u krateru zrakoplovnih bombi.	partizani / vlasti FNRJ
Novo Selo	mjesno groblje	1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani hrvatski vojnici.	partizani
Bosanska Gradiška	"Ustaška jaruga"	lipanj 1945.	broj žrtava: 3 Likvidirani su domobranci.	partizani
	kod tekstilne tvornice	lipanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani domobranci bačeni su u jamu.	partizani

				Žrtve su ubijane hladnim i vatrenim oružjem te bacane u jame na tom području. broj žrtava: nepoznat Likvidirani su zarobljenici, pripadnici hrvatske vojske iz logora u Požezi.	partizani
	šuma u Donjim Podgorcima		lipanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani su civili i pripadnici hrvatske vojske.	partizani / vlasti FNRJ
Bosanski Petrovac	na teritoriju Gornjih Podgradaca		02. 07. 1941.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani su civili.	četnici
	župa Krnjeuša				
Brčko	rijeka Sava	od travnja do sredine svibnja 1945.		broj žrtava: nepoznat Žrtve su (pripadnici hrvatske vojske) ukravane na skelu, ubijene maljevima i bačene u Savu.	vlasti FNRJ
	na desnoj obali Save	od travnja do kraja listopada 1945.		broj žrtava: nepoznat Žrtve su strijeljane i bačene u Savu.	vlasti FNRJ
	Ilića pustara	od travnja do kraja listopada 1945.		broj žrtava: nepoznat Likvidirani su povratnici s Križnog puta.	vlasti FNRJ
Bosansko Grahovo	jama	1941.		broj žrtava: 25 Žrtve su civili koji su, zavezani žicom živi bačeni u jamu.	četnici
Čapljina		prosinac 1941.		broj žrtava: nepoznat Likvidirano muslimansko i hrvatsko pučanstvo.	četnici
	kod crkve			broj žrtava: oko 200 Likvidirani su civili.	
	mjesno groblje			broj žrtava: 2 Likvidirana dva njemačka vojnika i pokopana na mjesnom groblju.	
Gabela		1945.		broj žrtava: nepoznat Nekoliko njemačkih vojnika zazidano je živo 100 m od bivše željezničke postaje.	vlasti FNRJ
Sjekose		1942. - 1945.		broj žrtava: 18 Likvidirani su pripadnici hrvatske vojske.	četnici
Čelinač	Javorani: šuma Gredine	1942. - 1945.		broj žrtava: oko 80 Likvidirani su pripadnici hrvatske vojske.	četnici
	Memići	1942. - 1945.		broj žrtava: oko 80 Likvidirani su pripadnici hrvatske vojske.	četnici

Drvar	Drvar selo	Tiševo logor "Kamenica"	svibanj 1945. 27.07.1941.	broj žrtava: oko 300 Likvidirani hrvatski vojnici. broj žrtava: 1 Likvidiran Hrvat, civil. broj žrtava: nepoznat Likvidirani su bili civili Hrvati (katolici i muslimani). broj žrtava: nepoznat Likvidirano je hrvatsko pučanstvo (katoličko i muslimansko). broj žrtava: nepoznat Žrtve su vojnici i civili. broj žrtava: 364 Likvidirani Hrvati (katolici i muslimani) i Nijemci. Na svakom drvetu bila je pločica s imenom, prezimenom, godinom rođenja i državom iz koje je pokopana osoba. Pločice su skinute.	partizani četnici četnici četnici partizani partizani
Foča		Foča	prosinac 1941. prosinac 1941.		
Goražde					
Han Pijesak		Han Pijesak Han Pijesak - pod drvećem	kolovoz 1945.		partizani
Kalinovik			prosinac 1941.	broj žrtava: nepoznat Pokolj hrvatskog pučanstva (katoličkog i muslimanskog). broj žrtava: nepoznat Više osoba likvidirano je i bačeno u jamu. broj žrtava: nepoznat Žrtve su ubijene i zabetonirane u jami.	četnici 1941.- četnici 1942.-partizani
Ključ		Bravsko	1941. - 1942.		
Kiseljak		mjesto			
Kupres		jama "Turjača" Zamaglina	16. 03. 1943. (poraće)	broj žrtava: 1 Likvidiran civil (Hrvat) u Zamaglinama i bačen u jamu. broj žrtava: oko 500 Likvidirani domobranci koji su dovedeni iz logora u Požezi. broj žrtava: nepoznat Po prijekom vojnom sudu više pripadnika ustaške vojske osuđeno je na smrt i bačeno u masovnu grobnicu. broj žrtava: 6 Strijeljeni vojnici i civili. broj žrtava: nepoznat Zarobljenici su bili prisiljeni iskopati veliku jamu u koju su nakon strijeljanja bačeni i zatrpani. broj žrtava: 1	četnici partizani / vlasti FNRR partizani partizani
Livno		katolička crkva župna crkva jama u okolici	od 05. do 08. kolovoza 1942. 09. 08. 1942. 1942.		partizani partizani
Luč			16.12.1943.		njemačka vojska

Ljubinje	jama "Jagodnjača"	16.06.1941.	Likvidiran civil, Hrvat. broj žrtava: 1 Likvidiran Hrvat, civil.	četnici
Varduša	jama "Varduša"	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su vojnici dovažani u kolonama iz Mostara i drugih mjesta te ubijeni i bačeni u jamu.	vlasti FNRJ
	centar	početak studenog 1944.	broj žrtava: oko 40 Likvidirani su civili i bačeni u rovove (više grobišta).	partizani
Ljubuški	šuma Kruševica	1945.	broj žrtava: 1 Hrvatski vojnik uhvaćen je u zasjedi i likvidiran.	partizani
Mostar	Sjeverni logor	(poraće)	broj žrtava: oko 30 Svake noći bilo je izvedeno oko 50-60 civila (Hrvata iz Hercegovine), koji su likvidirani.	vlasti FNRJ
	jama kod Bijelog polja	09. 07. 1945.	broj žrtava: 153 Likvidirani su zarobljenici iz logora "Čelovina" u Mostaru te bačeni u jamu.	vlasti FNRJ
Nevesinje	Ilići	11.04.1941.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su civili.	četnici
		1943.	broj žrtava: 1 Likvidiran je pripadnik hrvatske vojske.	četnici
Udrežnje		1945.	broj žrtava: 1 Žrtva je hrvatski domobran.	partizani
			broj žrtava: 18 Likvidirani su njemački vojnici i bačeni u jamu.	partizani
Neum	Banja, jama "Trogrla"		broj žrtava: 45 Likvidirani njemački vojnici bačeni su u jamu.	partizani
	Vukov Klanac		broj žrtava: 2 Likvidirana dva njemačka vojnika pokopana su u Vodenom Dolu kod Vukova Klanca.	partizani
Brestica			broj žrtava: nepoznat Likvidirane njemačke vojnike mještani su pokopali na više lokacija u selu ili ih stavljali u škrpe.	partizani
Brštanica				partizani

Rosulje			broj žrtava: 30 -40 Žrtve su njemački vojnici koji su ubijeni i zapaljeni. Pokopani su u mjestu Gornje Hraštno.	partizani
Srijetež			broj žrtava: 3 Likvidirani su njemački vojnici.	partizani
Podravci Donji	iznad crkve u šumi	lipanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su bili zatvorenici logora iz Požege (pripadnici Hrvatske vojske i civili) koji su sprovedeni u Podravec Donje, strijeljani (žicom vezanih ruku dvoje po dvoje) na dolu i bačeni u jamu. Nakon toga pozvani su mještani iz sela da obore drva na mrtva tijela. Žrtve nisu zatrpavane zemljom.	partizani / vlasti FNRJ
Prijedor	na obroncima Kozare u selima Božići, Pašinač, Miljakovac, Glavica i Čirkin polje.	15.05.1942.	broj žrtava: oko 700 Masovno likvidirani civili.	partizani
Projavor			broj žrtava: oko 600 Likvidirani hrvatski vojnici u šumi.	
Rama		listopad 1942.	broj žrtava: nepoznat Izvršen je pokolj civila iz toga kraja.	četnici
Ravno		24.09.1943.	broj žrtava: 20	partizani
Rogatica	kotar Rogatica	od travnja 1941. do 18.06.1944.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani su Hrvati, civili.	četnici
Sanski Most	Sanski Most - katoličko groblje	1945.	broj žrtava: oko 80 Likvidirani su pripadnici hrvatske vojske.	partizani
Sarajevo	Sarajevsko polje	lipanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani su civili i pripadnici hrvatske vojske (koji su predhodno bili zatvoreni u tadašnjoj "Filipovićevoj kasami").	vlasti FNRJ
Iliđa	između Butmira i Kasindola	svibanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani su zarobljenici.	partizani
	Donji Poplat	1945.	broj žrtava: nepoznat Ubijeni povratnici s Križnog puta (Hrvati) iz jugoistočne i zapadne Hercegovine te bačeni u jamu u Drenovačkoj vali.	partizani
Stolac	Donji Poplat - Kalac	ljetu 1945.	broj žrtava: oko 10 Zatvorenici (Hrvati) ubijeni su i bačeni u jamu koja se nalazi na	partizani

			sjevernoj padini brda Marića iznad naselja Bovan. broj žrtava: 1 Likvidiran civil i bačen u jamu pokraj pješačke staze što vodi od Poplate do Drenovca. broj žrtava: nepoznat Žrtve (civilni) obješene i potom bačene u jamu. broj žrtava: nepoznat Likvidirani Hrvati bačeni su u jamu koja se nalazi na lijevoj strani puta Stolac - Krusovo.	29. 04. 1942. proljeće 1945.	četnici partizani partizani
	Donji Poplat - jama Kamaj		broj žrtava: 1 Likvidirani je pripadnik Hrvatske vojske. Žrtva je ubijena u Sloveniji, dovedena u Stolac gdje je zatvorena bez sudeња i na Poplatu strjeljama te bačena u jamu. broj žrtava: oko 10 Likvidirano 6 civila i nekoliko partizana.	1945.	vlasti FNRJ
	Donji Poplat - jama Lokvičevine		broj žrtava: 1 Likvidirani je pripadnik Hrvatske vojske. Žrtva je ubijena u Sloveniji, dovedena u Stolac gdje je zatvorena bez sudeња i na Poplatu strjeljama te bačena u jamu. broj žrtava: oko 10 Likvidirano 6 civila i nekoliko partizana.	22. 09. 1942.	partizani
	Poplat		broj žrtava: 1 Likvidirani je pripadnik Hrvatske vojske. Žrtva je ubijena u Sloveniji, dovedena u Stolac gdje je zatvorena bez sudeња i na Poplatu strjeljama te bačena u jamu. broj žrtava: oko 10 Likvidirano 6 civila i nekoliko partizana.	23. 04. 1942.	partizani
	Trijebanj - jama "Gobjubinka"		broj žrtava: 1 Likvidirani je pripadnik Hrvatske vojske. Žrtva je ubijena u Sloveniji, dovedena u Stolac gdje je zatvorena bez sudeња i na Poplatu strjeljama te bačena u jamu. broj žrtava: oko 10 Likvidirano 6 civila i nekoliko partizana.		partizani
	jama "Kameni obor"		broj žrtava: 1 Likvidirani je pripadnik Hrvatske vojske. Žrtva je ubijena u Sloveniji, dovedena u Stolac gdje je zatvorena bez sudeња i na Poplatu strjeljama te bačena u jamu. broj žrtava: oko 10 Likvidirano 6 civila i nekoliko partizana.		partizani
	njiva Rore		broj žrtava: 1 Likvidirani je pripadnik Hrvatske vojske. Žrtva je ubijena u Sloveniji, dovedena u Stolac gdje je zatvorena bez sudeња i na Poplatu strjeljama te bačena u jamu. broj žrtava: oko 10 Likvidirano 6 civila i nekoliko partizana.		partizani
	Stolačka bolnica		broj žrtava: 12 Likvidirani su njemački vojnici.		partizani
	jama u mjestu Ljubuša		broj žrtava: 1 Likvidirani su njemački vojnici.	15. 06. 1944.	partizani
	Travnik		broj žrtava: nepoznat Likvidirani pripadnici hrvatske vojske s ranjenicima i civilima.	oko 22. 10. 1944.	partizani
	Gornji Koritani		broj žrtava: 10 mjesnom groblju u zajedničku grobnicu. broj žrtava: nepoznat Likvidirani su hrvatski vojnici.	prosinac 1941. 1945. ili 1946.	četnici vlasti FNRJ
	jama		broj žrtava: nepoznat Likvidirani Hrvati iz sela u okolici Gabele, Čapljine, Čitlika, Mostara koji su bili zatvoreni u mostarskim logorima.	od 20. do 22. svibnja 1945.	vlasti FNRJ
	trebinjska šuma		broj žrtava: 1	10. 02. 1942.	četnici
	Slivnica "Gupčeva jama"				
	Glavska				

	Rupni Do			Likvidiran civil. broj žrtava: 7 Likvidirani bratři (2) i civilni (5). Tri žrtve su pokopane na Rupnom Dolu.	partizani
Vlasenica	Bišina	jama "Novakuša"	oko 24. 09. 1943.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani zarobljeni hrvatski i njemački vojnici iz mostarskih logora.	vlasti FNRJ
Zenica		tvornica	1945. 1950. 1945.	broj žrtava: nepoznat Likvidirani su bili pripadnici hrvatske vojske. Posmrtni ostaci žrtava iskopani su pri kopanju temelja tvornice, te su nakon otkrivanja, odvezeni na smetlište.	partizani

Republika Slovenija

Najveća masovna stratišta iz II. svjetskog rata, hrvatskih vojnika i civila, nalaze se u Republici Sloveniji.

Društvo za uređenje zamočenih grobov objavilo je 1998. godine knjigu pod naslovom "Slovenija - zamočani grobovi in njihove žrtve: 1941-1948". U njoj su prikazana sva veća masovna stratišta u Republici Sloveniji. Pored navedenog Komisija raspolaže i drugim izvorima o masovnim grobištima u Republici Sloveniji.

Kako je najveći broj Hrvata, sudionika Križnog puta, smrtno stradao na području današnje Republike Slovenije (po slovenskim procjenama oko 190.000 žrtava), to je Komisija dala niz poticaja da se pitanja otkrivanja, istraživanja i održavanja grobova i grobišta hrvatskih državljana u Republici Sloveniji urede međudržavnim sporazumom.

Dravograd	kod Dravograda	1945.	Grobište hrvatskih domobrana. broj žrtava: oko 100 Likvidirano oko 100 hrvatskih vojnika i 2 civila.	partizani
	Dravograd - Maribor	1945.	broj žrtava: 35 - 45 Na putu Dravograd-Maribor zaklani su ustaški vojnici.	partizani
	Prevalje	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su hrvatski vojnici. Grobište se nalazi kod križanja ceste iz Prevalja u Mežicu, kraj poluirazušene crkve.	partizani
	Črna	1945.	broj žrtava: nepoznat Masovna strijeljanja hrvatskih vojnika.	partizani
	kod željezničkog mosta	1945.	broj žrtava: nepoznat Vjerojatno postoje dva stratišta s većim brojem žrtava s Križnog puta.	partizani
	Marno	1945.	broj žrtava: nepoznat Na četiri lokacije, lijevo i desno iza kapelice i iza motela "Marno" nalaze se jame gdje su bačeni likvidirani civili i vojnici.	partizani
	rudnik na Novom Dolu	1945.	broj žrtava: nepoznat Zapušten rudnik Robier. Višene su masovne likvidacije hrvatskih vojnika i civila..	partizani
	Rajska dolina		broj žrtava: 40 obitelji Na mjestu sadašnjeg skijašista pobijeno 40 obitelji.	
	brdo Jelenca	1945.	broj žrtava: nepoznat Masovno stratište. Žrtve su civili koji su pokopani nakon 3 do 4 dana od pogubljenja. Grobište se nalazi pod brdom Jelencu.	partizani
	Zelena Jama	1945. i 1946.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su vojni zarobljenici.	partizani / vlasti FNRJ
Ilirska Bistrica	rudnik Hrastnik	1945.	broj žrtava: nepoznat U napuštenom rudniku izvršen je pokolj zarobljenih hrvatskih vojnika. Rudnik je zatim miniran.	partizani
	kod Sušaka	1945. 1946.	broj žrtava: nepoznat U napuštenim rudnicima žrtve su zatvarali još žive.	partizani / vlasti FNRJ
Kamnik	kod Kamnika	1945.	broj žrtava: nepoznat	partizani

Kočevje	šuma Kočevski rog	25.05.1945.	Strijeljani su zarobljeni vojnici i civili s Križnog puta. broj žrtava: nepoznat Masovne likvidacije. Žrtve su zarobljeni hrvatski i drugi vojnici te civili. Postoje najmanje 3 velika stratišta. Najveće je kod spaljene pilane. Žrtve su dovažane iz Sv. Vida kraj Ljubljane, Kranja, Jesenica i dr.	partizani / vlasti FNRJ
	na kraju ulice Talcev	18.05.1945.	broj žrtava: oko 200 Zarobljeni hrvatski vojnici dovezeni su iz Kranja u šumu. Ubijeni su u skupinama po 50 osoba.	partizani
Kranj	Kostanjeviča na Krki	lipanj 1945.	broj žrtava: nepoznat Na rubu Krakovske šume, 200 m od ceste Čatež-Kostanjeviča-Novo Mesto, najmanje je 10 masovnih grobišta.	partizani
	uzletište između Krškog - Cerklja i Kostanjevice	1945.	broj žrtava: nepoznat Zarobljenici su utjerani u podzemna skladišta zrakoplovnih bombi i eksplozivom zatrpani. Preostali zarobljenici strijeljani su i zatrpani u strelnjake i protutenkovske järke.	partizani
Kostanjeviča	Žandovnik	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su zarobljeni hrvatski vojnici i civili.	partizani
	kod Krškog	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su zarobljeni hrvatski vojnici i civili.	partizani
	Sajevce - Krakovska šuma	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su zarobljeni hrvatski vojnici i civili.	partizani
	Kostanjeviča - Krakovska šuma	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su zarobljeni hrvatski vojnici i civili. Sedam jama. Grobište je obilježeno križem.	partizani
	njemački bunker kraj kapelice	1945.	broj žrtava: nepoznat U bunker zazidani živi ljudi.	partizani
Laško	Željeznička postaja Blanca između Krškog i Zidanog Mosta	1945.	broj žrtava: nepoznat U protutenkovske rovove bacani su zarobljenici s Križnog puta.	partizani
	kod mosta preko rijeke Krško (brdo prema Celju)	1945.	broj žrtava: nepoznat U bivšim skladištima benzina partizani su zatvorili rupe i minirali ulaz u kojem se nalazilo više osoba.	partizani
	između Rimskih toplica i Zidanog	1945.	broj žrtava: nepoznat	partizani

Mosta	Radeče	1945.	Zarobljenici s Križnog puta, zaklinani su i zatrpani u jarak. broj žrtava: nepoznat	partizani
	rudnik	1945.	Izvan grada, strijeljani su hrvatski civili s Križnog puta. broj žrtava: nepoznat	partizani
Zidani Most	Rimske Toplice	1945.	U 100 m duboko okno rudnika pobacani su zarobljeni vojnici i civili, uglavnom Hrvati. broj žrtava: nepoznat	partizani
	kod Zidanog Mosta	1945.	Žrtve su sudionici Križnog puta likvidirani i bačeni u jarak. broj žrtava: nepoznat	partizani
Ljubljana	kod Podutka	1945.	Žrtve su hrvatski vojnici i civili s Križnog puta. broj žrtava: nepoznat	partizani
	logor Sv. Vid - bivša biskupska gimnazija	1945.	broj žrtava: nepoznat	partizani
Bežigrad	Šuma Gaj	1945.	Žrtve su zarobljeni hrvatski vojnici i civili. broj žrtava: nepoznat	partizani
	Logatec	1945.	Žrtve su zarobljeni hrvatski vojnici i civili s Križnog puta. broj žrtava: nepoznat	partizani
Maribor	Tezno	1945.	Žrtve su zarobljeni hrvatski vojnici i civili s Križnog puta. broj žrtava: nepoznat	partizani
	rijeka Drava	1945.	Posmrtni ostaci žrtava pronađeni su, 1999. godine, prilikom početka izgradnje dijela autoceste Ljubljana-Maribor, u blizini mjesta Bohovo. Ekshumirano je 1179 žrtava koje su pokopane na mariborskom groblju Dobrava. broj žrtava: nepoznat	partizani
	iznad sela Ruše - u blizini crkvice na padinama Pohorja	1945.	Ranjenici su ubijani željeznim šipkama i bacani u rijeku. broj žrtava: nepoznat	partizani
	pećine ili rudnici	1945.	Žrtve su zarobljeni domobranci, žene i djeca koji su kamionima odvažani na stratište te strijeljani i pokopani na padini u blizini crkvice. broj žrtava: nepoznat	partizani
	šuma kod ceste Čatež-	1945.	Zarobljeni časnici hrvatske vojske zajedno su povezani žicom i u pećinama ili rudnicima minirani. broj žrtava: nepoznat	partizani

	Kostanjevica - Novo Mesto				Ovdje se nalazi najmanje 10 masovnih grobnica. Među žrtvama su i djeca koja su ubijena pri povlačenju.	
Novo Mesto	Presečno	srpanj 1943.			broj žrtava: nepoznat Strijeljani i masakrirani njemački vojnici.	partizani
Postojna	Postojna	1945.			broj žrtava: nepoznat Masovna strjeljanja hrvatskih zarobljenika i talijanske vojske. Svaka tri do četiri dana likvidirano je po 20-ak vojnika.	partizani
Radovljica	kod Radovljica	1945.			broj žrtava: 10 Časnici hrvatske vojske iz vlaka su izvedeni u šumu, opljačkani i likvidirani.	partizani
Sevnica	Radovljica	1945.			broj žrtava: nepoznat Žrtve su zarobljeni hrvatski vojnici i civili s Križnog puta.	partizani
	logor Sevnica - na izlazu iz Sevnice između željezničke pruge i Save	1945.			broj žrtava: nepoznat Strijeljani domobrani i civili nakon što su zatvoreni u jednu baraku. Ostalih 30 zarobljenika odvedeno je u logor Prečko. Žrtve su ubijene između željezničke pruge i Save te na istom mjestu pokopane.	partizani
	Huda Luknja	1945.			broj žrtava: nepoznat U 10 masovnih grobnica likvidirani su hrvatski vojnici i civili s Križnog puta.	partizani
	logor Teharje	1945.			broj žrtava: nepoznat Tranzitni zarobljenički logor bio je između mjesta Teharje i sela Slance. Žrtve su likvidirane u šumi.	partizani
	Golovec (sajmište)	1945.			broj žrtava: nepoznat Žrtve su hrvatski vojnici i civili s Križnog puta.	
	obala rijeke Loznice	1945.			broj žrtava: nepoznat Žrtve su uglavnom civili s Križnog puta (među njima žene i djeca). Sami su morali kopati velike grobove u koje su bacani.	partizani
	od Jošiova Mlina na sjever prema Medlovu	1945.			broj žrtava: nepoznat Žrtve su sudionici Križnog puta. Zakopani su u jame koje su bile skladišta strjeljiva (4 grobišta).	partizani

	Teharski Tabor, Hudinjo, Golovec, Novo Vas, plato Mlinarjev Janez, kod Majdičeva Dvorca	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su hrvatski vojnici i civili s Križnog puta.	partizani
Slovenj Gradec	20-ak lokacija u okolici grada	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su hrvatski vojnici i civili s Križnog puta.	partizani
Škofja Loka	šume u okolici	1945.	broj žrtava: nepoznat Na više lokacija likvidirani su su hrvatski vojnici i civili s Križnog puta.	partizani
Šmarje pri Jelšah	napušteni rudnik Bristovica	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su likvidirane i zatvorene u napušteni rudnik.	partizani
Trilčno	na obali rijeke Sutle	1945.	broj žrtava: oko 300 Likvidirani hrvatski vojnici i civili s Križnog puta.	partizani
Velenje	Gorice nad Šoštanjem	1945.	broj žrtava: 27 Žrtve su Slovenci, Hrvati i Nijemci.	partizani / vlasti FNRJ
Trbovlje	Trbovlje	1945.	broj žrtava: nepoznat Žrtve su sudionici Križnog puta.	partizani

Prije svega, potrebno je u ovom Izvješ u naglasiti da su antropološka istraživanja grobišta te obilježavanje stratišta i naknadni pokop posmrtnih ostataka dugotrajan, skup i nadasve odgovoran posao, tako da je Komisija pristupala ovim istraživanjima samo gdje je to bilo nužno, odnosno gdje su se temeljito obavile pripreme.

Pored nedostatka financijskih sredstava, najveći i problem u radu Komisije na ovom području bio je i jest: nepostojanje prostora - lokacije ili više lokacija koje bi se uredile kao zajedničko groblje te kamo bi se prenosili i dostojno pokopali posmrtni ostaci žrtava iz masovnih grobišta.

Informacije o masovnim grobištima počele su pristizati u Komisiju već početkom 1992. godine. Do kraja 1992. godine prikupljena su, provjeravana i sistematizirana izvješća o desecima masovnih grobišta, te su poduzeta prva antropološka istraživanja.

Lokalitet "Maceljska gora" kod Krapine

Najopsežnija istraživanja u 1992. godini, a na zahtjev lokalne javnosti i središnjice Hrvatskog društva političkih zatvorenika, Komisija je vršila na lokalitetu "Maceljska gora" u blizini Krapine.

Pojedina na grobišta pronašao je i organizirao antropološka istraživanja pukovnik Branko Vidanek, tajnik Hrvatskog društva političkih zatvorenika.

Prema svjedočenjima neposrednih očevidaca poslijeratnih događanja u tom kraju, Maceljska gora, koja se proteže od Urmanca do granice s Republikom Slovenijom, vjerojatno je jedno od najvećih masovnih grobišta povezanih s Križnim putem. Prema tim svjedočenstvima, u Maceljsku goru dovođeni su zarobljenici, uglavnom hrvatski vojnici i civili, iz koncentracijskih logora u Mirkovcu kod Sv. Križa - Zarečje i Oroslavja.

U razdoblju od 26. lipnja 1992. do 17. kolovoza 1992. istražene su tri skupine grobišta:

1. u predjelu najvišeg vrha Maceljske gore zvanom "Ilovec";
2. na lokalitetu "Lepa Bukva";
3. na lokalitetu "Crni Jarak".

Istraženo je 26 masovnih grobnica, u kojima su pronađena 1164 kostura.

Pretpostavlja se da na području Maceljske gore postoji oko 130 masovnih grobnica s oko petnaest tisuća kostura.

Lokalitet "Šuma Lug" kod Bjelovara

Na zahtjev lokalnih vlasti, rodbine i Udruge Hrvatski domobran, a u suradnji s PU bjelovarsko-bilogorskom, tijekom mjeseca rujna i listopada 1992. godine istraživana je lokalitet "Šuma Lug" kod Bjelovara. Prema izjavama svjedoka, tijekom mjeseca svibnja, lipnja i srpnja 1945. godine na tom lokalitetu likvidirani su zarobljenici iz poslijeratnih kolona s Križnih puteva i zatvorenici iz tamošnjih logora i zatvora. Otkriveno je sedam masovnih grobnica u kojima su pronađeni posmrtni ostaci 228 poratnih žrtava. U grobnicama je pronađen i niz predmeta koji svjedoče o žrtvama.

Lokalitet "Ma e" kod Zlatara

Na zahtjev rodbine, a u nazo nosti predstavnika Komisije, izvršena je 21. listopada 1992. ekshumacija posmrtnih ostataka poratnih žrtava, brata i sestre, Nikole i Margete Riter, koji su prema izjavama svjedoka ubijeni 31. svibnja 1945. od komunista i pokopani na mjesnom groblju Ma e. Njihovi posmrtni ostaci sahranjeni su u obiteljskoj grobnici.

Lokalitet "Groblje" u Zlataru

Na zahtjev rodbine, a u nazo nosti predstavnika Komisije, izvršena je 21. listopada 1992. ekshumacija posmrtnih ostataka poratnih žrtava, supružnika Cvijete i Josipa Rauera, koji su prema izjavama svjedoka likvidirani od strane komunista 6. srpnja 1945. i pokopani na mjesnom groblju u Zlataru. Posmrtni ostaci pokojnika naknadno su pokopani u obiteljsku grobnicu na mjesnom groblju u Lovre anu.

Lokalitet "Gra iš e" kod Pazina

Slijedom odluke Županijskog suda u Puli, Komisija je provela antropološko istraživanje u neposrednoj blizini mjesta Gra iš e kod Pazina. Prema izjavama svjedoka, na toj lokaciji su pokopani posmrtni ostaci njema kih vojnika, koji su nastradali u ratnim doga anjima izme u 1943. i 1945. godine. Istraživanje je trajalo od 2. kolovoza do 3. kolovoza 1993., a bili su mu prisutni: tajnik Komisije Florijan Boras, vještak sudske medicine dr. Josip Ladavac, istražni sudac Svetislav Vuji i zamjenik zapovjednika PS Pazin ulijano Siroti . U masovnoj grobnici prona eno je: 16 lubanja, 17 vilica i 19 bedrenih kostiju. Može se zaklju iti da je u grobnicu bilo uba eno najmanje 20 osoba. Tijekom iskopavanja prona eni su razli iti osobni predmeti koji su posebno popisani (nao ale, nov arke, ešljevi, žlice i dr.), a koji potvr uju svjedo anstva da se radi o osobama koje su pripadale njema koj vojsci.

Lokalitet "Jama Podi" kod Trilja

Komisija je, povodom dojave gra ana da se u jami Podi kod Trilja nalaze posmrtni ostaci ve eg broja ratnih žrtava, 6. rujna 1993. organizirala antropološko istraživanje doti nog masovnog grobišta. Jama se nalazi oko.700 m od naselja Markovi i kod Trilja. Nakon va enja posmrtnih ostataka moglo se zaklju iti da su u jamu uba ene najmanje 102 žrtve. U jami smo pronašli obu u, odje u, vojne iskaznice i druge predmete. Kroz naknadne razgovore sa svjedocima došlo se do saznanja da su te žrtve bili hrvatski vojnici i civili pogubljeni od partizana nakon bitke kod Aržana. U me uvremenu su gotovo sva imena žrtava utvr ena.

Lokalitet "Graba Gajec" kod Varaždina

Nakon što su mještani Sra inca kod Varaždina 4. velja e 1995. samoinicijativno po eli otkopavanje grobišta "Graba Gajec", Komisijaje osnovala Vije e za istraživanje tog grobišta te je 8. velja e 1995., u suradnji s PU Varaždin i istražnim odjelom Županijskog suda u Varaždinu, preuzela rukovo enje antropološkim istraživanjima.

Grobište se nalazi oko 250 m od bivšeg pomoćnog korita rijeke Drave. Veličina grobišta je: oko 3 m dužine, 2m širine i 1m dubine. Ekshumacija se obavljala 7. i 8. veljače 1995. te je pronađeno 8 ljudskih kostura. Ovo grobište potječe iz druge polovice svibnja 1945. godine kada su partizani likvidirali nepoznate civile.

Dana 23. veljače 1995. obavljen je naknadni pokop posmrtnih ostataka na mjesnom groblju u Sračincu, a isprva su prisustvovali dopredsjednica Komisije Gordana Turić i tajnik Komisije Florijan Boras. Pogrebni obred vodio je o. Bruno Jerec, a nakon toga je održana sv. misa za dušnice u Crkvi Sv. Mihaela u Sračincu.

Lokalitet "Željezna postaja" u Velikom Trgovišću

Na zahtjev lokalnih vlasti, Komisija je 18. travnja 1995. osnovala Vijeće za istraživanje i obilježavanje grobišta u općini Veliko Trgovišće. Za predsjednika Vijeća imenovan je dopredsjednik Komisije Vice Vukojević.

Naime, prema izjavama svjedoka, u mjestu Veliko Trgovišće, neposredno pokraj željezne postaje, na mjestu gradnje tvornice poduzeća "Heruc", postoji grobište u kojem se nalaze posmrtni ostaci žrtava, likvidiranih koncem svibnja ili početkom lipnja 1945. godine.

Komisija je, u suradnji sa sućem istražiteljem, državnim odvjetnikom, vještakom sudske medicine te policijskim djelatnicima, tijekom mjeseca svibnja i lipnja 1995. provela antropološko istraživanje ovog grobišta. U grobištu su pronađeni posmrtni ostaci 122 osobe, kao i niz predmeta koji svjedoče o žrtvama.

Lokalitet "Kaučine" na Krku

Na zahtjev kućerke ratne žrtve Antuna Žica, koji je prema izjavama svjedoka likvidiran i pokopan 20. veljače 1945. na lokalitetu zvanom "Kaučine", a koji se nalazi 5 km od mjesta Punta na otoku Krku, Komisija je - u suradnji s istražnim odjelom Županijskog suda u Rijeci, Županijskim državnim odvjetnikom, vještakom sudske medicine te predstavnicima Policijske postaje Krk - 26. rujna 1995. organizirala ekshumaciju posmrtnih ostataka pokojnika Antuna Žica. Pored predstavnika Komisije antropološkim istraživanjima bila je nazočna i Marija Žic, kućerka poginulog. Međutim, kako prilikom iskopavanja na mjestu za koje se pretpostavlja da je grobište, nisu pronađeni nikakvi posmrtni ostaci, istraživanje je prekinuto, a daljnje iskopavanje odobreno je obitelji pokojnika uz obvezu da o eventualnom pronalasku posmrtnih ostataka obavijesti djelatnike Policijske postaje Krk.

Lokalitet "Zagvozd I" kod Zagvozda

Na zahtjev rodbine, Komisija je 28. rujna 1995., u suradnji s Istražnim odjelom Županijskog suda Split, Županijskim državnim odvjetnikom, vještakom sudske medicine te djelatnicima Policijske postaje Imotski, provela antropološko istraživanje grobišta "Zagvozd I", koje se nalazi s južne strane asfaltne ceste Zagvozd - Vrgorac na samom istočnom izlazu iz Zagvozda.

Grobište je zapravo skoro potpuno zatrpana plitka jama nepravilnog četverokutnog oblika duljine 2,7 m i širine 1,4 m. U jami su pronađeni posmrtni ostaci 4 poznate osobe, koje su likvidirane 21. svibnja 1948. U jami su pronađeni i komadi tanke žice kojom su žrtve bile vezane te tri okvira pušnog strjeljiva, kao i niz drugih predmeta koji kazuju o žrtvama (ostaci odjeće i drugi sitni osobni predmeti - ešljevi, dijelovi obuće i odjeće).

Posmrtni ostaci žrtava pokopani su dana 30. rujna 1995. na mjesnom groblju pored crkve Sv. Jeronima u Biokovskom Novom Mjestu.

Lokalitet "Piljeve staje" kod Zagvozda

Na zahtjev rodbine, Komisija je 28. rujna 1995., u suradnji s Istražnim odjelom Županijskog suda Split, Županijskim državnim odvjetnikom, vještakom sudske medicine te djelatnicima Policijske postaje Imotski, provela antropološko istraživanje grobišta "Piljeve staje".

Grobište je prirodna jama otvora dimenzija 1,0 x 0,7 m u predjelu zvanom Turija, 5 km istočno od Zagvozda, na sjevernim padinama planine Biokovo, 15 m sjeverno od "Piljeve staje". U jami su pronađeni posmrtni ostaci 5 poznatih osoba koje su prema izjavama svjedoka komunisti ke vlasti likvidirale 29. studenog 1945. U jami su pronađeni i komadi tanke žice kojom su žrtve bile vezane i jedna pušna strjeljiva iz samokresa, kao i niz drugih predmeta koji kazuju o žrtvama (ostaci odjeće i drugi sitni osobni predmeti - ešljevi, dva zlatna prstena).

Posmrtni ostaci žrtava pokopani su dana 30. rujna 1995. na mjesnom groblju pored crkve Sv. Jeronima u Biokovskom Novom Mjestu.

Lokalitet "Babanove staje" kod Zagvozda

Na zahtjev rodbine, Komisija je 28. rujna 1995., u suradnji s Istražnim odjelom Županijskog suda Split, Županijskim državnim odvjetnikom, vještakom sudske medicine te djelatnicima Policijske postaje Imotski, provela antropološko istraživanje grobišta "Babanove staje".

Grobište je prirodna jama otvora dimenzija 2,0 x 1,0 m i nalazi se na predjelu zvanom Turija, 5 km istočno od Zagvozda, na sjevernim padinama planine Biokovo, 250 m sjeverozapadno od "Babanove staje". U jami su pronađeni posmrtni ostaci triju poznatih osoba, koje su komunisti ke vlasti likvidirale 29. studenog 1945. U jami su pronađeni i komadi tanke žice kojom su žrtve bile vezane, kao i niz drugih predmeta koji kazuju o žrtvama (ostaci odjeće i drugi sitni osobni predmeti - ešljevi, ogledalo, tabakera, dugmad).

Posmrtni ostaci žrtava pokopani su dana 30. rujna 1995. na mjesnom groblju pored crkve Sv. Jeronima u Biokovskom Novom Mjestu.

Lokalitet "Crkva Sv. Vida" u Oku anima

Prilikom uređenja prostora tijekom mjeseca listopada 1995. godine za obnovu župne crkve svetog Vida u Oku anima, koju su potpuno razrušili Srbi za vrijeme okupacije, otkriveni su posmrtni ostaci veće broja osoba. Župnik, koji je vodio radove na obnovi Crkve, obustavio je daljnje iskopavanje te o svemu obavijestio policiju, pravosuđe i Komisiju. Komisija je 18. listopada 1995. osnovala Vijeće za istraživanje i obilježavanje grobišta u Oku anima, koje je

u suradnji s Policijskom postajom Okučani i Istražnim odjelom Županijskog suda u Požegi, nastavilo iskopavanje i antropološka istraživanja.

Antropološka istraživanja trajala su od 17. listopada do 11. studenog 1995. Pronađeni su posmrtni ostaci 12 osoba. Prema pronađenim predmetima u grobnicama, može se zaključiti da se radi o njemačkim vojnicima koji su prema izjavama svjedoka stradali u borbama tijekom 1944. godine.

Poslije studenog 1995. godine grobište su posjetili članovi njemačke državne komisije "Skrb za ratne grobove" i Veleposlanstva SR Njemačke u Zagrebu, s kojima je dogovoreno da će se posmrtni ostaci prenijeti u Zagreb i pokopati na njemačkom vojnom groblju na Mirogoju.

Lokalitet "Očura" kod Lepoglave

Nakon prijave građana da se na mjestu masovne grobnice poratnih žrtava koja se nalazi na predjelu zvanom "Očura" kod Lepoglave, namjeravaju vršiti melioracijski radovi, Komisija je 18. travnja 1995. osnovala Vijeće za istraživanje tog grobišta te, u suradnji s Istražnim odjelom Županijskog suda u Varaždinu, 18. listopada 1995. provela antropološka istraživanja.

U grobištu veličine: pronađeni su i broj različitih ljudskih kostiju, na osnovi kojih je sudski vještak zaključio kako se radi o posmrtnim ostacima između 4 do 6 osoba.

Lokalitet "Goskovo" kod Duge Rese

Na zahtjev ogranka Udruge Hrvatski domobran iz Duge Rese i lokalnih vlasti, Komisija je u lipnju i srpnju 1996. godine organizirala ekshumaciju posmrtnih ostataka 13-ero žrtava iz masovne grobnice na brdu Goskovo kod Duge Rese.

Prema izjavama svjedoka, radi se o posmrtnim ostacima zarobljenika koje su partizanske vlasti likvidirale nakon Drugog svjetskog rata. Posmrtni ostaci sahranjeni su na gradskom groblju Sv. Petar u Dugoj Resi, a sahrani je bio nazočan dopredsjednik Komisije Vice Vukojević.

Lokalitet "Garma" u Omišu

Na zahtjev Poglavarstva Grada Omiša, Komisija je od 9. rujna do 10. listopada 1996. izvršila ekshumaciju posmrtnih ostataka 95 domobrana umrlih od tifusa u talijanskom stacionaru 1943. godine, koji su pokopani na području Garma iznad stare tvornice cementa kod Omiša.

Na zahtjev Poglavarstva Grada Omiša Komisija je od 19. do 26. rujna 1996. izvršila i ekshumaciju posmrtnih ostataka 17 žrtava, među kojima je bilo domobrana, ustaša i partizana, poginulih između 1943. i 1945. godine, na lokaciji Starog vojnog groblja u Omišu.

Svi ekshumirani posmrtni ostaci su 27. listopada 1996. prenijeti i pokopani u spomen-kosturnicu na groblju Vrisovci u Omišu. U ime Komisije svečanom pogrebnoj ceremoniji bili su nazočni dopredsjednik Vice Vukojević i tajnik Florijan Boras, a koncelebriranu svetu misu vodio je pomoćni biskup splitsko-makarski msgr. dr. Marin Barišić.

PRAZAN LIST – nedostaje kopija

122

Bajt, dopredsjednica Komisije. U ime Brodsko-posavske županije i Grada Slavonskog Broda, pogrebu su bili nazo ni župan Mirko Tomac i tadašnji gradona elnik dr. Mato Vukeli .

Lokalitet "Matijaskina draga" kod Gospi a

Na zamolbu rodbine, te središnjice Udruge ratnih veterana "Hrvatski domobran" i Hrvatskog društva političkih zatvorenika iz Zagreba, a nakon prikupljenih svjedo anstava te osnivanja Vije a za istraživanje masovne grobnice Matijaskina ograda kod Gospi a, koje je prikupilo ostale potrebne podatke i dokumente, dana 16. rujna 1998. Izvršena je ekshumacija posmrtnih ostataka žrtava navedenog masovnog grobišta.

Prema izjavama svjedoka, žrtve su 5. travnja 1945. odvedene iz obližnjeg zarobljeni kog prihvatilišta te likvidirane i zakopane na lokaciji "Matijaskina draga" kod Gospi a. Patološkim pregledom, koji je potvrdio izjave svjedoka da su žrtve usmr ivane hicima u zatiljak iz neposredne blizine, utvr ene su etiri žrtve.

Naknadni pokop posmrtnih ostataka prije navedenih žrtava obavljen je 26. rujna 1998. na gradskom groblju Sv. Marije Magdalene u Gospi u. U ime Komisije pogrebu je bio nazo an gospodin Miroslav Petry, lan Komisije. U ime Li ko-senjske županije i Grada Gospi a, pogrebu su bili nazo ni predstavnici županijskog poglavarstva i gradona elnik Mato Koli .

Lokalitet "Vidanka Curak" kod Duge Rese

Na zamolbu rodbine te podružnice Udruge ratnih veterana "Hrvatski domobran" iz Duge Rese i poglavarstva Grada Duga Resa, a nakon prikupljenih svjedo anstava te osnivanja Vije a za istraživanje masovne grobnice Vidanka Curak u Dugoj Resi, koje je prikupilo ostale potrebne podatke i dokumente, 24. rujna 1998. izvršena je ekshumacija posmrtnih ostataka žrtava iz navedenog masovnog grobišta.

Prema izjavama svjedoka, žrtve su tijekom mjeseca svibnja 1945. godine odvedene iz obližnjih logora te likvidirane i zakopane u predjelu zvanom "Vidanka Curak" kod Duge Rese. Patološkim pregledom, koji je potvrdio izjave svjedoka da su žrtve usmr ivane hicima iz automatskog oružja i hladnim oružjem, utvr eno je najmanje devetnaest žrtava.

Naknadni pokop posmrtnih ostataka prije navedenih žrtava obavljen je 10. listopada 1998. godine na gradskom groblju Sv. Petar u Dugoj Resi. U ime Komisije pogrebu je bio nazo an Kazimir Sviben, predsjednik Komisije. U ime Karlova ke županije i Grada Duge Rese, pogrebu su bili nazo ni saborski zastupnik Josip Jakov i i gradona elnik Branko Primužak.

Lokalitet "Groblje" u Bogi evcima

Na zamolbu rodbine, a nakon prikupljenih svjedo anstava te osnivanja Vije a za istraživanje i obilježavanje grobišta u Gornjim Bogi evcima, koje je prikupilo ostale potrebne podatke i dokumente, 30. rujna. 1998. pokušana je ekshumacija posmrtnih ostataka ratne žrtve Šimuna Krište iz zajedni ke grobnice na mjesnom groblju u Gornjim Bogi evcima, s namjerom da se prenesu u obiteljsku grobnicu kod Tomislavgrada.

Prema izjavama svjedoka, žrtve iz zajedničke grobnice ubijene su oko Uskrsa 1943. godine kod Gornjih Bogi evaca, te su pokopane na mjesnom groblju u Gornjim Bogi evcima. Pokušaj ekshumacije posmrtnih ostataka Šimuna Krište nije uspio, jer među više pokopanih žrtava u zajedničkoj grobnici nije bila moguća identifikacija posmrtnih ostataka pok. Šimuna Krište, pa se spomenuta grobnica urediti i dostojno obilježiti.

Lokalitet "Masovna grobnica" u Slatinskom Drenovcu

Na zamolbu rodbine i podružnice Udruge ratnih veterana "Hrvatski domobran" iz Podravske Slatine te Poglavarstava Grada Podravska Slatina i Grada Orahovica i Poglavarstva Općine Čačinci, a nakon prikupljenih svjedočanstava te osnivanja Vijeća za istraživanje i obilježavanje masovnih grobnica u Slatinskom Drenovcu, koje je prikupilo ostale potrebne podatke i dokumente, tijekom 1998. godine započelo je istraživanje masovnih grobišta u Slatinskom Drenovcu te je izvršena ekshumacija posmrtnih ostataka žrtava iz istraženih grobišta.

Prema izjavama svjedoka, žrtve su tijekom ratnih i poratnih godina dovođene u obližnja zarobljenička prihvatilišta gdje su ispitivane, mučene i likvidirane te naknadno zakopane u masovnu grobnicu pored mjesnog groblja u Slatinskom Drenovcu.

Patološkim pregledom, koji je potvrdio izjave svjedoka da su žrtve ubijane hicima iz automatskog oružja i hladnim oružjem, utvrđene su 464 žrtve.

Postojeća masovna grobnica konstrukcijski je obnovljena i uređena, a pored nje je sagrađen spomenik tim žrtvama.

Naknadni pokop posmrtnih ostataka i svetu misu zadušnicu 21. studenoga 1998. predvodio je biskup požeški Antun Škvorčević, a u ime Komisije pogrebu je bio nazočan Kazimir Sviben, predsjednik Komisije. U ime Poglavarstava Grada Podravska Slatina, Grada Orahovica i Općine Čačinci, pogrebu su bila nazočna gospoda Ivan Levar, Milan Šimić i Tomislav Tomić.

Lokalitet "Jama Jazovka" kod Sošica

Pod pritiskom javnosti, a na temelju prikupljenih svjedočanstava o ratnim i poratnim događajima u Žumberku, Komisija je pristupila organiziranju antropološkog istraživanja "Jame Jazovka", koje je s prekidima trajalo od 18. siječnja do 11. kolovoza 1999.

Prema izjavama svjedoka, nakon bitke za Krašić za Novu 1943. godinu, partizani su poubijali zarobljene branitelje Krašića i bacili ih u Jamu Jazovka. Nakon završetka Drugog svjetskog rata oni su dovođeni zarobljenici koje su komunističke vlasti dale likvidirati i baciti u jamu.

Unutar jame pronađene su kosti 447 osoba, za koje se prema svjedočanstvima, ali i prema provedenim istraživanjima, pokazalo, da se, osim navedenih pripadnika hrvatske vojske, radi i o civilima i ranjenicima. To se može zaključiti prema predmetima u jami, kao što su ostaci cipela, vojničke porcije, žlice, a pronađene su i velike količine metalne žice kojom su žrtve bile vezane.

124

Dragutin, 2002-08-18
NEPOTPUNI MATERIJAL – KRAJ

